

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 5 JULI 2018

Namiddag

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 5 JUILLET 2018

Après-midi

De vergadering wordt geopend om 14.21 uur en voorgezeten door de heer Siegfried Bracke.
La séance est ouverte à 14.21 heures et présidée par M. Siegfried Bracke.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.
La séance est ouverte.

Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Charles Michel, Kris Peeters.

Berichten van verhindering **Excusés**

Philippe Blanchart, Vanessa Matz, Evita Willaert, gezondheidsredenen/ raisons de santé;
Frédéric Daerden, Wouter De Vriendt, familieaangelegenheden / raisons familiales.

Questions

Vragen

01 Question de M. Aldo Carcaci au premier ministre sur "les chiffres de l'OCDE relatifs au pouvoir d'achat" (n° P2987)

01 Vraag van de heer Aldo Carcaci aan de eerste minister over "de cijfers van de OESO over de koopkracht" (nr. P2987)

01.01 **Aldo Carcaci** (PP): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, mes chers collègues, selon les chiffres de l'OCDE, la croissance des salaires des travailleurs belges est en berne alors que le taux d'emploi est, lui, en hausse. Certes, nous remontons peu à peu la pente après la crise financière de 2008 et 2010. Mais le pouvoir d'achat de nos citoyens reste au plancher. Manifestement, les effets de votre *tax shift* ne se font pas encore ressentir. Par contre, votre saut d'index de 2015 pénalise, quant à lui, toujours les ménages. Ce sont bien évidemment les bas salaires qui en payent le plus les conséquences. Dans la foulée, la FEB se dit très sceptique concernant la transition énergétique après 2025, ce qui pourrait décourager bon nombre d'investisseurs ou freinerait encore l'engagement de personnel par nos entreprises. Cette vision énergétique fait également frémir de nombreux ménages quand votre ministre de l'Énergie annonce que la facture d'électricité augmentera forcément après l'ère du nucléaire et qu'en plus de cela, une taxe carbone verra le jour.

Monsieur le premier ministre, toujours sur la base de votre idéologie écologiste démagogique, vous avez modifié les accises pénalisant les propriétaires de véhicules roulant au diesel, ces mêmes conducteurs que vous avez encouragés, il y a quelques années, à acheter ce genre de véhicule. Bref, la taxation indirecte s'intensifie, ce qui diminue considérablement le pouvoir d'achat de nos concitoyens. Ils sont nombreux à s'interroger car, malgré leur travail, ils frôlent le seuil de pauvreté.

Je vous éviterai le chapitre des réfugiés à qui il est donné sans compter le minimum légal, augmenté bien sûr des allocations familiales, ce, sans qu'ils contribuent au développement de notre économie.

Monsieur le premier ministre, que comptez-vous faire durant l'année de législature qu'il vous reste pour améliorer le pouvoir d'achat des petits et moyens salaires, de manière à revenir au minimum à la norme

européenne? Je vous remercie.

01.02 Charles Michel, premier ministre: Monsieur le président, chers collègues, monsieur Carcaci, permettez-moi d'abord de vous remercier pour vos nombreux encouragements. Sur le plan économique et social, comme sur le plan environnemental, nous avons effectivement l'ambition de faire progresser le pays.

Je voudrais mettre en évidence les progrès réalisés grâce à des réformes extrêmement importantes. Le *tax shift* représente pour les bas et moyens salaires près d'un treizième mois supplémentaire après trois années de mise en œuvre. Cela démontre que nous voulons faire progresser le pouvoir d'achat, surtout des personnes qui travaillent; soutenir, aussi, les personnes les plus fragiles à travers la revalorisation des enveloppes bien-être. C'est le Bureau du Plan qui le dit: le revenu disponible des ménages progresse de 2,1 %, ce qui est un des éléments fondamentaux pour soutenir la consommation et la croissance, qui est appréciée entre 1,6 et 1,8 %, selon les institutions qui établissent les estimations.

Nous allons continuer à agir, à travers deux points clés. Je suppose que vous pourrez les soutenir. C'est d'abord la volonté de soutenir un pacte pour les investissements car les stimuler revient à stimuler la croissance économique, surtout si les justes choix sont faits dans le domaine énergétique comme dans ceux de la mobilité et de l'agenda digital. Cet agenda est évidemment un défi pour tous les pays. En Belgique, comme ailleurs, nous sommes très mobilisés sur le sujet. C'est le sens du projet *Digital Belgium* porté par Alexander De Croo.

Le deuxième point qui nous tient à cœur part du constat qu'il existe aujourd'hui un paradoxe: nous avons créé, principalement grâce aux entreprises, 185 000 emplois supplémentaires, les investissements repartent à la hausse, les perspectives d'embauche sont favorables, mais, dans le même temps, de très nombreux emplois restent inoccupés faute de personnes disposant des formations et qualifications requises. C'est le sens d'un *Arbeidsdeal* que l'on veut pouvoir conclure en partenariat avec les entités fédérées. Nous y travaillons ardemment avec le ministre de l'Emploi, en associant les partenaires sociaux, représentants des travailleurs et des entreprises.

Comme vous le voyez, nous sommes déterminés à poursuivre les réformes durant les prochains mois pour continuer à engranger des résultats: plus d'emplois, plus de pouvoir d'achat, moins de pauvreté, plus de dynamisme économique et plus de financement pour nos protections sociales.

01.03 Aldo Carcaci (PP): Monsieur le président, je remercie le premier ministre pour sa réponse, mais je ne suis pas tout à fait convaincu. En effet, je remarque que les réformes qui sont rédigées dans la précipitation le sont au point qu'il vous arrive de changer les règles du jeu en cours de "match", que ce soit au niveau des pensions ou au niveau des accises.

C'est bien de crier "jobs, jobs, jobs!" et j'y souscris volontiers. Mais les jobs doivent permettre aux personnes de ne plus être confrontées au seuil de pauvreté et à la précarité et non le contraire.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van mevrouw Veerle Wouters aan de eerste minister over "de regeringscrisis in Duitsland naar aanleiding van de EU-top over migratie" (nr. P2988)

02 Question de Mme Veerle Wouters au premier ministre sur "la crise gouvernementale traversée par l'Allemagne à la suite du sommet européen sur la migration." (n° P2988)

02.01 Veerle Wouters (Vuye&Wouters): Mijnheer de eerste minister, wat is er nu eigenlijk op de Europese top in verband met migratie afgesproken? Er is gesproken over regionale ontschepingsplatformen in Noord-Afrika, maar de Noord-Afrikaanse landen willen daar niets van weten. Er is gesproken over gecontroleerde centra in de Europese Unie om de geredde migranten op te vangen. Maar zo goed als geen enkel Europees land wil zo'n centrum oprichten en als men dat probeert, heeft men ruzie met de buurlanden. Ten slotte wil men een spreidingsplan tussen de Europese landen op vrijwillige basis realiseren, maar geen enkel land wil daaraan meedoen.

Dan kunnen we toch niet spreken van een akkoord, mijnheer de eerste minister. Het is een non-akkoord om het vel van mevrouw Merkel te redden. Zelfs dat is niet gelukt, want op het ogenblik ondervindt mevrouw Merkel serieuze problemen met haar coalitiepartners. Het beleid van Merkel wankelt.

Wat kunnen we ondertussen vaststellen? Er is geen oplossing voor de illegale migratie. Er is geen oplossing voor het grote aantal vluchtelingen dat verdrinkt in de Middellandse Zee. In de maand juni zouden 500 mensen in de Middellandse Zee zijn verdronken.

Asielloketten in Noord-Afrika of Zuid-Europa, dat lijkt mij absoluut geen goed idee. Zo'n maatregel heeft enkel een aanzuigeffect en vormt nog geen oplossing voor wie geen asiel krijgt. Denkt u nu echt dat die vluchtelingen vrijwillig terugkeren? Denkt u echt dat zij niet zullen proberen om Europa illegaal binnen te komen?

De deal met Turkije verdient absoluut geen schoonheidsprijs, maar die route hebben we wel afgesloten en er zijn minder mensen in de Egeïsche Zee verdronken. Turkije is wat het is, ook Libië is wat het is, maar de Libische kustwacht heeft er in juni voor kunnen zorgen dat meer migranten op het vasteland van Libië werden teruggebracht in de plaats van dat er mensen naar Italië zijn doorgevaren.

Italië werkt samen met Libië en versterkt de Libische kustwacht. Ik denk dat dat beleid wel op korte termijn soelaas kan bieden.

Mijnheer de eerste minister, wat vindt u van het akkoord? Zijn er nog andere pistes, zoals de Libische oplossing? Werden die ook op de top besproken?

02.02 Eerste minister **Charles Michel**: Wij zullen volgende week in de commissie zeker de kans hebben om meer in detail te treden, want na elke Europese top hebben wij daarover een grondig en intens debat in de commissie. Graag ga ik nu al in op een paar punten.

Ik heb al een paar keer in de naam van de regering gepleit voor een sterke politieke wil op Europees niveau voor een globale aanpak. Ik heb altijd gezegd dat er drie belangrijke punten zijn en die drie belangrijke punten vindt u terug in de conclusies van de Europese top van vorige week.

Ten eerste moeten de inspanningen voor de beveiliging van de Europese grenzen worden versterkt. Dat is natuurlijk cruciaal en fundamenteel. Elke grote democratie moet haar grenzen beveiligen, ook op Europees niveau. Dat is de eerste prioriteit.

Ten tweede moeten er een ² samenwerkingsakkoord met derde landen worden gesloten. Dat is al gebeurd met Turkije. Ik herinner mij dat er in de eerste uren en dagen na het sluiten van het akkoord met Turkije veel kritiek was, maar het werkt wel en levert resultaten op. Er is vandaag ook kritiek op de conclusies van vorige week, maar over enkele weken of maanden zal men vaststellen dat er ook vooruitgang is geboekt dankzij dergelijke akkoorden.

Ten derde is er nood aan een interne aanpak in Europa zelf met verantwoordelijkheid en solidariteit. Daarom zijn wij overeengekomen dat wij ook verder moeten werken aan de hervorming van de Dublinakkoorden om de verantwoordelijkheden van alle Europese landen duidelijker te bepalen. Dat is niet gemakkelijk, maar het is volgens ons wel nodig om daaromtrent een oplossing te vinden.

Tot slot, de gecontroleerde centra op Europees niveau vormen de start van een bijkomende aanpak, precies omdat het nodig is het onderscheid te maken tussen wie aan de voorwaarden voldoet om te worden erkend als vluchteling, en de economische migranten. Het is de bedoeling om met een aantal derde landen onderhandelingen te voeren om er centra op te richten waar kan worden getrieerd wie recht zou kunnen hebben op asiel en wie niet.

Kortom, wij willen de fundamentele waarden verdedigen met steun van de UNHCR of andere organisaties van de Verenigde Naties, maar wij moeten ook efficiënte resultaten kunnen boeken. Dat is onze bedoeling.

02.03 **Veerle Wouters** (Vuye&Wouters): Dank u alvast voor uw uitvoerig antwoord, mijnheer de premier. Ik kijk ook uit naar de antwoorden die u volgende week nog in de commissie zult geven. Ik stel vast dat niet veel landen staan te springen voor gecontroleerde centra in de Europese Unie. Als men die wil oprichten, dan protesteren de buurlanden.

Wij moeten gewoon stoppen met te denken dat er maar één oplossing is, namelijk zo veel mogelijk vluchtelingen opnemen. Daarin kan ik uw collega Macron wel volgen. Ik meen dat hij een voorbeeld voor u

is, wanneer hij zegt: "Nous ne pouvons pas accueillir toute la misère du monde".

Mijnheer de eerste minister, de asielloketten in Noord-Afrika en Zuid-Europa zullen een aanzuigeffect hebben. Ook uw staatssecretaris heeft die in 2015 zo bestempeld. Men kan dan alleen vaststellen dat er mensen blijven verdrinken.

Mij lijkt de beste oplossing de opvang van vluchtelingen op een humane wijze in het eigen land of in een van de buurlanden. De Europese Unie zou daaraan haar geld moeten uitgeven. Zij kan ondersteunen en beveiligen. Met eenzelfde bedrag zouden wij zo veel meer mensen kunnen helpen in hun regio. Laten we op korte termijn blijven kiezen voor de Libische oplossing. Voorts hoop ik dat de onderhandelingen over het Dublinakkoord straks iets opleveren.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

03 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw Nahima Lanjri aan de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, over "de verschillen tussen de privé- en de overheidssector inzake moederschapsrust" (nr. P2989)

- mevrouw Catherine Fonck aan de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, over "de verschillen tussen de privé- en de overheidssector inzake moederschapsrust" (nr. P3009)

03 **Questions jointes de**

- Mme Nahima Lanjri au vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur, sur "les différences de traitement entre le privé et le public en ce qui concerne le repos de maternité" (n° P2989)

- Mme Catherine Fonck au vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Économie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur, sur "les différences de traitement entre le privé et le public en ce qui concerne le repos de maternité" (n° P3009)

Le **président**: J'ai accepté, en dernière minute, que Mme Fonck joigne sa question à celle de Mme Lanjri, tandis qu'elle a été d'accord de retirer son interpellation.

03.01 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de minister, bij zwangere vrouwen die ziek worden gedurende de zes weken vóór hun vermoedelijke bevallingsdatum, worden die ziekteperioden afgetrokken van hun moederschapsrust. Dat wordt dus niet aanzien als arbeidsongeschiktheid en ze verliezen die dagen van de 15 weken moederschapsrust.

Dat is natuurlijk jammer want het betekent dat zij geen volle 15 weken hebben en dat zij dus ook vroeger opnieuw aan de slag moeten.

Mijnheer de minister, eigenaardig is wel dat deze regeling enkel geldt voor werknemers uit de privésector. Voor ambtenaren van de federale overheid is er bijvoorbeeld een veel betere of veel logischere regeling. Voor zwangere ambtenaren geldt namelijk de regel dat als zij ziek worden in de periode van zes weken voor de dag waarop zij zijn uitgerekend, men zal nagaan of die ziekte gerelateerd is aan de zwangerschap of niet. Indien de ziekte niets te maken heeft met de zwangerschap, als het bijvoorbeeld gaat om een gewone griep, dan verliezen zij die dagen niet. Ze worden voor die periode gewoon arbeidsongeschikt beschouwd en kunnen dan uiteraard nog de volle 15 weken moederschapsrust krijgen. Ik vind dat een goede en logische redenering werd uitgewerkt voor de federale ambtenaren.

Aangezien het volgens mij niet meer van deze tijd is om vrouwen anders te behandelen afhankelijk van hun arbeidsstatuut, lijkt het mij evident om de regeling voor zwangere vrouwen gelijk te schakelen, ongeacht hun arbeidsstatuut, of zij nu werknemer in de privésector, ambtenaar of zelfstandige zijn. Voor zelfstandigen hebben we de moederschapsrust trouwens recent opgetrokken tot 12 weken. Dat was alvast een heel belangrijke stap in de goede richting. Het lijkt mij belangrijk om ook andere vormen van ongelijkheid zo snel mogelijk weg te werken. De Vrouwenraad en de Gezinsbond dringen daar trouwens ook op aan.

Mijnheer de minister, ik wil u dus vragen om het verschil in regelgeving voor werknemers in de privésector en ambtenaren weg te werken. Vindt u het goed dat we die ongelijke behandeling van zwangere vrouwen op basis van hun arbeidsstatuut zo snel mogelijk wegwerken? Binnen welke termijn acht u dat mogelijk? Ik

meen dat we ons echt moeten laten inspireren door de regeling voor ambtenaren waarbij vrouwen geen moederschapsrust verliezen wegens een ziekte die niets met hun zwangerschap te maken heeft.

03.02 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, j'ai déjà abordé ce sujet à plusieurs reprises dans cet hémicycle et en commission.

Effectivement, lorsque survient une maladie en toute fin de grossesse, ou lors d'une grossesse compliquée qui oblige à un arrêt de travail pour raisons médicales, le congé de maternité après l'accouchement est amputé. Il peut l'être solidement, car la maman peut perdre une durée de repos post-maternité allant jusqu'à six semaines. C'est évidemment une double peine: celle qui est liée à sa maladie et à sa problématique de fin de grossesse, puis celle de voir son congé de maternité directement amputé. C'est très mauvais pour elle, mais cela a aussi des répercussions sur son bébé. Le placement en crèche peut être fortement anticipé, ce qui pose question.

Monsieur le vice-premier ministre, c'est singulièrement injuste, parce que dans le secteur public, ces semaines de congé de maladie avant l'accouchement, même si elles sont tardives, sont immunisées; le congé de maternité reste donc plein et entier.

Je suis mobilisée sur ce problème depuis plusieurs mois à la Chambre, avec la Ligue des familles, les 40 000 femmes ayant signé une pétition, et des jeunes mères ayant directement subi les conséquences de ce problème. Avec Nahima Lanjri, j'ai déposé une proposition de loi, et je vous invite à la cosigner.

Il faut faire bouger les lignes, monsieur le vice-premier ministre. Jusqu'ici, le gouvernement a opposé un non et nous a renvoyées vers vous. C'est la raison pour laquelle nous vous interpellons. En tant que ministre de l'Emploi, vous devez être extrêmement sensible à ce que, lorsque les femmes reprennent le travail après leur congé de maternité, leur état de santé leur permette de le faire. Quelles dispositions prendrez-vous en la matière? Acceptez-vous d'examiner cette proposition de loi afin que nous puissions avancer ensemble au sein de ce Parlement?

03.03 Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, collega's Lanjri en Fonck, ik heb begrepen dat er daarover al een paar keer werd gesproken in de commissie, dat mijn collega De Block daar een aantal antwoorden heeft gegeven en dat de discussie niet zozeer gaat over de uitkeringen, laat staan dubbele uitkeringen, maar wel over het recht.

Ik kan de analyse van beide collega's bijtreden dat inzake de problematiek van prenataal zes weken en postnataal negen weken, dus in totaal vijftien weken verlof voor zwangere werkneemsters, er inderdaad een andere behandeling geldt in de publieke dan in de private sector.

Votre analyse est juste et correcte.

U onderstreept dat dit toch een discriminatie is van de vrouwen die werken in de private sector ten opzichte van de publieke sector. Deze discriminatie of dat verschil in behandeling wordt hier terecht aan de orde gesteld. Er zijn natuurlijk nog andere elementen, maar waar het over zwangere vrouwen gaat, is de noodzaak van een gelijke aanpak dringender dan elders. Er zijn immers ook nog verschillen op het vlak van tijdscrediet, loopbaanonderbreking en andere. Wij willen die verschillen wegwerken. Ik zal deze problematiek zo snel mogelijk aan de Nationale Arbeidsraad voorleggen, zodat die discriminatie kan worden weggewerkt. Na het ontvangen van het advies van de Nationale Arbeidsraad zal ik met mijn collega's in de regering verder de nodige actie ondernemen.

03.04 Nahima Lanjri (CD&V): Mijnheer de minister, ik ben blij dat u erkent dat wij vrouwen gelijk moeten behandelen en dat het uiteraard niet kan dat er een ongelijke behandeling is tussen zwangere vrouwen die werkneemster zijn in de privésector en ambtenaren.

Ik ben ook blij dat u bereid bent om deze discriminatie tussen vrouwen zo snel mogelijk weg te werken. Dat is belangrijk, niet alleen omdat zij de pech hebben gehad om ziek te worden, maar ook omdat zij daardoor eigenlijk vaak een tekort hebben aan moederschapsrust na de bevalling. Zij komen vaak een aantal weken te kort en het doel van moederschapsrust is net om vrouwen de kans te geven volledig te recupereren vooraleer ze terug aan de slag gaan. Het is dus eigenlijk een win-winsituatie als wij niet alleen die discriminatie oplossen maar er ook voor zorgen dat die moeders na de bevalling weer fit zijn als zij het werk hervatten.

Ik hoop dat wij snel een antwoord krijgen van de sociale partners. Daarna kunnen wij dan in het Parlement, als dat nodig is, die discriminatie aanpakken of anders kunt u een regeling uitwerken zodat de discriminatie tussen werknemers weggewerkt wordt.

03.05 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, je vous remercie pour votre réponse. Celle-ci s'inscrit – en tout cas, je l'espère – dans une logique positive. Pour la première fois, j'entends une ouverture concernant ce dossier. Il n'est plus question d'un refus plein et entier. J'ose donc espérer que les lignes pourront bouger.

Solliciter le Conseil national du Travail me semble logique et positif en espérant qu'il reconnaisse cette discrimination entre le secteur public et le secteur privé au détriment de ce dernier.

Pour que le CNT puisse rendre son avis en se basant sur des données très concrètes, outre les questions que vous souhaitez lui poser, je vous propose de lui transmettre ma proposition de loi que tous les collègues qui le souhaitent peuvent cosigner. J'espère, en effet, que cette proposition de loi pourra s'inscrire dans une démarche collective.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Frank Wilrycx aan de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen, over "de impact op de politiewerking van de staking van de cipers" (nr. P2990)

- de heer Paul-Olivier Delannois aan de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen, over "de impact op de politiewerking van de staking van de cipers" (nr. P2991)

04 **Questions jointes de**

- M. Frank Wilrycx au vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie des Bâtiments, sur "les conséquences de la grève des gardiens de prison pour la police." (n° P2990)

- M. Paul-Olivier Delannois au vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie des Bâtiments, sur "les conséquences de la grève des gardiens de prison pour la police." (n° P2991)

04.01 Frank Wilrycx (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het zijn drukke tijden voor de politiediensten. Volgende week vinden de NAVO-top en verschillende 11-julivieringen plaats. In Dour en Werchter zijn er muziekfestivals opgestart. Er is ook nog de constante terreurdreiging. Hopelijk maken wij volgende week ook een Belgische finale mee. Dat alles vraagt natuurlijk heel wat politie-inzet. Chapeau voor alle politiemensen, die altijd klaar staan!

Er vindt ook een staking plaats bij de cipers, die intussen al veertien dagen duurt, en het ziet er niet naar uit dat ze snel afgelopen zal zijn. De cipers staken in de eerste plaats tegen de minimale dienstverlening. Gelet op de schrijnende veiligheidstoestand in onze strafinrichtingen meen ik nochtans dat voldoende dienstverlening daar absoluut noodzakelijk is.

Ondertussen moeten wij wel verder. Ik ben zelf burgemeester van een gemeente met een grote gevangenis op het grondgebied en ik weet dan ook goed dat de politiecapaciteit momenteel ontoereikend is. De gebrekkige politiecapaciteit is overigens niet alleen een probleem in de politiezones met een strafinrichting. Andere politiezones moeten bijvoorbeeld via de HyCap politiemensen leveren, dus ook daar komt de dagelijkse politiewerking steeds meer in het gedrang. Preventieacties en controles worden afgelast en onder andere wijkwerking, recherche en permanentie komen onder druk te staan. Het is dus wel duidelijk dat er dringend iets moet gebeuren. De openbare veiligheid begint stilaan in het gedrang te komen, terwijl openbare veiligheid de kerntaak van de politie is.

Als minister hebt u een kerntakenplan. Daarin staat onder andere de dienst directe bewaking, een dienst die momenteel nog niet operationeel is, maar die in situaties zoals deze kan worden ingezet. Ook de aanwerving van nieuwe politiemensen bij de lokale politie verloopt moeizaam. Mocht aan al deze factoren zijn tegemoetgekomen, dan hadden wij nu meer mankracht.

Mijnheer de minister, rekening houdend met de drukke agenda van de volgende weken, vraag ik u of u de basispolitiezorg in onze politiezones kunt garanderen.

Kunt u op korte termijn een oplossing vinden voor de bewaking in de gevangenissen, zodat de politie van deze taak wordt ontlast?

Quid met de uitrol van de DAB?

Zullen de politiezones in de toekomst gemakkelijker aan lokale politiemensen geraken?

Als de staking blijft duren, overweegt u dan als ultiem middel om tijdelijk privébewaking toe te laten of militairen in te zetten in de gevangenissen, zodat zij kunnen meehelpen aan de beveiliging binnen de gevangensmuren?

04.02 Paul-Olivier Delannois (PS): Monsieur le ministre, ces derniers jours, les travailleurs des prisons ont lancé un mouvement de grève largement suivi dans le pays pour défendre leur statut et leurs conditions de travail. Je les comprends parfaitement. Ces mouvements ont un impact sur le fonctionnement de nos prisons mais aussi sur nos services de police, amenés à suppléer les agents grévistes.

Dans tout le pays, de nombreux policiers ont été détournés de leurs missions pour effectuer ce service exceptionnel. Parmi eux, une bonne part est issue de la police locale.

Monsieur le ministre, il faut que le fédéral cesse de reporter les problèmes sur les pouvoirs locaux. À défaut, il doit être capable de les financer pour remplir ces missions.

Vous annoncez hier des chiffres dérisoires en ce qui concerne le recrutement de la future DAB et vous avez laissé entendre que les polices locales arrivaient loin dans l'ordre des priorités.

Monsieur le ministre, quelles mesures comptez-vous prendre pour compenser auprès des zones de police les missions dont vous vous déchargez trop facilement sur elles?

04.03 Jan Jambon, ministre: Monsieur le président, chers collègues, comme chaque année, c'est une période où la charge de travail des services de police est élevée. C'est la saison des festivals et, par ailleurs, de nombreuses festivités rassemblant beaucoup de monde sont organisées.

À cela s'ajoutent actuellement les actions de grève dans les prisons qui représentent une charge supplémentaire pour tout l'appareil policier, tant pour la police locale que fédérale. Dans une telle situation, il existe deux mécanismes de soutien aux zones locales. Il y a, d'une part, le système HYCAP qui a été réorganisé et, d'autre part, la réserve fédérale.

Wat gebeurt er nu concreet op het terrein? Het HyCap-systeem werkt en alle politiezones participeren. De federale reserve is de laatste vijftien dagen al tussengekomen met 371 vte's. Ik nodig de politiezones uit die in capaciteitsproblemen zouden komen, om samen rond de tafel te zitten om te zien hoe wij de problemen concreet kunnen oplossen via het inzetten van de federale reserve en andere.

Mijnheer Wilrycx, u hebt twee pertinente opmerkingen geformuleerd. Enerzijds, over de DAB, die hiervoor een oplossing moet aanreiken en, anderzijds, over het rekruteringsbeleid. Ik ben er meestal de man naar om man en paard te noemen. De rekrutering bij de federale politie loopt op dit moment niet zoals het moet. Zoals ik in de commissie al een paar keer heb toegelicht, hebben wij KPMG daarom het rekruteringsbeleid laten doorlichten. De rekrutering wordt nu op een heel andere manier gereorganiseerd want ze moet inderdaad doeltreffender worden. De vacatures zijn er, het budget om dat in te vullen is er, maar de rekrutering loopt niet vlot genoeg maar de reorganisatie is aan de gang.

Wat de DAB betreft, zitten wij op schema. De DAB wordt nu opgestart en betrokkenen volgen de opleiding. In maart zijn wij gestart en in september zijn de eerste opgeleiden er, waarna er elke maand zullen volgen. Wij hebben prioriteit gegeven aan de beveiliging van de kerncentrales. De militairen die nu de kerncentrales bewaken, zullen worden vervangen door de eerste mensen van de DAB. Het is de bedoeling de lokale politie te ontlasten door het veiligheidskorps over te hevelen naar de DAB en aan te vullen met de mensen van de DAB. Op die manier behoort de belasting van de lokale politie tot het verleden. Dat is vandaag immers een

grote last voor de lokale besturen.

04.04 Frank Wilrycx (Open Vld): Mijnheer de minister, ik dank u voor dit antwoord.

Een speciale situatie vraagt speciale inzet. Onze politieagenten beseffen dat en werken goed mee, maar op een bepaald moment bereikt de HYCAP zijn grenzen, daarom die extra aandacht voor de rekrutering en de DAB. De verdere uitwerking van de DAB is absoluut noodzakelijk.

Sommigen zullen uw aanbod tot overleg met de korpschefs graag horen, want het zijn zij die aan de alarmbel hebben getrokken. Zij vrezen immers dat de basiszorg niet meer kan worden aangeboden.

Daarnaast is er nog de noodkreet van de gevangenisdirecteurs. Zij vrezen dat de veiligheid van de werkwillige cipiers, van de ingezette politie en van de gedetineerden in het gedrang kan komen. Op korte termijn zullen er toch wel enkele belangrijke maatregelen nodig zijn.

04.05 Paul-Olivier Delannois (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie de votre réponse. Somme toute, vous faites le même constat que moi. Vous admettez qu'il y a des problèmes, mais vous ne parvenez pas nécessairement aux solutions. Vous dites qu'il faut s'asseoir autour de la table. Je vais vous donner un petit exemple. Ce matin, on téléphone dans ma zone pour dire: "Il faudra deux officiers, dimanche matin, 8 h 30, pour préparer une réunion au niveau de l'OTAN!". Nous sommes systématiquement mis devant le fait accompli, ce qui entraîne toute une série de problèmes d'organisation et, partant, au niveau des services aux citoyens.

Je regrette de le dire, mais depuis que ce gouvernement est en place, on ne compte plus les coupes et les déficits de personnel à tous les niveaux de la police et, systématiquement, la facture est adressée aux communes et aux différentes zones. Souvent, monsieur le ministre, on dit – et c'est une lapalissade –: "lorsqu'ils sont dans les prisons, nos policiers ne sont pas proches des citoyens."

Et à la question lancinante "mais, que fait la police?", j'ai souvent envie de répondre: "Souvent, elle supplée aux lacunes du gouvernement sur le dos de nos communes et de la sécurité de nos citoyens".

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

05 Question de Mme Muriel Gerkens au vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie des Bâtiments, sur "l'agression survenue à Anderlues et le travail préventif de la police." (n° P2992)

05 Vraag van mevrouw Muriel Gerkens aan de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen, over "de aanval in Anderlues en preventieve acties van de politie" (nr. P2992)

05.01 Muriel Gerkens (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, une agression raciste a été commise à Anderlues sur une femme, en 2018, en Belgique, pays qui devrait se caractériser par des mesures efficaces et effectives de lutte contre la violence faite aux femmes et de lutte contre le racisme. Ceci est évidemment inqualifiable et intolérable.

Monsieur le ministre, je vous poserai deux questions. La lutte contre la violence faite aux femmes était une priorité de votre gouvernement. Force est de constater qu'en matière de police, aucune politique de prévention concrète n'a été menée. Avez-vous maintenant un agenda pour les mois restant à courir? Si oui, avec quelles actions?

Deuxième question. Cette agression a été commise sur une femme, mais n'ayons pas peur des mots, cette agression, en plus de s'adresser à la femme en tant que femme, était aussi une agression raciste. Là aussi, notre gouvernement s'était engagé à lutter contre les discriminations et contre le racisme. De nouveau, on doit s'interroger sur les mesures qui ont été prises pour parvenir à des politiques de prévention. Nous devons aussi nous interroger - et cela doit vous interpeller, monsieur le ministre - sur l'impact du contexte, qui s'est créé dans notre pays et qui est toujours présent depuis ces dernières années et ces derniers mois, en termes de peur, de rejet et parfois de haine vis-à-vis de celles et de ceux qui sont différents de nous.

Monsieur le ministre, vous êtes en charge de l'Intérieur et à ce titre, vous êtes garant du vivre-ensemble en

Belgique et du vivre-ensemble entre tous les hommes et toutes les femmes qui vivent ici. C'est à ce titre-là que je vous interroge aujourd'hui. Qu'allez-vous concrètement faire pour prévenir et empêcher ce genre de dérive particulièrement grave?

05.02 Jan Jambon, ministre: Monsieur le président, madame Gerkens, tout d'abord, comme tout le monde ici je pense, je voudrais dire combien, je suis dégoûté par ce genre d'actes criminels graves. (*Applaudissements*)

Comme vous le savez, l'enquête est toujours en cours. Aucune conclusion quant aux motifs ne peut déjà être tirée. Si nous pouvons avoir quelques idées à ce sujet, les résultats de l'enquête relative aux motifs ne sont pas encore connus.

Vous me posez des questions sur les actions préventives entreprises par la police. D'abord, je dois dire que nous vivons dans un pays complexe. De nombreux éléments pour mener une politique de prévention, en dehors de la police, relèvent de la compétence des Communautés: la formation, la jeunesse, le sport... Je ne peux pas me prononcer sur ces sujets.

Pour moi, au sein de la police, le rouage de la prévention, c'est l'agent de quartier. C'est l'antenne de la police, l'antenne de la société dans les différents quartiers. Les agents de quartier doivent élaborer une image claire de ce qu'il se passe dans un quartier et la rapporter vers la police et les pouvoirs locaux. Ces derniers peuvent alors entreprendre des actions. Je pense que l'agent de quartier est l'élément-clé.

Vous parlez de racisme et de la société mixte dans laquelle nous vivons. Nous savons très bien que la composition de la police n'est pas le reflet de notre société. Pour cette raison, nous avons lancé, il y a deux ans, un projet pilote de recrutement à Anvers. Nous en avons fait l'évaluation et nous avons proposé de généraliser cette approche, parce que cela fonctionne. Ce recrutement peut encore être amélioré, afin que le corps de police soit à l'image de notre société.

L'agent de quartier et, plus généralement, les corps de police doivent refléter notre société. Ces deux mesures prises ensemble nous permettront de progresser en ce sens.

05.03 Muriel Gerkens (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, nous partageons le sentiment d'horreur et de dégoût devant l'acte qui a été commis. Même si une enquête est en cours, il n'en reste pas moins que la victime est une femme, dont les caractéristiques doivent attirer notre attention pour que nous puissions mener des politiques substantielles, tant vis-à-vis des femmes que des personnes d'autres cultures.

Nous ne pouvons qu'approuver les deux dispositions que vous mentionnez (la présence d'agents de quartier et le recrutement diversifié de policiers), destinées à mieux correspondre aux attentes de la population. Néanmoins, j'entends que toutes les zones de police relèvent le manque de moyens susceptibles d'atteindre ces objectifs.

Selon moi, nous devons encore aller plus loin. Je me permets de rappeler aux collègues et au gouvernement que nous avons déposé une proposition de résolution le 8 mars dernier en séance plénière, au cours de laquelle nous avons interrogé le premier ministre sur la raison pour laquelle notre pays n'arrivait toujours pas à appliquer ses lois d'égalité et de non-discrimination en instaurant un processus "assises-droits des femmes". Le premier ministre a soutenu cette proposition. Il est vraiment temps d'enclencher ce processus. De la sorte, nous pourrions mieux identifier les indicateurs de violence et agir efficacement.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Samengevoegde vragen van

- de heer Kristof Calvo aan de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen, over "Tihange 3 en het lek in een bunker" (nr. P2993)
- de heer Michel de Lamotte aan de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen, over "Tihange 3 en het lek in een bunker" (nr. P3010)
- mevrouw Karin Temmerman aan de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen, over "Tihange 3 en het lek in een bunker" (nr. P3011)

06 Questions jointes de

- M. Kristof Calvo au vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie

des Bâtiments, sur "la fuite dans un bunker de Tihange 3" (n° P2993)

- M. Michel de Lamotte au vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie des Bâtiments, sur "la fuite dans un bunker de Tihange 3" (n° P3010)

- Mme Karin Temmerman au vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé de la Régie des Bâtiments, sur "la fuite dans un bunker de Tihange 3" (n° P3011)

06.01 Michel de Lamotte (cdH): Monsieur le président, à propos de l'ordre des travaux, j'ai voulu déposer aujourd'hui une question sur le même thème et l'on m'a fait savoir dans les services qu'un débat avait déjà eu lieu hier sur ce sujet, ma question n'étant dès lors pas admissible.

Je découvre aujourd'hui qu'il y a un élément nouveau qui justifie l'acceptation de la question de M. Calvo, et j'aurais souhaité pouvoir me joindre à ce dernier pour deux questions complémentaires, alors qu'elles avaient été refusées ce matin par les services.

Je fais confiance aux services en ce qui concerne le débat, évidemment, mais j'aurais voulu pouvoir poser ces deux questions complémentaires au ministre de l'Intérieur et je vous demande d'accepter que je me joigne à l'interpellation, s'il vous plaît.

Le **président**: Cher collègue, je dois vous dire, tout d'abord, que ce n'est pas la responsabilité des services qui est en cause, c'est moi-même qui ai pris la décision.

Deuxièmement, on m'a informé, monsieur de Lamotte, que vous avez vous-même retiré votre question. Et ce parce que l'on vous a dit - et vous en étiez apparemment convaincu - qu'il n'y avait en l'occurrence pas d'élément nouveau, tandis que les collaborateurs du groupe Ecolo-Groen, eux, m'ont apporté un élément nouveau.

Nous y avons réfléchi, en avons discuté et décidé qu'il y avait bien un élément nouveau, d'où la présence de M. Calvo.

06.02 Karin Temmerman (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ook ik had hierover een vraag ingediend. Men heeft mij, zoals de heer de Lamotte zei, geantwoord dat over deze problematiek gisteren een debat werd gehouden en dat hetzelfde debat geen twee keer kon worden gevoerd. Daarop hebben de heer de Lamotte en ikzelf beslist dat niet te doen.

Maar als u beslist hebt dat het toch kon, was het toch maar een kleintje ook ons te verwittigen dat hier toch een vraag over gesteld zou worden.

Mijnheer de voorzitter, had de heer Calvo zijn vraag iets vroeger ingediend, vóór ons, dan zouden onze twee vragen wel aanvaard zijn.

Ik begrijp dat het voor de diensten niet evident is, maar toen u besliste dat de vraag toch kon doorgaan, moest u toch ten minste ons beiden verwittigen dat de vraag doorging, zodat onze fractie kon oordelen of wij deze vraag nog wilden stellen, of een van onze andere vragen.

De **voorzitter**: Mevrouw Temmerman, ik zal u verbazen, van uw vraag had ik voor alle duidelijkheid geen weet, maar ik heb uitdrukkelijk gevraagd de heer de Lamotte in te lichten dat de vraag van de heer Calvo doorging. Na enige tijd weliswaar. Wij hebben daarover gediscussieerd en nagedacht. Wij hebben de documenten bekeken en wij hebben de vraag aanvaard.

Het is hier geen apothekerszaak. Als de minister ermee kan leven, wil ik uw vragen hieraan toevoegen.

06.03 Michel de Lamotte (cdH): (...)

Le **président**: Une fois n'est pas coutume. Si vous le voulez, ça va.

Hetzelfde geldt voor u, mevrouw Temmerman. U beslist daar uiteraard zelf over.

Nog eens, van uw vraag had ik zelfs geen weet. Mevrouw Kitir weet dat, want ik heb haar laten weten dat ik er geen weet van had.

06.04 Karin Temmerman (sp.a): Mevrouw Kitir heeft u ook geantwoord dat wij die vraag ingediend hebben. U hebt daar daarna niet meer op geantwoord.

Mijnheer de voorzitter, wat is nu uw voorstel? Wij hebben nog twee andere vragen. Ik wil niet de vraag van een collega wegwerken.

De **voorzitter**: Het is hier geen apothekerszaak. Het zal op die vier minuten niet aankomen. U kunt uw vragen toevoegen. Oké?

06.05 Ahmed Laaouej (PS): Monsieur le président, pour en "rajouter une couche", si je puis dire, de fait, nous n'avons pas formellement déposé de question, contrairement à M. de Lamotte. Mais, d'un contact pris avec les services, il nous a été indiqué qu'il n'était pas possible de déposer une question d'actualité car il y a eu un débat préalablement en commission.

Nous découvrons que M. Calvo interroge sur le sujet et on nous explique qu'il y a un élément neuf. La moindre des choses était de nous informer. S'il s'agit d'apporter un élément neuf - je ne doute pas de la créativité de M. Calvo -, nous aurions peut-être pu aussi formuler les choses de telle manière que la question soit recevable. Ce sujet préoccupe l'ensemble de nos concitoyens et il n'aurait pas été inapproprié de faire en sorte que chacun des groupes qui le souhaite puisse déposer une question. Monsieur le président, il me semble qu'il y a là quelque chose à rectifier pour la fois prochaine.

De **voorzitter**: Ik zal daarover nadenken. Maar nogmaals, ik kan niet reageren als ik niet weet dat er een vraag werd ingediend. De Ecolo-Groenfractie heeft bij wijze van spreken het been stijf gehouden. Ik heb alles bekeken, ook het verslag van de commissievergadering van gisteren, en effectief het element dat werd aangedragen, werd daar niet besproken. Dat is de reden dat de heer Calvo hier staat.

Wij gaan hiervan geen groot drama maken. Wie zich wil aansluiten, kan dat doen.

06.06 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, het is logisch dat dit thema veel collega's beroert. Ik ben heel blij dat mijn actualiteitsvraag bijna aanleiding geeft tot een actualiteitsdebat.

Mijnheer de vice-eerste minister, ik vermoed dat u minder fan bent van de Rode Duivels dan ikzelf en mijn fractie. Het is nog hoogst onzeker dat de Rode Duivels wereldkampioen gaan worden, maar wij hebben wel reeds een wereldtitel op zak, namelijk die van het Wereldkampioenschap Onbeschikbare Kerncentrales. Een gouden medaille voor De Bruyne en Hazard is nog onzeker, maar Doel en Tihange hebben wel reeds een gouden medaille op zak.

Een thema dat ons moet beroeren, is de problematiek van Tihange 3. Tihange 3 ligt reeds sinds maart stil wegens betonrot. Recent kwamen daar nog constructiefouten bij, die er blijkbaar zijn sinds de opstart in de jaren 80. En nu is er een nieuw element, waar de voorzitter om vroeg, namelijk een lek in diezelfde reactor. Collega's, er waren dus eerst betonproblemen, dan constructiefouten en nu is er ook een lek. Mijnheer de vice-eerste minister, dat verdient onze aandacht, van ons allemaal en van u in het bijzonder als minister van Nucleaire Veiligheid.

Wij verschillen van mening over kernenergie. Uw partij, uw fractie wil de kerncentrales zo lang mogelijk open houden. Onze fractie wil ze sluiten, zo snel mogelijk. Wij kunnen elkaar in de strijd voor nucleaire veiligheid echter wel vinden als het gaat over de vraag naar meer transparantie en naar een betrokken exploitant, en wij vinden mekaar daarin ook regelmatig. Mijnheer de vice-eerste minister, ik begrijp immers niet hoe het kan dat men zulke dingen nu pas vaststelt.

Constructiefouten die er zijn sinds de installatie in de jaren tachtig worden nu pas ontdekt. Dat begrijp ik niet. Hoe kan het dat die zaken nu pas worden ontdekt?

Ten tweede, wat is uw reactie op het nieuwe element, het lek? Na het betonrot en de constructiefouten is er nu het lek. Wat zal daarmee gebeuren? Wat zijn voorlopig de bevindingen? Dit nieuwe element lezen we vandaag in *Le Soir*.

Ten slotte, een aantal centrales werd al onderzocht op betonproblemen. We stellen gelijkaardige problemen vast in Doel 3. De centrales van Doel 4 en Tihange 2 werden nog niet onderzocht. Wat zijn daarvoor de plannen? Dit verdient echt wel onze aandacht. Zonder paniek te willen zaaien, zijn dit toch fundamentele

problemen met onze kerncentrales.

06.07 Michel de Lamotte (cdH): Monsieur le ministre, il y a des éléments nouveaux dans ce dossier. Ces événements se reproduisent régulièrement et cela nous inquiète.

Aujourd'hui, il y a des problèmes d'armature dans le béton à Tihange 3. C'est un élément majeur qui est découvert très tard, après 33 ans. Il y a également un problème de sécurité dans le bunker de Doel 3. Ce n'est pas la première fois qu'on parle de ces problèmes de béton dans les centrales!

Monsieur le ministre, comment se fait-il que les nombreux contrôles menés par l'AFCN n'aient pas pu détecter ces anomalies plus tôt? Pouvez-vous nous expliquer comment une telle chose a pu passer en dessous des radars?

Vous avez récemment envoyé un courrier à Electrabel relatif à la culture de sûreté de ses centrales. Qu'en est-il de la culture d'anticipation de l'AFCN face à ces problèmes? Trouvez-vous normal qu'il ait fallu autant de temps pour découvrir les choses?

Quand je lis les communiqués sur le site de l'AFCN, j'ai plutôt l'impression d'être en face d'un notaire qui prend acte d'un certain nombre de choses en classifiant les incidents!

06.08 Karin Temmerman (sp.a): Dank u dat ik mijn vraag kan stellen, mijnheer de voorzitter.

De collega's hebben voldoende uitgelegd waar het probleem zit. Wij hebben nu weer moeten vaststellen en lezen in de krant vanmorgen dat er naast het betonrot nog andere constructiefouten zijn en dat er een bijkomend lek is. De grote vraag, mijnheer de minister, is natuurlijk wat de toestand in de andere centrales is. Tihange 3 ligt nu stil, maar er zijn twee andere centrales die op een identieke manier geconstrueerd zijn. Ook daar zullen allicht dezelfde constructiefouten vastgesteld worden. Men zegt nu dat men die zal onderzoeken, maar de centrales draaien wel nog.

Zult u die andere centrales ook laten stilleggen zodat het onderzoek goed kan gebeuren?

Mijnheer de minister, hoe komt het dat het zo lang heeft geduurd eer men die constructiefouten heeft ontdekt? Heel veel mensen maken zich daarover ontzettend veel zorgen.

06.09 Minister Jan Jambon: Mijnheer de voorzitter, collega's, wat de constructie en het beton betreft, die elementen zijn gisteren uitgebreid in de commissie aan bod gekomen. Daarvoor verwijs ik dan ook, in samenspraak met de voorzitter, naar het verslag van de commissievergadering van gisteren. Daar staan de elementen van antwoord in.

Het nieuwe element dat u aangebracht hebt, mijnheer Calvo, is inderdaad een lek, niet in de reactor, zoals u zei, maar wel in een ventiel in het stoomafvoerlokaal waar alle ventielen zich bevinden. Als de stoom uit de generator niet naar de turbine of condensor kan gaan, dan moeten die ventielen werken. Eén van die ventielen heeft permanent een klein lek.

Waarom is Tihange 3 stilgelegd? Niet omdat er een direct gevaar is. Tihange 3 is stilgelegd vanwege de problemen met het beton. Wij zijn niet zeker meer dat de bunker nog bestand is tegen een aardbeving of een vliegtuiginslag. Er zijn dus geen acute problemen in die zin dat de centrale vandaag een gevaar zou betekenen. Dat is alleen zo wanneer er een zware externe oorzaak op ons zou afkomen.

Dat is de reden waarom Tihange 3 is stilgelegd. Dat is ook de reden waarom bij elk onderhoud in de vergelijkbare andere centrales die punten gecontroleerd worden en de nodige acties worden ondernomen.

Het feit dat de kerncentrales zo vaak stilgelegd worden, is juist een bewijs van het doortastend optreden van het FANC. Voor de uitbater is een stillegging natuurlijk niet leuk, maar het FANC neemt wel zijn verantwoordelijkheid op. De kleinste indicatie van mogelijk gevaar, zelfs al is het maar in de meest extreme omstandigheden, wordt door adequate acties gevolgd. Dat zal ik ook zo blijven doen.

06.10 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mijnheer de vicepremier, bedankt voor uw toelichting. Als ik spreek over de reactor, dan bedoel ik natuurlijk de gehele installatie. U stelt samen met mij vast dat de problemen zich opvolgen. Eerst waren er betonproblemen, dan constructiefouten. Ik deel de verwondering van collega's

die zich afvragen hoe het in godsnaam mogelijk is dat dergelijke constructiefouten nu pas worden vastgesteld. Bijkomend deed er zich nog een lek voor.

Ik ben het met u eens dat er geen reden tot paniek is. Paniekzaaiërij is dus allerm minst interessant. De realiteit is zodanig ernstig dat overdrijving niet nodig is. Wat we vandaag bespreken, komt boven op al de andere incidenten. We stellen vast dat er op dit moment vier van de zeven reactoren stilliggen. Vandaag liggen er dus meer kerncentrales stil dan voorzien door de paarsgroene wet over de kernuitstap uit 2003. Dat komt allemaal omdat onze kerncentrales tegenwoordig deeltijds werken en eigenlijk gewoon op brugpensioen moeten. Ze moeten zo snel als mogelijk uitgeschakeld worden.

Mijnheer De Roover, laat dit voor u, als aanvoerder van de Nucleaire Vlaamse Alliantie, vooral een aanmoediging zijn om vóór het reces een aantal maatregelen te nemen, die door uw regering waren beloofd.

Mijnheer de vicepremier, ik richt mij daartoe ook tot u, want u bent vicepremier en zit mee in de cockpit. Verschillende maatregelen moeten nog goedgekeurd of verduidelijkt worden om het energiepact met de kernuitstap echt te kunnen uitrollen. Al die incidenten moeten ons motiveren om die knoop door te hakken. Ik hoop in de N-VA toch eindelijk een bondgenoot te vinden. Het moet gedaan zijn met het voeren van beleid met de handrem op. Er zijn heel veel redenen om voluit voor de kernuitstap te gaan.

06.11 Michel de Lamotte (cdH): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos informations et commentaires. La question se pose de l'inspection totale des centrales à la suite de ces problématiques liées au béton. Il est nécessaire à mon sens d'entreprendre une réelle démarche de culture de sécurité au niveau d'Electrabel.

Je reviens également sur ma question à laquelle vous n'avez pas répondu mais j'y reviendrai plus tard, à savoir la culture d'anticipation de l'AFCN par rapport à un certain nombre de problématiques qui s'accumulent en termes de sécurité.

06.12 Karin Temmerman (sp.a): Mijnheer de minister, u hebt natuurlijk niet geantwoord op de vraag over de andere centrales. U verwees alleen naar uw antwoord van gisteren, maar het nieuwe element kan natuurlijk ook in de andere centrales aanwezig zijn.

Het is zeer duidelijk, mijnheer de minister: wij hebben te maken met een verouderde, onbetrouwbare, zeer gevaarlijke energievorm. Ik zou u en uw partij er dan ook willen toe aanzetten om het energiepact uiteindelijk goed te keuren en volop in te zetten op alternatieven, want wat u nu verdedigt, is de energie uit het verleden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 **Samengevoegde vragen van**

- de heer Patrick Dewael aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, over "de rechtsstaat in Polen" (nr. P2994)

- de heer Richard Miller aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, over "de rechtsstaat in Polen" (nr. P2995)

- de heer Vincent Van Peteghem aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, over "de rechtsstaat in Polen" (nr. P2996)

- de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, over "de rechtsstaat in Polen" (nr. P2997)

- de heer Peter Luykx aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, over "de rechtsstaat in Polen" (nr. P2998)

07 **Questions jointes de**

- M. Patrick Dewael au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "l'État de droit en Pologne" (n° P2994)

- M. Richard Miller au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "l'État de droit en Pologne" (n° P2995)

- **M. Vincent Van Peteghem** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "l'État de droit en Pologne" (n° P2996)
- **M. Dirk Van der Maelen** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "l'État de droit en Pologne" (n° P2997)
- **M. Peter Luyckx** au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "l'État de droit en Pologne" (n° P2998)

07.01 **Patrick Dewael** (Open Vld): Mijnheer de vicepremier, het is niet de eerste keer dat ik hier sta om mijn fundamentele bekommernis te uiten over de situatie in Polen. Als ik dit volg krijg ik de indruk dat het van kwaad naar erger gaat. We stellen vast dat de rechtsstaat meer en meer met voeten wordt getreden. Eerst had men het gemunt op de lagere rechtbanken, vandaag is het hoog gerechtshof aan de beurt. Zonder pardon wordt een derde van de rechters inclusief de voorzitter de facto op straat gezet. Er worden dan vervangers aangeduid door een politieke raad.

Collega's, als zoets in Polen gebeurt, dan stellen we ons hier terecht de vraag waar Europa blijft. Het is voor mij onbegrijpelijk dat de Europese Unie hier tot vandaag vrij machteloos op toekijkt. De Commissie is al twee jaar aan het praten. Men blijft maar praten maar men komt niet tot resultaat. In Polen wordt gezegd dat de regering doet wat de meerderheid in het parlement toelaat. Checks-and-balances zijn er niet meer, men kan eigenlijk spreken van een dictatuur van de meerderheid.

Mijnheer de minister, ik wil u feliciteren omdat u naar aanleiding van uw zeer recente bezoek een krachtige veroordeling hebt uitgesproken. De opstart van een inbreukprocedure bij het Europees Hof zal een belangrijk signaal zijn. De situatie van de mensenrechten, de situatie van het democratisch gehalte en de toestand van een rechtsstaat zouden eigenlijk het voorwerp moeten uitmaken van een soort van permanente monitoring. Wij doen dat in Europa al voor de begroting.

Ik meen echter dat de situatie van de mensenrechten, het respecteren van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de toestand van de rechtsstaat eigenlijk ook een soort jaarlijks evaluatierapport vereisen. Dat zou dan gelden voor alle lidstaten want ik wil geen onderscheid maken. Gisteren spraken we over Spanje, vandaag spreken we over Polen, morgen spreken we over Hongarije. Men moet op dat vlak elke selectiviteit vermijden. Ik vind die jaarlijkse monitoring dus heel belangrijk.

Mijnheer de minister, u deelt ons standpunt daarover. Wat is de stand van zaken van uw demarches inzake deze procedure?

07.02 **Richard Miller** (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre des Affaires étrangères, chers collègues, l'Union européenne est fondée sur une communauté de valeurs qui sont précisées dans les traités: respect de la dignité humaine, liberté, démocratie, égalité, État de droit, respect des droits humains, y compris des droits des personnes appartenant à des minorités. Ce sont ces valeurs, monsieur le ministre, qui distinguent aujourd'hui l'Union européenne d'une simple communauté économique de l'acier et du charbon.

Aujourd'hui, l'essence première de l'Union européenne, ce sont les libertés humaines, les droits humains. Dès lors, monsieur le ministre, comment conserver la crédibilité de ce message politique fort? Comment porter nos demandes pour le respect de l'État de droit dans les dialogues avec nos partenaires si, au sein de l'Union européenne, nous ne sommes pas irréprochables? Comment imposer des réformes profondes à des pays candidats à l'adhésion, si, une fois dans l'Union, ces règles ne sont plus respectées?

Alors qu'à Strasbourg, le premier ministre polonais défendait les traditions de son système judiciaire, la Commission européenne a *in fine* lancé une procédure d'infraction contre la Pologne au sujet de la loi polonaise régissant la Cour suprême et remettant en cause l'indépendance judiciaire.

Monsieur le ministre des Affaires étrangères, estimez-vous que le dialogue ouvert par la Commission européenne produit les résultats escomptés? Que retirez-vous de l'audition tenue le 26 juin 2018? Que retirez-vous de votre rencontre de ce mardi avec les autorités polonaises? Des réponses vous ont-elles permis de lever ou non les doutes sur la fragilité de l'État de droit en Pologne? Sommes-nous suffisamment attentifs aux remises en cause de l'indépendance des juges en Roumanie, dans la lutte contre la corruption, ou en Hongrie? Enfin, je reprends la question posée par notre collègue, Patrick Dewael. Avez-vous toujours l'espoir de mettre en œuvre ce mécanisme de dialogue sur le respect des droits de l'homme entre tous les

membres de l'Union? C'est une proposition que vous avez initiée sur laquelle vous avez le soutien entier de notre groupe.

07.03 Vincent Van Peteghem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het rommelt al een tijdje in Polen. De voorbije week nog kwamen duizenden inwoners op straat om te protesteren tegen een nieuwe wet die ervoor zorgt dat het mandaat van een derde van de rechters van het Hooggerechtshof ten einde loopt. Daardoor zullen zij vervangen kunnen worden door regeringsgezinde rechters. Deze wet is de zoveelste uitholling van de Poolse rechtsstaat. De Europese Commissie heeft dan ook logischerwijze de inbreukprocedure tegen Polen opgestart.

Mijnheer de minister, u hebt deze week al gereageerd en daarvoor wil ik u feliciteren. U hebt gereageerd in het bijzijn van uw Poolse collega, zeggende dat u zich grote zorgen maakt over de situatie in Polen, over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en over de rechtsstaat. Net die onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en van de rechtsstaat zijn fundamentele waarden van de Europese Unie die ons verbinden. De Europese Unie is veel meer dan een economische unie, het is een unie van gedeelde waarden. Ik deel dan ook volledig uw pleidooi voor een peerreview van alle Europese landen rond mensenrechten en rond de rechtsstaat. U hebt dat voorstel al vaak naar voren gebracht en kunt daarvoor op de steun van onze fractie rekenen.

Volgens ons mag dergelijke peerreview gerust gekoppeld zijn aan een aantal financiële sancties. Polen is voor de budgetperiode 2014-2020 de grootste netto-ontvanger van Europese subsidies. Van 2015 tot 2017 werd meer dan de helft van de overheidsinvesteringen in Polen betaald met geld van Europa. Wij hebben dan ook een hefboom om dit soort landen te overtuigen van de principes van de rechtsstaat en de mensenrechten, en om deze te doen naleven.

Mijnheer de minister, hoe ziet u de situatie en de protesten in Polen evolueren? Gisteren vond in Brussel een overleg plaats, in aanwezigheid van Polen, over de mogelijkheid om een peerreview in te voeren. Wat zijn de resultaten hiervan? Zal de naleving van de principes van de rechtsstatelijkheid ook een plaats krijgen in de criteria van het vernieuwd Europees meerjarenbudget?

07.04 Dirk Van der Maelen (sp.a): Mijnheer de minister, respect voor de rechtsstaat, voor de democratie en de mensenrechten is en was voor ons als sociaaldemocraten van bij de start van de Europese Unie het fundament. Respect voor deze drie waarden is geen optie maar de verdomde plicht voor elke rechtstaat.

Om die reden steunde de sp.a in de diverse parlementen in België, van bij de start EU-commissaris Frans Timmermans in zijn waakhondfunctie. Helaas werden wij toen niet gevolgd, ook niet in deze Kamer, door sommige meerderheidsfracties.

Ik heb samen met mijn fractie een plan. Wij zijn van oordeel dat de bescherming van de democratie in Europa moet worden versterkt. Wij zien her en der illiberale democratieën opduiken. Ons plan bestaat uit vier punten. Mijn vraag aan de minister van Buitenlandse Zaken is of hij de volgende vier punten wil meenemen in de discussie met zijn Europese collega.

Ons eerste voorstel zal geen probleem zijn omdat er een vrij grote overeenstemming is met wat ik bij de heer Dewael en de minister van Buitenlandse Zaken heb gehoord. Wij willen namelijk dat er, naar het voorbeeld van de stresstest voor de banken, een stresstest voor de democratie komt.

Ten tweede, wij hebben nood aan een echte onafhankelijke Europese waakhond voor de democratie in de EU, geleid door een Hoge Vertegenwoordiger van de Mensenrechten.

Ten derde, middelen uit de Europese fondsen moeten verminderd of zelfs geschrapt kunnen worden als er grove overtredingen zijn.

Ten vierde, wij pleiten voor een Europees fonds voor de democratie, dat moet toelaten om het lokaal middenveld te versterken in die staten waar de democratie, de mensenrechten en het respect voor de rechtsstaat in gevaar komen.

07.05 Peter Luykx (N-VA): Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de minister, u was in Polen, waar u uw evenknie hebt ontmoet. U bent er ook heel duidelijk geweest. U hebt daar duidelijk uw bezorgdheid geuit over de rechtsstaat in Polen.

Ook onze fractie is ter zake zeer duidelijk. Wij delen uw bezorgdheid. De nieuwe wet die vorige dinsdag in Polen is goedgekeurd, betekent dat één op drie rechters moet of kan worden herbenoemd. De wet roept vele vragen op. Wij willen een en ander uitgeklaard zien.

Daarom heeft onze fractie de artikel 7-procedure mee gesteund. Wij hebben dat in het Europees Parlement bij monde van mijn collega Sander Loones gedaan. Wij doen dat ook hier in de Kamer. Wij steunen deze procedure, teneinde duidelijkheid te brengen.

Collega's, wij moeten er ons voor hoeden dat de procedure niet tot een onderzoek tegen de Polen zelf leidt. Ze mag niet lijken op een strijd van de Europese Unie tegen Polen of van allen tegen één. Integendeel, een goede rechtsstaat is niet alleen in het belang van de Polen maar van de hele Europese Unie. Dat moeten wij blijven onderlijnen, namelijk de gemeenschappelijke normen en waarden. Europa is niet alleen een Unie van centen maar ook van normen en waarden. Daarom is het belangrijk dat dit onderzoek wordt gevoerd.

Mijnheer de minister, onze fractie heeft u al laten weten dat wij ons aansluiten bij het op systematische wijze in alle Europese lidstaten monitoren van de democratische werking. Dat vinden wij absoluut goed. Ik maak daarbij echter één bedenking. Het is ook de bedenking die ik ten opzichte van Polen maak. Wij moeten ons ervoor hoeden niet dezelfde fout te maken, door rechter en partij te zijn. Wij moeten monitoren en onderzoeken openen, maar er wel voor zorgen dat wij, de politieke fracties, niet vooraf al zelf een oordeel vellen. In voorkomend geval zouden wij immers dezelfde fout maken die wij nu Polen verwijten.

Mijnheer de minister, ik zou graag uw standpunt horen alsook uw bevindingen van uw ontmoetingen de voorbije dagen.

07.06 Minister **Didier Reynders**: Mijnheer de voorzitter, collega's, de situatie in Polen is onaanvaardbaar. Dat is duidelijk. Maar er is een reactie gekomen op Europees vlak, mijnheer Dewael. Op 20 december 2017 heeft de Europese Commissie de eerste fase van artikel 7 van het Verdrag inzake de Europese Unie opgestart.

De situatie werd meermaals besproken in de Raad Algemene Zaken. Ik heb de Commissie altijd mijn steun gegeven voor dit proces.

Op de jongste Raad Algemene Zaken, in mei 2018, heeft de Commissie geoordeeld dat het onmogelijk was verder te werken op basis van de antwoorden van de Poolse regering. Die antwoorden volstaan niet. Ik heb de amendementen gelezen. Zij gaan niet ver genoeg om te kunnen zeggen dat de situatie in Polen nu correct is. Wij zullen de hoorzitting dus houden, en dan zal er een beslissing op Europees vlak moeten komen.

Ik heb tevens zelf op 3 juli, dus twee dagen geleden, in Warschau een ontmoeting gehad met de Poolse minister van Buitenlandse Zaken. Ik heb ook contact gehad met een honderdtal Poolse ambassadeurs in de zaal, om mijn mening te geven, ook over andere punten maar in de eerste plaats over de situatie van de rechtsstaat. Ik vind het zeer belangrijk deze dialoog ter plaatse te voeren, met de verschillende bevoegde ministers en met een aantal zeer belangrijke vertegenwoordigers van Polen. De volgende stap is het vaststellen van de procedure-inbreuk door de jongste beslissingen in Polen. Misschien kan het Europees Hof van Justitie dat op korte termijn doen.

Je soutiens évidemment aussi cette procédure en infraction qui a été lancée par la Commission et qui pourrait peut-être amener la Cour de justice à se prononcer sur ce qu'est finalement l'Union européenne. L'Union européenne, ce n'est pas simplement le rassemblement géographique de quelques États. C'est un choix politique qui repose sur des valeurs. C'est la raison pour laquelle nous faisons en sorte que les procédures puissent être menées à bien à l'égard de la Pologne. Vous l'avez rappelé, cela ne suffira pas. Nous verrons comment ces procédures pourront aboutir.

Il faut ajouter de nouveaux mécanismes. Voici plus de deux ans, c'était au début 2016, j'ai déposé sur la table du Conseil des Affaires générales une proposition de *peer review*. Je l'ai dit plusieurs fois ici. On passe son temps à examiner – et il faut le faire – dans le détail les budgets de chacun des États membres. On doit aussi examiner l'État de droit, la démocratie et les droits humains dans tous les États membres, sans aucune discrimination, aussi ici. Il faut être très clair sur ce sujet.

Où en sommes-nous?

Ik heb hierover veel vergaderingen gehad met verschillende collega's, veel technische voorbereidingen. Gisteren nog hebben wij in Brussel een seminarie georganiseerd met 27 EU-lidstaten, zonder Groot-Brittannië gezien de brexit. Wij hebben nu het akkoord van een meerderheid van de landen om verder te gaan.

Ik hoop dat het mogelijk zal zijn om te starten voor de volgende Europese verkiezingen. Het is zeer belangrijk om een preventief mechanisme te hebben. Men mag immers niet wachten tot er een echt probleem opduikt in Polen of een ander land alvorens iets te ondernemen.

Monsieur le président, chers collègues, nous continuerons à soutenir systématiquement les actions entreprises par la Commission pour mettre fin à la situation existant aujourd'hui en Pologne. Nous poursuivrons ce travail jour après jour, pour obtenir la mise en place de ce système permanent de contrôle de l'État de droit. Nous le faisons aux Nations Unies et au Conseil de l'Europe. Nous devons pouvoir le faire aussi à l'intérieur de l'Union européenne.

Il est d'autant plus important que l'Europe repose sur des valeurs, comme nous devons le démontrer. Mais dans cette Europe, nous devons pouvoir faire le travail dans notre propre maison, si nous voulons acquérir une certaine crédibilité à l'extérieur. Beaucoup d'Européens donnent des leçons sur les droits humains partout dans le monde. Ayons le courage de regarder la situation en face, dans tous les États européens sans discrimination!

Puisque c'est aussi ma responsabilité, je vous dirai que c'est également important pour le marché intérieur. On l'oublie souvent, mais si nous voulons conserver la présence d'investisseurs dans les différents pays européens, il faut que ceux-ci aient confiance en des justices nationales indépendantes. Comme je l'ai dit aux ambassadeurs polonais, si ce n'est pas le cas, ce marché intérieur n'aura plus la capacité de fonctionner complètement.

Pour toutes ces raisons, ce débat sur la Pologne est fondamental, mais le débat sur un mécanisme permanent l'est d'autant plus.

07.07 Patrick Dewael (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik juich uw engagement in deze aangelegenheid meer dan toe.

Een aantal van deze landen heeft het communistische juk afgelegd en is Europa enthousiast binnengestapt. Zij moeten natuurlijk beseffen dat zij zijn terechtgekomen in een Europese Unie die staat voor een rechtsstaat, voor een systeem van scheiding van machten en van respect voor de mensenrechten.

Ik heb destijds gejuicht toen een grote meerderheid van de Polen bij referendum besliste toe te redenen tot de Europese Unie. De Poolse regering zegt vandaag systematisch dat de meerderheid van de bevolking achter haar staat.

Men kan niet het ene en het andere tegelijk aanbidden. Als men lid wordt van een club, is men welkom, maar men behoort de statuten van die club te respecteren. Is dat niet het geval, dan moet onvermijdelijk een rode kaart kunnen worden getrokken.

07.08 Richard Miller (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie de votre réponse ainsi que de votre détermination dans ce dossier, que vous avez déjà prouvée à plusieurs reprises.

Je retiens plusieurs informations de votre réponse. Tout d'abord, vous avez exprimé la volonté de débloquent la situation en Pologne. Je le répète, le peuple polonais est authentiquement européen et, comme tel, mérite de faire partie de l'Union européenne. C'est pourquoi les événements actuels sont profondément inquiétants et regrettables, surtout si l'on se souvient de l'histoire de la Pologne, que vient de rappeler Patrick Dewael, au cours de laquelle elle aura subi les jougs nazi et communiste. Ce pays aura tout connu. Nous sommes quand même surpris d'assister à ce cheminement pris en direction d'une suppression de l'État de droit.

Un autre élément essentiel de votre réponse est votre vœu d'aboutir à ce mécanisme d'évaluation avant les prochaines élections européennes.

Enfin, au nom de votre compétence en termes de commerce extérieur, vous avez souligné que, si l'on veut des investisseurs, ceux-ci doivent pouvoir avoir confiance dans une justice indépendante.

07.09 Vincent Van Peteghem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het werd al verschillende keren gezegd, de Europese Unie is meer dan een economische unie, het is een unie van gedeelde waarden. Dat komt ook heel duidelijk naar voren in artikel 2 van het Europees Verdrag, waarin het duidelijk gaat over eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid en de rechtstaat. Dat is belangrijk en daarover gaat het.

Het respect voor deze basiswaarden, het respect voor de rechtsstaat, daar gaat het voor ons over. Dat is van fundamenteel belang. Van fundamenteel belang voor de werking van de Unie, van fundamenteel belang voor de samenhang van de Unie, maar ook voor de geloofwaardigheid van de Unie. U zei het daarnet zelf en het is volledig juist, wat wij opleggen aan anderen, wat wij uitdragen in de rest van de wereld, moeten wij vooral ook zelf naleven.

Daarom ben ik bijzonder verheugd dat u zegt dat er gisteren grote vooruitgang is geboekt, dat de meerderheid van de landen akkoord gaat met het voorstel om een peerreview in te richten. Voor de uitwerking daarvan, kunt u in elk geval op onze fractie rekenen.

07.10 Dirk Van der Maelen (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ten eerste, ik verheug mij over uw engagement om een peerreviewmechanisme in te voeren. Wij steunen u daarin. Wij zullen echter blijven aandringen op onze drie andere voorstellen, namelijk een hoge vertegenwoordiger, een fonds en de mogelijkheid van een aangepast sanctiemechanisme.

Ten tweede, hiervoor wil ik mij richten tot u, collega's van de N-VA. Ik wil u vragen om eens goed te luisteren naar het oordeel van de Venetiëcommissie over de wet op het Hooggerechtshof. De Venetiëcommissie zegt: "Een opvallende overeenkomst met de instellingen die in de Sovjet-Unie en haar satellietstaten bestonden."

Collega's, partijpolitieke democratische hygiëne begint bij de nodige selectiviteit ten aanzien van partijen die u opneemt in uw parlementaire groep. Deze partij, Recht en Rechtvaardigheid, maakt deel uit van dezelfde fractie als de N-VA. Collega's van de N-VA, hier is een opdracht voor u weggelegd. Ik hoop ook dat u niet zult aanvaarden dat de Zweedse Democraten, een racistische anti-immigrantenpartij, toetreedt tot uw fractie in het Europees Parlement.

07.11 Peter Luykx (N-VA): Mijnheer de minister, u hebt onze steun. Wij zijn hier heel duidelijk in — ik heb dat daarnet ook gezegd — en u hebt het ook herhaald, terecht. U hebt ook gelijk dat een efficiënt rechtssysteem niet alleen belangrijk is voor de Polen, maar ook voor investeerders, voor de Vlaamse en Waalse bedrijven die daar gaan werken. U hebt dus onze steun.

Mijnheer Van der Maelen, wij zijn zeer duidelijk, in het Belgisch en in het Europees Parlement: wij hebben de procedure inzake artikel 7 ten aanzien van de fractie gesteund. Dat hoor ik u niet zeggen. Wij zijn daar zeer duidelijk in. Ik vind ook dat Europa en iedereen heel duidelijk moet opkomen om die rechten van een democratie te verdedigen, altijd en overal, in Polen, maar ook in Spanje, ook in Catalonië, waar al 260 dagen Catalaanse burgers zonder veroordeling — daar heb ik de sp.a nog niets over horen zeggen — opgesloten zitten, zonder proces, gewoon omdat zij een referendum hebben georganiseerd. Dat heb ik de sp.a nog niet horen veroordelen. (*Tumult*)

Ik heb dus geen lessen van u te krijgen over twee maten en twee gewichten. Doe eerst zelf uw huiswerk!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 Vraag van mevrouw An Capoen aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, over "de invoering van de Amerikaanse douanepost op Brussels Airport" (nr. P2999)

08 Question de Mme An Capoen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et européennes, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "l'implantation d'un poste douanier américain à l'aéroport de Bruxelles-National" (n° P2999)

08.01 An Capoen (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, gisteren was het Fourth of July, dus

geen beter moment om even onze blik op de Verenigde Staten te werpen.

Deze week was de Nederlandse premier Rutte daar op bezoek. In zijn gesprek met president Trump maakte hij van de gelegenheid gebruik om de luchthaven van Schiphol vooruit te schuiven als de ideale locatie voor een *preclearance office*.

Een *preclearance office* is niets anders dan een vooruitschuiven van de normale Amerikaanse grenscontroles naar Europese bodem. De Amerikaanse grenscontrolebeambten komen het vervelende papierwerk en de ellenlange vragenlijstjes al in Europese luchthavens afhandelen, zodat bij aankomst in de Verenigde Staten de wachtlijsten veel korter worden, wat leidt tot gelukkige passagiers en dus tot tevreden luchtvaartmaatschappijen.

Blijkbaar was president Trump gewonnen voor het idee. Momenteel is Dublin de enige hoofdstad in Europa met een *preclearance office*, wat haar geen windeieren legt als het aankomt op passagiersvluchten naar de Verenigde Staten.

In 2016 werd aangekondigd dat ook voor de luchthaven van Brussel-Nationaal onderhandelingen voor een dergelijk akkoord van start konden gaan. U hebt nadien ook de coördinatie van de onderhandelingen op zich genomen. Er was in een verwachte landingsdatum voor de samenwerkingsovereenkomst voorzien in 2018. Helaas hebben wij daarvan sindsdien niet veel meer gehoord.

Dit is niet alleen nuttig en aangenaam voor passagiers, maar het zou ook voor de luchthaven van Brussel-Nationaal een absoluut pluspunt zijn. Wij willen natuurlijk niet dat de Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen hun vluchten verleggen naar Schiphol of dat de passagiers niet meer vanuit Brussel-Nationaal vertrekken en al helemaal niet dat er daardoor jobs verloren zouden gaan in onze luchthaven.

Mijnheer de minister, ik heb de volgende vragen. Wat is de stand van zaken in verband met dit samenwerkingsakkoord? Aangezien Nederland op de loer ligt, zijn er mogelijkheden om de overeenkomst te bespoedigen?

08.02 Minister **Didier Reynders**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Capoen, wij zijn bezig met de onderhandelingen over dit zeer belangrijk project. Het gaat eigenlijk niet om een gewone douanepost, maar wel om een bilaterale overeenkomst tussen de VS en België die een migratiecontrolesysteem invoert op de luchthaven van Zaventem voor VS-immigratie- en douaneambtenaren. Passagiers met de VS als bestemming zouden vóór hun inscheping de VS-immigratie- en douanecontrole ondergaan, zodat zij bij aankomst in de VS behandeld zouden worden net zoals passagiers die van een nationale VS-vlucht uitstappen. Wanneer er in de VS geen enkele vorm van immigratie- of douanecontrole meer plaatsvindt, zal dat een aanzienlijke tijdswinst betekenen voor de passagiers. Dat is heel belangrijk voor de luchthaven van Zaventem en ook voor de verschillende maatschappijen die naar steden in de Verenigde Staten vliegen.

Een gelijkaardig systeem werd, zoals u meedeelde, al ingevoerd voor de vluchten tussen Ierland en de VS. Dat is tot nu toe het enige. Onderhandelingen tussen de VS en andere Europese landen, bijvoorbeeld Nederland, bevinden zich in een vergevorderd stadium.

Voor België is het voordeel van dat systeem dat reizigers meer zekerheid krijgen over het feit dat zij bij hun aankomst in de VS wel degelijk toegelaten worden tot het grondgebied. De luchthavens die dat zullen invoeren en de luchtvaartmaatschappijen die vanuit die luchthavens opereren, zullen dan ook een comparatief voordeel genieten.

De VS hebben ons een ontwerptekst van akkoord bezorgd. Ik heb contact gehad met de betrokken collega's, onder meer voor de bevoegdheden douane, politie en migratie. De mogelijke invoering van dat mechanisme kent wel enkele grenzen, zeker met het oog op de veiligheidsmaatregelen binnen de luchthaven. In juni 2018 hebben wij dus het overleg gevoerd met alle betrokken Belgische instanties en wij hebben een tegenvoorstel aan de VS overhandigd.

Ik hoop dat het mogelijk zal zijn om met de luchthaven, met onze partners in de VS en met alle collega's in België een akkoord te bereiken. Ons antwoord is verstuurd en wij wachten op de opmerkingen van de VS. Ik hoop dat het mogelijk is om een internationaal akkoord af te sluiten tussen de VS en België, en misschien wordt België dan wel het tweede of derde land met een luchthaven met een dergelijk systeem, maar dat moeten we nog afwachten.

08.03 An Capoen (N-VA): Dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

U bent bezig, maar we mogen niet talmen. We moeten zo snel mogelijk een akkoord ondertekenen, want er zijn talrijke luchthavens in de buurt, op een kleine oppervlakte. Het is voor luchtvaartmaatschappijen heel gemakkelijk om vluchten te verplaatsen, weg van Zaventem. Wij mogen die concurrentieslag toch niet verliezen? Wij moeten de Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen in Zaventem houden. Bij deze, mijnheer de minister, geef ik u een spreekwoordelijke schop onder uw kont. Maak er snel werk van.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Question de M. Marco Van Hees au ministre de la Justice sur "la grève dans les prisons" (n° P3000)

09 Vraag van de heer Marco Van Hees aan de minister van Justitie over "de staking in de gevangenissen" (nr. P3000)

09.01 Marco Van Hees (PTB-GO!): Monsieur le président, monsieur le ministre, lorsque l'on fera le bilan de cette législature, on se dira sans doute que M. Koen Geens a été le ministre des prisons en grève. On se rappelle encore les nombreuses grèves, notamment les 59 jours de 2016. Tout cela pourquoi? Pour arriver à des promesses que vous n'avez pas tenues, monsieur le ministre.

Aujourd'hui, les agents pénitentiaires sont clairement en colère en raison de cette situation et de votre volonté de nier leur droit à faire grève. Il y a encore eu des négociations ce matin, au sujet desquelles je suppose que vous aller nous donner des informations. En effet, si on lit la presse, les résultats de ces négociations ne sont pas clairs.

Qui est responsable de la situation aujourd'hui dans les prisons? C'est clairement le gouvernement, monsieur le ministre. En effet, vous invoquez les motifs du Comité européen pour la prévention de la torture. Cela n'est pas très crédible dans la mesure où le gouvernement ne donne de l'importance aux droits des détenus qu'à un seul moment, quand il peut casser les grèves, quand il peut utiliser cet argument comme prétexte pour s'attaquer aux grèves.

Pourtant, il y a une réalité quotidienne, monsieur le ministre. Je veux parler du manque de personnel récurrent, de l'hygiène catastrophique dans les prisons, des rats gros comme des chats, des maladies qui surgissent dans les prisons, des familles qui doivent passer des journées entières pour obtenir 45 minutes de droit de visite. Qui est responsable de tout cela, monsieur le ministre? Les agents pénitentiaires? Non. C'est le gouvernement.

Ici, vous mettez en avant la réquisition. Non seulement vous imposez un service minimum, mais aussi avec réquisition, ce qui est la négation même du droit de grève. En effet, un agent ne pourra pas décider s'il fait grève ou non puisqu'il pourra être réquisitionné. Qui va décider? Visiblement, le gouverneur, le ministre, le directeur de prison, en tout cas, toujours des personnes qui appartiennent au pouvoir exécutif qui est, dès lors, juge et partie. Cela ne se passe pas dans les hôpitaux où il n'y a personne pour remplacer le personnel soignant en grève. Ici, il y a la police ou la protection civile pour remplacer les gardiens.

Monsieur le ministre, les syndicats ont fait un pas avec leur proposition de grève intermittente. Rencontrez-vous cette proposition? Vous savez que la réquisition est inacceptable pour les syndicats. Comptez-vous revoir votre position? Pourquoi, en cas de grève, la police n'accomplit-elle pas les prestations que vous exigez des gardiens? Enfin, allez-vous tenir vos promesses de 2016 avec une enveloppe budgétaire pour maintenir, par exemple, les 7 075 équivalents temps plein que vous aviez promis? Existe-t-il de nouvelles marges budgétaires?

09.02 Koen Geens, ministre: Monsieur le président, monsieur Van Hees, il est vrai que le gouvernement, lors de son Conseil des ministres du 15 juin, est arrivé à un avant-projet de loi sur le statut des agents pénitentiaires et sur le service minimum. J'ai transmis ce texte aux syndicats à partir du 17 juin, et j'ai tenu des concertations formelles avec les syndicats les 26 et 28 juin et les 2, 3 et 5 juillet.

Ce matin, nous avons clôturé la concertation formelle. Les syndicats ont maintenant le temps, jusqu'au 26 juillet, pour transmettre leurs remarques formelles sur l'avant-projet du gouvernement, qui suit son cours.

Je crois que la concertation informelle que j'ai eue avec beaucoup d'acteurs sur le terrain, y compris les syndicats, ainsi que la concertation formelle, ont quand même porté leurs fruits. Tout le monde sait que nous devons essayer de concilier le droit de grève des agents pénitentiaires avec les services minimaux auxquels ont droit les prisonniers.

Oui, je suis tout à fait disposé à exécuter les engagements que j'ai pris dans le protocole 464. Vous savez qu'il s'agit d'un cadre de 6 825. Vous avez mentionné un autre chiffre, qui n'est plus pertinent à l'heure actuelle. Nous faisons tout pour exécuter cette promesse.

Je poursuis la concertation dans un esprit constructif et j'espère que nous allons aboutir. Peut-être que l'épithète dont vous m'avez affublé changera un jour. J'espère qu'aussi bien vous que moi serons alors encore de ce monde.

09.03 Marco Van Hees (PTB-GO!): Monsieur le ministre, les syndicats affirment dans la presse ne pas avoir reçu la dernière mouture de l'avant-projet. Vous dites vous être engagé sur les 6 825. Cela signifie-t-il que vous avez demandé une marge budgétaire supplémentaire?

09.04 Koen Geens, ministre: Ce n'est pas nécessaire.

09.05 Marco Van Hees (PTB-GO!): D'accord, mais pour les 7 075 vous n'avez déjà pas tenu vos promesses, pourquoi devrait-on vous faire confiance pour les 6 825?

Vous répétez qu'il faut concilier le droit de grève avec le service minimum aux détenus en tentant une fois de plus d'opposer agents et détenus alors qu'ils ont des intérêts communs, à commencer par la fin des prisons inhumaines en Belgique. Cela, ce n'est pas que les jours de grève, mais tous les jours de l'année.

On en a assez de votre double discours! Quand il y a grève, vous feignez de vous soucier de la situation des détenus; quand ce n'est pas grève, les prisons restent dans un état lamentable et les promesses d'emploi ne sont pas tenues. Le gouvernement utilise ce prétexte pour mener une lutte en règle contre le droit de grève. On l'a vu lors de procès tenus à Anvers, vis-à-vis des cheminots ou des agents pénitentiaires. Ce gouvernement est à la fois antisocial et antidémocratique.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

10 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw Karin Jiroflée aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "het budget voor de gezondheidszorg" (nr. P3001)

- mevrouw Catherine Fonck aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "het budget voor de gezondheidszorg" (nr. P3003)

- de heer André Frédéric aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "het budget voor de gezondheidszorg" (nr. P3002)

10 **Questions jointes de**

- Mme Karin Jiroflée à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "le budget alloué aux soins de santé" (n° P3001)

- Mme Catherine Fonck à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "le budget alloué aux soins de santé" (n° P3003)

- M. André Frédéric à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "le budget alloué aux soins de santé" (n° P3002)

10.01 Karin Jiroflée (sp.a): Mevrouw de minister, het budget voor geneesmiddelen ontspoord. De vorige jaren was er al 400 miljoen euro extra nodig, nu opnieuw 300 miljoen euro. Vandaag geeft u die ontsporingen eindelijk toe. Daarnaast kondigt u meteen aan dat u niet zult besparen op kankerpatiënten. Dat klinkt natuurlijk bijzonder sympathiek, mevrouw de minister, maar er is absoluut niemand, die u dat vraagt.

Wat vragen wij wel al lang? Wij vragen u al lang dat u het Farmapact doet respecteren. U hebt in 2015 met de farmaceutische sector een contract gesloten. Wij vonden dat toen een bijzonder goede zaak. Maar als het budget voor dat pact niet wordt gerespecteerd, doet u in feite niets. Wij hebben nu de indruk dat het hele pact enkel nog een vodge papier is.

Niemand vraagt u dan de patiënten te treffen. Niemand vraag u dan de terugbetalingen te stoppen. Wij vragen wel om de cadeaus aan de farmaceutische sector te stoppen. Uw Farmapact was misschien bedoeld als een cadeau aan de patiënten, maar vandaag is het vooral een cadeau aan de farmaceutische sector.

Mevrouw de minister, onder uw beleid is het budget voor geheime contracten met de farmaceutische sector gestegen tot 1 miljard euro. Ik herhaal dat er 1 miljard euro is voor contracten die het zonlicht niet mogen zien! 1 miljard euro wordt besteed aan contracten waarin de farmaceutische sector de regels bepaalt en niet de overheid!

Mevrouw de minister, aan die situatie moet u een eind maken. U moet de farmaceutische sector voor zijn verantwoordelijkheid stellen.

Mijn vragen zijn heel eenvoudig. Zult u de overschrijding door de farmaceutische sector doen terugbetalen?

Bent u bereid transparanter te zijn over de geheime contracten?

10.02 Catherine Fonck (cdH): Monsieur le président, madame la ministre, ce matin, la presse titre sur un déficit de 300 millions d'euros dans le budget des médicaments et, notamment, ceux liés à l'immunothérapie utilisée en oncologie.

Selon mes informations, les budgets des autres secteurs des soins de santé sont, eux, parfaitement maîtrisés. Pouvez-vous confirmer ces informations? À quoi le déficit du budget des médicaments est-il dû? Vous avez parlé d'immunothérapie mais toute une série d'autres médicaments seraient également responsables de ce dérapage.

Par ailleurs, madame la ministre, concernant ce dérapage, s'agit-il des médicaments faisant l'objet des fameuses conventions article 81 – ces conventions secrètes et directes que vous négociez vous-même avec les firmes pharmaceutiques?

Il me reste deux questions supplémentaires qui, à mes yeux, sont des questions de principe.

Pouvez-vous vous engager ici, alors même que parmi les autres acteurs et les autres secteurs des soins de santé les budgets sont maîtrisés, à ce que les patients n'en subissent pas les conséquences, y compris s'ils sont concernés par ces fameux médicaments à l'origine du dérapage? Il ne serait pas acceptable que les patients soient sanctionnés par des remboursements revus à la baisse.

Pouvez-vous vous engager à ce que les autres acteurs en soins de santé ne soient pas mis à contribution alors même qu'ils ont déjà produit d'énormes efforts et qu'ils ont subi des économies importantes? Ce n'est pas à eux de compenser le dérapage du secteur pharmaceutique.

10.03 André Frédéric (PS): Monsieur le président, madame la ministre, des collègues se plaignaient tout à l'heure d'avoir tenté d'inscrire une question et qu'elle ne soit pas retenue à l'ordre du jour. Moi, je n'en avais pas déposé et elle remonte de commission, mais elle s'inscrit dans l'actualité directe et vous ne serez donc pas prise au dépourvu, comme mes collègues.

Madame la ministre, je me suis intéressé au dépassement budgétaire de l'industrie pharmaceutique. Un dépassement de 267 millions sur un budget initial de 4 milliards, ce qui n'est déjà pas un budget banal! Principale source du "trou" budgétaire: la hausse des coûts liée aux conventions article 81, auxquelles il vient d'être fait allusion, relatives aux médicaments dits "innovants".

Nous sommes très clairs: il faut poursuivre le développement de nouveaux médicaments et pouvoir les mettre rapidement à disposition des patients, notamment pour le traitement du cancer. Cela est très clair, mais nous dénonçons aussi depuis longtemps une forme d'opacité.

Opacité autour des tarifications, mais parfois aussi de l'utilité même de certains traitements dits "innovants". C'est un questionnement que nous avons souvent évoqué. Nous ne sommes pas les seuls puisque le KCE disait l'année dernière: "Leurs bénéfiques, aujourd'hui, sont clairs pour le monde pharmaceutique, mais ils le sont de moins en moins pour les payeurs publics, surtout à long terme."

La presse du jour titre sur le succès de l'immunothérapie dans le traitement de patients atteints d'un cancer.

Un dépassement de l'ordre de 300 millions d'euros, dit-on. Ces traitements sont essentiels: ils sauvent des vies, et améliorent la qualité de vie des patients au quotidien.

Madame la ministre, en ce qui nous concerne, il est totalement inimaginable de raboter ce budget! Mes questions sont claires. Est-ce aussi inimaginable pour vous que l'on touche à ce budget essentiel ou allez-vous encore mettre à mal l'accessibilité aux soins de santé? Il est également pour nous inimaginable – et j'en termine, monsieur le président – de ne pas revoir ces conventions article 81. Vous suivez-vous de la même façon?

Ce budget, c'est une question d'équilibre, d'intérêt et de choix politiques. Les vôtres ne nous ont pas toujours rassurés par le passé et j'attends que vous nous expliquiez comment vous envisagez de gérer votre budget aujourd'hui.

10.04 Minister **Maggie De Block**: Volgens de technische ramingen van het RIZIV die maandagmorgen werden vrijgegeven, bedragen de uitgaven voor geneesmiddelen in 2018 4,4 miljard euro. Dat is een overschrijding met meer dan 300 miljoen euro tegenover het budget. De uitgaven voor geneesmiddelen in 2019 worden nog 200 miljoen euro hoger geschat. De sterke toename ten opzichte van 2018 situeert zich hoofdzakelijk in het domein van de kankerbehandeling in de ziekenhuizen.

Non, madame Fonck, ce n'est pas vrai, il y a aussi des dérapages dans les autres budgets. Par exemple, les maisons médicales connaissent un dérapage de dix millions.

L'augmentation des dépenses pour les médicaments oncologiques est une conséquence des nombreux médicaments innovants pour le traitement du cancer qui ont été mis à la disposition des patients belges atteints d'un cancer, et des dépenses plus importantes concernant l'immunothérapie. Il est vrai qu'en comparaison avec les chimiothérapies classiques, cette classe innovante de médicaments guérit mieux les patients et procure un allongement significatif de leur durée de vie, mais aussi une amélioration de leur qualité de vie.

Ik heb het initiatief genomen die geneesmiddelen versneld te laten terugbetalen, zodra het Europees Geneesmiddelenagentschap de nieuwe registratie heeft geïndiceerd. Overigens heeft de Kamer de versnelde terugbetaling van dat soort geneesmiddelen gevraagd bij de resolutie van mevrouw Somers en de heer Vercammen, die ook door mevrouw Jiroflée in 2016 werd goedgekeurd.

Er zijn nog andere goede geneesmiddelen op komst, bijvoorbeeld de therapie CAR-T in 2019, die magnifieke resultaten voor de patiënten levert, weliswaar met daaraan een hoog prijskaartje verbonden. Ja, de uitgaven zijn dus gestegen, net omdat de nieuwe therapieën zoveel levens kunnen redden en verbeteren.

De cijfers zijn er: meer dan 4 500 kankerpatiënten werden de voorbije twee jaar behandeld met immunotherapie. De prognose voor de volgende vijf jaar is dat er daar nog minstens 22 000 zullen bijkomen. Laat het duidelijk zijn: ik zal daar niet in snoeien. Ik zal dat niet doen. Ik ben een koppig mens, als het dat betreft. Ik zal dat dus niet doen.

Durant la période du Pacte d'avenir, il avait été convenu d'un trajet budgétaire, qui permettait une croissance de 0,5 % pour le budget des médicaments, contrairement au budget des soins de santé en général, dont la croissance est de 1,5 %.

Mevrouw Jiroflée, wij hebben ons aan het pact gehouden. Er zijn elk jaar overschrijdingen geweest. Zij zijn echter ook elk jaar door de sector terugbetaald. Er is dus niet minder dan 2,4 miljard euro dankzij het Farmapact van de farmaceutische sector naar de staatskas teruggevloeid. Dat is 2,4 miljard euro voor de duur van het pact van drie jaar.

Mevrouw Jiroflée, u noemt dat een cadeau! Welnu, ik wil ook best een dergelijk cadeau krijgen. Uw bewering is dus manifest onwaar.

De *clawback*, de omzetbelastingen, de terugstortingen en andere mechanismen bestaan alleen voor de farmaceutische sector en zijn ook nog verzwwaard door de prijsdalingen, die er dankzij het pact kwamen.

Men heeft het hier ook over de zogezegd geheime contracten, de contracten conform artikel 81.

Monsieur Frédéric, à propos des contrats secrets, puis-je vous rappeler que c'est votre collègue, Mme Onkelinx, ici présente, qui a installé, et avec raison, les contrats secrets (article 81) en 2010? C'est une ministre socialiste qui en est l'auteur. Moi, j'ai fait de même.

In alle landen rondom ons kunnen er geheime contracten zijn, omdat de farmaceutische firma's zich in een concurrentiële situatie bevinden. Ondanks de artikel 81-contracten hebben wij lagere prijzen voor de patiënt en een betere toegang tot de therapieën.

Wat is het alternatief? Is het alternatief dat wij dat als enig land niet doen en dus onze patiënten de toegang tot de nieuwe middelen ontzeggen? Indien u dat wil – en ik richt mij specifiek tot mevrouw Jiroflée die de mond vol heeft van een gezondheidszorg met twee snelheden –, kunnen de rijken zich misschien in het buitenland laten behandelen en onze mensen hier creveren of sterven. Daar pas ik voor. Daaraan doe ik niet mee.

Ik herhaal dat voor de rest van de farma bijdragen moeten worden geleverd om het tekort weg te werken. Voor de kankerbehandelingen vraag ik echter een uitzondering aan mijn collega's in de regering.

10.05 Karin Jiroflée (sp.a): Mevrouw de minister, alle cijfers over terugvloeiingen, die u aanhaalde, zijn wellicht juist, maar alle mechanismen ten spijt, zijn er overschrijdingen. Die zouden ook moeten terugvloeien. U weigert echter de farmasector aan die verplichting te houden. Wij vragen niet te snoeien in kankerbehandelingen. Wij vragen niet te snoeien in immuunmedicatie en nieuwe kankerbehandelingen. Dat is niet onze vraag. Wij zijn uiteraard voor alles wat de patiënt vooruithelpt, maar wij hebben al een aantal keer gewaarschuwd dat een en ander veel duurder zou uitvallen dan het ingeschat werd. De regering heeft bij de opmaak van de verschillende begrotingen blijkbaar haar wensen voor werkelijkheid genomen en de kosten veel te laag ingeschat.

Het allerbelangrijkste, mevrouw de minister, is dat er meer duidelijkheid en transparantie komt over de geheime onderhandelingen over nieuwe medicatie. Dat moet uiteraard in een Europese context gebeuren. Alleen dan zal er een correct budget opgemaakt kunnen worden.

10.06 Catherine Fonck (cdH): Je vous remercie pour votre réponse, madame la ministre. Vous n'allez donc pas toucher au financement de l'immunothérapie. Il n'aurait plus manqué que cela! Les patients qui maintenant bénéficient de l'immunothérapie - et on sait qu'il y en aura de plus en plus demain et après-demain compte tenu de l'évolution des études scientifiques en la matière – doivent être protégés de même d'ailleurs que les patients souffrant de maladie(s) grave(s).

Ces fameuses conventions article 81, qui sont des négociations secrètes et à votre discrétion avec le secteur pharmaceutique, me semblent effectivement parfois indispensables. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle ce système a été mis en place. Il commence toutefois à poser question quand l'exception devient une généralité et quand on commence à utiliser toujours, ou de plus en plus, cette voie de ces fameuses conventions article 81 pour de plus en plus de médicaments.

En la matière, des questions fondamentales se posent. En effet, autant l'ensemble des acteurs de la santé sont responsabilisés en cas de dépassement, puisqu'ils doivent rembourser, autant le secteur pharmaceutique, lui, bénéficie d'un régime d'exception puisqu'une règle plafonne sa responsabilité à un recouvrement maximum de 2,5 % des dépenses excédentaires. Or, cette année, ce taux est nettement supérieur à 2,5 %.

Je terminerai juste par un petit mot. Vous avez une fois encore ici fustigé les maisons médicales en soulignant leur dérapage de dix millions d'euros. Selon mes informations, ce dérapage est de 3,3 millions d'euros. Nous le verrons lors de l'examen du budget. L'histoire nous dira la vérité. Ce qui est sûr, c'est que j'ai parfois l'impression que vous avez la dent dure, spécifiquement avec les maisons médicales alors qu'il s'agit d'un acteur comme les autres.

10.07 André Frédéric (PS): Madame la ministre, je vous remercie de votre réponse: vous ne toucherez pas au financement de l'immunothérapie et vous refusez catégoriquement qu'on réduise encore le budget alloué aux soins de santé lors du conclave d'été qui s'approche. J'aime – et je le dis haut et clair – votre fermeté apparente. J'en vérifierai évidemment les résultats. Sachez donc que mon groupe est derrière vous pour vous soutenir dans cette démarche auprès de vos collègues gouvernementaux. Nous analyserons avec intérêt les accords auxquels vous aboutirez.

Dans votre réponse, vous m'avez indiqué que vous vous définissiez comme une femme têtue et obstinée. Cela fait beaucoup, mais admettons! Pour ma part, je suis plutôt de nature méfiante et prudente. La dernière fois que vous nous aviez affirmé qu'on ne toucherait plus aux soins de santé, c'était l'année dernière. Or, c'est à peu près une économie d'un milliard sur l'année qui a été décidée. Je sais que vous attribuez beaucoup de responsabilités à mon excellente collègue Laurette Onkelinx. Or, en l'espèce, elle n'y est pour rien. Vous aviez promis que vous prendriez des mesures d'économie au scalpel. J'ai plutôt observé un recours à la hache ou à la tronçonneuse dans le budget des soins de santé. Chaque jour, ces économies frappent les travailleurs du secteur hospitalier, bien entendu, mais surtout les malades, ceux qui sont les plus fragiles.

Mes inquiétudes restent donc vives. Bon courage dans les négociations, mais nous en ferons rapidement l'évaluation!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 **Vraag van mevrouw Rita Bellens aan de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, toegevoegd aan de minister belast met Buitenlandse Handel, over "de handelsoorlog met de VS" (nr. P3004)**

11 **Question de Mme Rita Bellens au secrétaire d'État au Commerce extérieur, adjoint au ministre chargé du Commerce extérieur, sur "la guerre commerciale avec les États-Unis" (n° P3004)**

11.01 **Rita Bellens** (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, een nieuwe reeks van importheffingen voor Chinese producten in de VS, honderden miljarden dollars aan invoerrechten voor goederen uit Canada, uit Europa, uit Mexico. De administratie van Trump kondigt ze aan of ze zijn al ingevoerd.

De kranten koppen: "officieel handelsoorlog". We zitten duidelijk in een negatieve spiraal. Als we nog verder naar beneden glijden, is die handelsoorlog misschien wel een scenario. Daarvoor huiveren wij als Vlamingen, als voortrekkers van vrijhandel, toch.

De Europese Commissie reageerde proportioneel en gebalanceerd met een aantal gerichte maatregelen die de Amerikaanse president electoraal moet raken maar voorlopig is hij daarvan niet echt onder de indruk.

Mijnheer de staatssecretaris, de Amerikaanse president vindt onze handelspraktijken oneerlijk. Onze tarieven zijn volgens hem te hoog. Of dat juist of legitiem is, daarover kan men debatteren, maar het lijkt mij vooral dat dit aan de onderhandelingstafel moet worden uitgeklaard.

Onze fractie is dan ook van oordeel dat een breed handelsakkoord tussen de VS en de EU de oplossing is. Het TTIP is sinds 2016 in de ijskast geraakt en verdampt door het protectionisme langs beide kanten van de oceaan. Het is hoog nodig om terug aan een nieuw partnerschap te werken, een vrijhandelsakkoord in overeenstemming en in dialoog. Wij denken dat zowel de Amerikaanse als de Europese economie daarbij te winnen hebben.

Mijnheer de staatssecretaris, eind juli vertrekken Commissievoorzitter Juncker en mevrouw Malmström naar Washington op vraag van de president. Zal onze regering de druk opvoeren om te streven naar een de-escalatie in dit conflict? Zal de regering op Europees niveau ijveren voor een *stocktaking* van gezamenlijke Europese en Amerikaanse belangen die als basis voor een nieuw akkoord kunnen dienen? Zal de regering de oproep van commissaris Oettinger steunen om ons niet uit elkaar te laten spelen, om de interne markt te versterken en met een stem te spreken op het internationale toneel?

11.02 Staatssecretaris **Pieter De Crem**: Mevrouw Bellens, u hebt heel wat interessante bemerkingen gemaakt. Ik zal mijn antwoord zeer kort houden. Ik wil het nog altijd hebben over een tarievenoorlog omdat er eigenlijk nog geen echte handelsembargo's zijn. Met andere woorden, het is niet zo dat bepaalde goederen niet meer geïmporteerd kunnen worden door het ene of geëxporteerd door het andere land. Het handelsconflict dat we nu eigenlijk meemaken of de verschijningsvorm ervan is in de eerste plaats een groot conflict wat de handel tussen de Verenigde Staten en China betreft. De *dollar for dollar*-reactie van China speelt daarin een grote rol.

Wat betreft onze handelsrelaties op korte termijn meen ik dat we een escalatie moeten vermijden. U sprak over een de-escalatie. We kunnen een escalatie vermijden door zekerheid te bieden voor onze bedrijven. Ik

wil niet meegaan in een *march of folly*, op een pad der waanzin, om eenzijdig in Europa en ook voor Belgische bedrijven handelsbelemmeringen of embargo's aan te kondigen. Ik wil namelijk te allen tijde rekening houden met de Amerikaanse jobs of de jobs die door Amerikaanse bedrijven in België gecreëerd worden. Dat zijn er ongeveer 130 000.

Ten tweede wil ik op middellange termijn verder werken aan de permanente campagne om onze goede relaties met de Amerikaanse overheden te bewaren. Ik wil ervoor zorgen dat we met een aantal parameters de economische hoofdrolspelers op staatsniveau kunnen overtuigen van het feit dat protectionisme het handelsverkeer en het wederzijds bruto binnenlands product belemmert. We weten allemaal in welke mate protectionisme tot economische crisissen heeft geleid. Daarom werk ik ook aan de diversificatie van onze markten. Vrijhandelsakkoorden met bijvoorbeeld India maar ook met Canada en Japan creëren nieuwe mogelijkheden. Dat is ook heel belangrijk voor onze bedrijven voor wie zelfs de grote handelspartners, bijvoorbeeld Nederland, Duitsland en Frankrijk, ook grote concurrenten zijn. Die vrijhandelsakkoorden creëren steeds meer ruimte voor onze bedrijven.

Op lange termijn zou ik willen werken aan een economische NAVO. Die economische NAVO kan gestoeld zijn op wat overeengekomen is in het trans-Atlantisch handelsakkoord tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten. Daarin zijn nog heel veel waardevolle stukken aanwezig. Indien we die grote consumentenmarkt die de Europese Unie is kunnen koppelen aan de belangrijkste economieën ter wereld, de Canadese, de Amerikaanse en de Mexicaanse die verenigd zijn in de NAFTA, dan meen ik dat België het beste doet voor onze bedrijven.

Belangrijk is de NAVO-top die zich aankondigt waar wereldleiders elkaar zullen zien. Ik hoop dat er ook een handelsdeel op de agenda zal staan wanneer president Trump hier aanwezig is volgend weekend.

11.03 Rita Bellens (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, dank u voor uw antwoord.

U spreekt over een tarievenoorlog. Inderdaad, de Trump-administratie viseert na staal en aluminium nu de automarkt. De vraag is wat het volgende week zal zijn. Vermits Vlaanderen een groot aandeel heeft, maar liefst 88 %, van die automarkt, lijkt het ons heel belangrijk en maar normaal dat Vlaanderen beter wordt betrokken bij die handel en bij de positiebepaling. Volgens ons is dit de perfecte gelegenheid om het oude samenwerkingsakkoord van 24 jaar geleden over de standpuntbepaling in de EU aan te passen. Handel staat nog steeds aangeduid als categorie 1 of exclusief federale materie in België. Dat is niet conform de huidige constitutionele realiteit. Voor de N-VA-fractie ligt het zwaartepunt van de handel bij de regio's.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

12 Question de M. Philippe Goffin au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale, à la Protection de la vie privée et à la Mer du Nord, adjoint à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, sur "l'accès aux e-mails privés sur Gmail" (n° P3005)

12 Vraag van de heer Philippe Goffin aan de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "de toegang tot privémails in Gmail" (nr. P3005)

12.01 Philippe Goffin (MR): Monsieur le président, monsieur le secrétaire d'État, chers collègues, à l'heure où nous conformons notre législation interne aux dispositions européennes visant la protection des données à caractère privé – nous avons d'ailleurs travaillé assez tard mardi soir en commission de la Justice – et après le scandale Cambridge Analytica, nous avons appris, aujourd'hui matin, par le biais de la presse, que Google et ses employés ont accès à nos mails privés.

Cette problématique comprend deux éléments. D'une part, des développeurs d'applications ont déjà accès à des e-mails. Il est vrai que cela est demandé dans les conditions générales d'utilisation, mais les lit-on suffisamment et est-on suffisamment informé des conséquences de ces dernières? D'autre part, Google agit un peu de la même manière en demandant si l'on accepte qu'elle puisse utiliser, dans certains cas et dans des conditions bien précises, notre adresse mail. Je cite: "... dans des cas très spécifiques où vous nous le demandez et donnez votre accord ou alors lorsque nous en aurons besoin pour des buts de sécurité comme des enquêtes sur un bug ou des abus."

Monsieur le secrétaire d'État, au-delà de cette information parue dans la presse, étiez-vous informé de cette

faculté laissée aux employés de Google d'avoir accès aux e-mails? Estimez-vous que cette pratique, même si elle fait l'objet d'un accord préalable, est conforme au prescrit de la Constitution qui indique avec précision l'inviolabilité des correspondances et qui est renforcé par l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme? Malgré le fait que ce consentement est librement donné, estimez-vous que l'information est suffisamment claire et que l'utilisateur est suffisamment éclairé pour donner ledit consentement? Dans ce contexte, même si c'est un organe indépendant, disposez-vous d'informations quant à ce que compte faire l'Autorité de protection des données? Que comptez-vous faire par rapport à cette problématique?

12.02 Philippe De Backer, secrétaire d'État: Monsieur le président, cher collègue, la conformité de cette pratique de Google sera examinée par l'Autorité de protection des données. En effet, cette question relève de la compétence de cette instance indépendante. Toutefois, je lui ai demandé ce qu'elle pouvait faire dans ce cas spécifique et, si nécessaire, de prendre une initiative pour entamer un contentieux.

Au-delà de cette question juridique, vous avez très justement évoqué la question de l'information claire qui doit être donnée à chaque utilisateur pour que ce dernier puisse comprendre ce qu'implique son consentement ou le contrat présenté.

Sur le site de Google que j'ai consulté, ladite société confirme l'existence de cette pratique tout en la justifiant en invoquant le fait que le consentement de l'utilisateur est donné ou que l'accès est justifié par des raisons de sécurité.

Il me semble que le véritable enjeu de cette affaire est l'information et la transparence. On ne peut pas nier que Google met à disposition l'information en anglais sur son site internet. On ne peut plus nier qu'elle permet aussi aux différents utilisateurs de gérer les accès dans les différents modes et types d'applications qui y ont accès. Cependant, il n'apparaît pas vraiment clairement que ces consultations d'e-mails par des tiers sont par défaut non autorisées. Or, c'est exactement cela que le nouveau règlement européen demande.

À chaque fois que des informations sont recueillies, ce doit être fait de manière minimale pour donner la possibilité de la prestation du service. Or je ne suis pas certain qu'en l'occurrence, cet extrait du règlement soit officialisé. Je vais donc demander à l'Autorité de protection des données de vérifier si, dans ce cas spécifique, toutes ces pratiques sont en ligne avec le nouveau règlement européen. Nous verrons si cette autorité indépendante, au service du Parlement, agira. Comme il s'agit d'un organe du Parlement, je vous invite à transmettre également cette demande à la Commission de la protection de la vie privée. Ainsi, nous sommes sûrs qu'une action sera menée en faveur de la protection des données des consommateurs et des citoyens.

12.03 Philippe Goffin (MR): Monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie pour cette réponse claire. La protection des données est un élément essentiel. La technologie va très vite et il appartient tant au gouvernement qu'à nous, législateurs, de veiller à ce que les utilisateurs soient les mieux informés et protégés possibles. Cette affaire demande un suivi important, même si, à ce jour, à ma connaissance, il n'y a pas eu de fuites de ces e-mails. Quand gmail dit que cela ne concerne que des mails privés, on sait très bien que des entreprises ou des organes publics utilisent également les adresses gmail.com. Il faut donc être bien attentif à cet aspect-là.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

13 Questions jointes de

- **Mme Nawal Ben Hamou à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, sur "les actes de violence à l'encontre des musulmans et le plan antiracisme" (n° P3006)**

- **Mme Monica De Coninck à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, sur "les actes de violence à l'encontre des musulmans et le plan antiracisme" (n° P3007)**

- **Mme Catherine Fonck à la secrétaire d'État à la Lutte contre la pauvreté, à l'Égalité des chances, aux Personnes handicapées, et à la Politique scientifique, chargée des Grandes Villes, adjointe au ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, sur "les actes de violence à l'encontre des musulmans et le plan**

antiracisme" (n° P3008)

13 **Samengevoegde vragen van**

- mevrouw Nawal Ben Hamou aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, over "het geweld tegen moslims en het actieplan tegen racisme" (nr. P3006)

- mevrouw Monica De Coninck aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, over "het geweld tegen moslims en het actieplan tegen racisme" (nr. P3007)

- mevrouw Catherine Fonck aan de staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, over "het geweld tegen moslims en het actieplan tegen racisme" (nr. P3008)

13.01 **Nawal Ben Hamou** (PS): Madame la secrétaire d'État, voici quelques jours, une agression odieuse à caractère islamophobe a eu lieu à Anderlues. La seule faute de la jeune musulmane agressée était de porter le voile. C'est un fait divers pour certains mais, pour d'autres, ce fait démontre un racisme ambiant de plus en plus présent au sein de notre société. Sa manifestation est de plus en plus violente et les chiffres sont en constante augmentation.

Aujourd'hui, malgré un engagement pris voici plus de dix-sept ans auprès de l'ONU, la Belgique ne dispose toujours pas de plan interfédéral pour lutter contre le racisme. Certes, ce plan n'aurait certainement pas pu éviter cette agression ni toutes les autres, mais il aurait à tout le moins eu le mérite de clamer haut et fort que toutes les formes de racisme doivent être dénoncées et condamnées, que les discours nauséabonds de certains ne doivent pas être tolérés et que le vivre-ensemble et la diversité sont sans aucun doute un atout pour notre société et constituent la richesse de celle-ci.

Madame la secrétaire d'État, tout comme Unia et d'autres associations issues de la société civile, nous estimons urgent de faire de la lutte contre le racisme un enjeu national à travers un vaste plan. Celui-ci comprendrait des axes clairs, tels que l'implication systématique des acteurs concernés, un meilleur état des lieux du racisme et de ses différentes formes en Belgique, un meilleur suivi juridique des infractions aux lois anti-discrimination ou encore la mise en place de plans destinés à la police.

Madame la secrétaire d'État, comment expliquez-vous ces actes de racisme de plus en plus violents? Un plan verra-t-il effectivement le jour sous cette législature? Quelles en seront les grandes lignes? La société civile dit ne pas avoir été impliquée pour l'instant. Allez-vous oui ou non l'associer à vos démarches? Je ne comprendrais pas qu'il en soit autrement. Je vous remercie pour vos réponses.

13.02 **Monica De Coninck** (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, maandagavond om 23.00 uur fietst een 19-jarige jonge vrouw in Anderlues, een gemeente rond Charleroi, naar huis. Het is een fijne avond, het land is in feeststemming want de Rode Duivels hebben gewonnen van Japan. Deze avond eindigt voor deze 19-jarige jonge vrouw echter bijzonder traumatisch. Ze wordt overvallen door twee onbekende mannen. Ze trekken haar in een steeg. Ze ontdoen haar van haar hoofddoek en bovenkleding en ze mishandelen haar met een scherp voorwerp, in haar gezicht, haar armen, haar benen. Het parket zegt dat het een duidelijke racistische daad is. Dat zegt het parket.

Mevrouw de staatssecretaris, u reageerde met een tweet. Dat was wel het minste dat u kon doen. U kunt echter meer doen. U kondigde na de verkiezing van Miss België, die Filippijnse roots heeft, immers zelf aan dat u een interfederaal actieplan in mekaar ging boksen zodat racisme en discriminatie op alle vlakken bevochten worden. Dat is zes maanden geleden. U zei dat een half jaar geleden.

Wanneer komt dat actieplan er?

Wanneer zullen alle vormen van racisme en discriminatie worden bevochten?

13.03 **Catherine Fonck** (cdH): Monsieur le président, madame la secrétaire d'État, l'agression raciste de cette jeune femme à Anderlues est crapuleuse, dramatique et inacceptable. Elle doit être dénoncée sans ambiguïté. Elle nous rappelle aussi que les agressions racistes sont encore trop nombreuses. Quatre ou cinq sont signalées chaque mois à Unia. C'est d'autant plus énorme que certaines ne le sont sans doute

pas.

Dénoncer est une chose; agir en est une autre. Nous devons, ensemble, avancer et réagir face au racisme. Il est vrai que vous avez déjà annoncé depuis des mois un plan interfédéral contre le racisme et les discriminations. Le 20 juin dernier, vous avez rencontré la Coalition pour un plan interfédéral contre le racisme. Celle-ci vous a fait onze propositions. Où en êtes-vous? Comment allez-vous avancer, notamment avec la société civile?

13.04 Zuhail Demir, secrétaire d'État: Mesdames et messieurs, cela fait dix-sept ans que la Belgique s'est engagée à élaborer un plan d'action contre le racisme. Dès mon arrivée, j'ai dit que je travaillerais à un plan contre l'homophobie et la transphobie. Il a été lancé en mai dernier. Je travaille désormais à un plan d'action contre le racisme. Il deviendra un plan de société dans lequel seront traitées toutes les formes de racisme.

Ik heb zes maanden geleden in de commissie inderdaad verklaard dat België zich zeventien jaar geleden heeft geëngageerd om dat plan te maken. Ik heb zes maanden geleden beloofd dat te zullen doen. Ons kabinet is er ook mee bezig.

Wij hebben inderdaad de coalitie ontvangen. Het was een constructief gesprek.

Ik heb in de commissie echter ook opgemerkt dat ik de kwestie ruimer zou bekijken en niet alleen op het vlak van discriminatie en racisme. Er zijn in onze samenleving een aantal andere elementen die in het plan ook aan bod zullen komen, zoals bijvoorbeeld de lage tewerkstellingsgraad van personen buiten de Europese Unie en vooral de positie van de vrouw hierbij, die een heel lage participatiegraad heeft. Er zijn nog andere elementen, zoals bijvoorbeeld de vaststelling dat 11 % van de baby's als niet-Belg wordt geboren.

Er zijn in onze samenleving dus heel wat elementen die wij in het plan moeten meenemen.

In mijn hoedanigheid van staatssecretaris voor Gelijke Kansen heb ik dan ook de verantwoordelijkheid die uitdagingen in het samenlevingsplan aan te pakken.

Mevrouw De Coninck, om terug te komen op de vraag over het incident, kan ik u meegeven dat ik onmiddellijk heb gereageerd, weliswaar via een tweetbericht, omdat ik mij heel duidelijk van het gebeurde wou afzetten en het ook wou veroordelen. Het is als politicus immers heel belangrijk een dergelijke racistische aanval, zoals de feiten van voorbije maandag, te veroordelen.

Ik heb natuurlijk ook meer gedaan. Ons kabinet heeft met Unia contact opgenomen, dat reeds een dossier heeft geopend, om de zaak te behandelen.

Wij hebben ook aangegeven dat de zaak net zoals andere zaken tot op het bot moet worden onderzocht, om vervolgens de daders te bestraffen. Ook dat is immers heel belangrijk. Geen enkele vorm van discriminatie mag namelijk worden getolereerd.

Dat is gebeurd in het dossier. Het kabinet is bezig met het antidiscriminatie- en samenlevingsplan. Het zal sowieso tijdens de huidige legislatuur worden ingediend. Ik hoop dus dat ik heel snel naar het Parlement en de commissie kan komen, om het plan met jullie te bespreken.

13.05 Nawal Ben Hamou (PS): Madame la secrétaire d'État, j'aurais voulu vous entendre dire que ces actes n'ont pas leur place dans notre pays, tant les actes islamophobes que racistes ou homophobes. Tous ces actes doivent être fermement condamnés, ce que vous n'avez pas fait aujourd'hui. Je le regrette. C'est ce que j'aurais voulu entendre de votre part.

À nos yeux, madame la secrétaire d'État, l'intégration et le vivre-ensemble sont des piliers de notre démocratie. Combien d'agressions faudra-t-il encore pour que vous concrétisiez vos paroles? Que leur dites-vous à ces Belges d'origine étrangère qui ont la peau bronzée, qui sont noirs ou jaunes ou qui portent le voile? Doivent-ils avoir peur de sortir en rue? Doivent-ils se cacher pour éviter d'être pris pour cible? Il faut remettre de l'humanité dans notre société et c'est aussi votre rôle.

13.06 Monica De Coninck (sp.a): Mevrouw de staatssecretaris, ik zou graag nog iets aan het debat willen toevoegen. Het meest essentiële in een familie is vertrouwen in elkaar. Het meest essentiële in een maatschappij is vertrouwen in en respect voor elkaar, want dat is de smeeroil die een familie of een

maatschappij bij elkaar houdt. Men moet daar heel veel in investeren en men kan dat heel snel kapotmaken.

Ik merk dat er partijen en politici zijn die niets liever doen dan polariseren en groepen van mensen tegen elkaar opzetten. Als het potje dan overkookt, dan stuurt men een tweet. In uw fractie is er een aantal mensen die bijzonder graag tweeten als het potje overkookt. Sommige partijen worden daar immers rijk van, letterlijk en figuurlijk.

Die tweets zijn uiteindelijk alleen maar windowdressing. Mevrouw de staatssecretaris, ik zou dus zeggen "Het is tijd voor verandering".

13.07 Staatssecretaris **Zuhail Demir**: Zeventien jaar hebt u de tijd gehad: 17 jaar, 17 jaar! (*Tumult*)

De **voorzitter**: Alleen mevrouw De Coninck heeft het woord.

13.08 **Monica De Coninck** (sp.a): Ik heb juist iets over respect gezegd, maar ja... respect, mevrouw de staatssecretaris, dat geldt ook voor u. Er is hier regelgeving.

13.09 Staatssecretaris **Zuhail Demir**: Ik zal het doen, maar u hebt 17 jaar de tijd gehad. Waarom hebt u het niet gedaan?

De **voorzitter**: Mevrouw Demir, ik moet u ook vragen om, zoals alle anderen... (*Tumult*)

13.10 **Monica De Coninck** (sp.a): Mevrouw de staatssecretaris, wij staan hier niet op de markt. Wij zijn hier in het Parlement! Ik heb het recht om uit te spreken en, mijnheer de voorzitter, ik zou graag hebben dat u haar dat duidelijk maakt, want blijkbaar luistert zij naar niemand.

De **voorzitter**: Mevrouw Demir zal nu naar u luisteren, mevrouw De Coninck.

13.11 **Monica De Coninck** (sp.a): Mevrouw de staatssecretaris, het is tijd voor verandering: geen tweet, maar daden.

13.12 **Catherine Fonck** (cdH): Monsieur le président, madame la secrétaire d'État, je vous remercie. (*Brouhaha*)

Le **président**: Écoutons Mme Fonck.

13.13 **Catherine Fonck** (cdH): Madame la secrétaire d'État, vous avez annoncé un plan interfédéral contre le racisme. Je vous demande de pouvoir aboutir avant la fin de cette législature. L'enjeu est de travailler pour recueillir une adhésion la plus large possible, à la fois sur le plan politique, avec les différents niveaux de pouvoir, mais aussi avec l'ensemble des acteurs de la société civile, notamment les associations qui sont très actives et qui s'investissent déjà beaucoup en ce sens sur le terrain.

Permettez-moi peut-être de lancer un appel. Chers collègues, plutôt que de se déchirer au sein de cette assemblée, nous ne réussirons à faire avancer la cause contre le racisme qu'en y travaillant ensemble et en se mobilisant ensemble. J'ose espérer que, collectivement, nous pourrons engranger des avancées avant la fin de cette législature. Je compte sur vous. Je vous remercie.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Fin des questions orales.

14 **Agenda**

14 **Ordre du jour**

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 4 juli 2018, stel ik u voor punten 6 tot 10 weg te laten, namelijk:

- het wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 11 december 1998 tot oprichting van een beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, nrs 3107/1 tot 6;

- het wetsontwerp houdende instemming met de Economische partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar Lidstaten, enerzijds, en de SADC-EPO-Statens, anderzijds, en de Slotakte, gedaan te Kasane op 10 juni 2016, nrs 3087/1 tot 4;
 - het wetsontwerp houdende instemming met het Protocol van toetreding tot de Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Colombia en Peru, anderzijds, om rekening te houden met de toetreding van Ecuador, gedaan te Brussel op 11 november 2016, nrs 3088/1 tot 4;
 - het wetsontwerp houdende instemming met de Brede economische en handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, gedaan te Brussel op 30 oktober 2016, nrs 3086/1 tot 5;
 - het voorstel van resolutie (mevrouw Gwenaëlle Grovonius, de heren Stéphane Crusnière en Philippe Blanchart) over het instellen van een regeling ter evaluatie van de sociaaleconomische en milieueffecten van de Brede Economische Handelsovereenkomst tussen de Europese Unie en Canada (CETA), nrs 2743/1 en 2.
- Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 4 juillet 2018, je vous propose de supprimer les points 6 à 10, à savoir:
- le projet de loi portant modification de la loi du 11 décembre 1998 portant création d'un organe de recours en matière d'habilitations, d'attestations et d'avis de sécurité, n°s 3107/1 à 6;
 - le projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat économique entre l'Union européenne et ses États Membres, d'une part, et les États de l'APE CDAA, d'autre part, et à l'Acte final, fait à Kasane le 10 juin 2016, n°s 3087/1 à 4;
 - le projet de loi portant assentiment au Protocole d'adhésion à l'Accord commercial entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la Colombie et le Pérou, d'autre part, en vue de tenir compte de l'adhésion de l'Equateur, fait à Bruxelles le 11 novembre 2016, n°s 3088/1 à 4;
 - le projet de loi portant assentiment à l'Accord économique et commercial global (AECG) entre le Canada, d'une part, et l'Union européenne et ses États membres, d'autre part, fait à Bruxelles le 30 octobre 2016, n°s 3086/1 à 5;
 - la proposition de résolution (Mme Gwenaëlle Grovonius, MM. Stéphane Crusnière et Philippe Blanchart) demandant la mise en place d'un mécanisme d'évaluation des effets socio-économiques et environnementaux de l'Accord économique et commercial global conclu entre l'Union européenne et le Canada (AECG/CETA), n°s 2743/1 et 2.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

14.01 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, wat agendapunt 18 betreft, het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten (nr. 2569), zult u een amendement hebben ontvangen, ondertekend door vertegenwoordigers van vier oppositiepartijen.

Wij vragen het advies van de Raad van State op dat amendement. Ik wil even motiveren waarom. De Raad van State heeft in eerdere adviezen op dat ontwerp reeds ervoor gewaarschuwd dat de verhoging van de griffierechten ertoe kan leiden dat de toegang tot de rechter, gegarandeerd door de Grondwet, wordt beperkt.

Ook de Hoge Raad voor de Justitie was bezorgd door de verhoging van die kosten, gelet op de totale kostprijs van de procedure en de diverse verhogingen van de voorbije jaren.

Het ontwerp werd al eens ingetrokken, maar na een jaar heeft de meerderheid het geamendeerd, terwijl de verhoging van de griffierechten gehandhaafd bleef. Men blijft koppig de toegang tot justitie bemoeilijken, ondanks waarschuwingen van de Raad van State en ondanks een arrest van het Grondwettelijk Hof van twee weken geleden, waarin het remgeld werd vernietigd, precies wegens het bemoeilijken van de toegang tot justitie.

De wijzigingen die de meerderheid heeft aangebracht, zullen daaraan niets veranderen. Het gaat over een essentieel grondrecht, het recht op toegang tot justitie en daarom is een bijkomend advies van de Raad van State voor ons essentieel.

14.02 Christian Brotcorne (cdH): Monsieur le président, je soutiens l'initiative du collègue Van Hecke. Le

gouvernement essaie d'apporter maladroitement une réponse à une question que la Cour constitutionnelle a légitimement soulevée. Dans la précipitation, on essaie de trouver une solution qui n'en est pas une. L'objectif poursuivi par le gouvernement concerne clairement la rentabilité, visée par l'augmentation des droits de greffe pour gonfler les recettes de l'État. Au passage, on notera que cela ne servira même pas à refinancer le SPF Justice. C'est donc une réponse maladroite.

La Cour constitutionnelle ne s'est pas prononcée sur la hauteur des nouveaux droits. Elle n'a pas eu à la faire, elle avait d'autres éléments qui lui permettaient d'annuler le texte que la majorité avait voté.

Demain, il est vraisemblable que la Cour constitutionnelle aura à se pencher sur la hauteur de ces droits et tirer de cette exagération un obstacle à un droit constitutionnel élémentaire, celui de l'accès des citoyens à la justice quel que soit leur état de fortune. C'est cela qui est en jeu aujourd'hui dans ce texte.

Le **président**: Il n'y a pas d'autre membre qui demande la parole.

In dat geval zal de vraag naar het advies van de Raad van State worden overgenomen in de gewone procedure. (Reglement, art. 98.3)

Het ontwerp wordt dus geschorst in afwachting van dat advies.

Wetsontwerpen en voorstellen

Projets de loi et propositions

15 Wetsontwerp betreffende de betaling van de pensioenen, toelagen en renten van de overheidssector (3180/1-3)

15 Projet de loi relatif au paiement des pensions, allocations et rentes du secteur public (3180/1-3)

Algemene bespreking

Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

Le rapporteur est M. Gilkinet.

15.01 **Georges Gilkinet**, rapporteur: Monsieur le président, comme vous venez de le dire, il s'agit d'un projet de loi relatif au paiement des pensions, allocations et rentes du secteur public, qui a été examiné par la commission des Affaires sociales le 27 juin dernier. Le principe est celui d'un paiement unique de l'ensemble des pensions accordées à un même bénéficiaire par la fusion des différents systèmes qui coexistaient au Service fédéral des Pensions en ce qui concerne le paiement des pensions et allocations.

Dorénavant, nous a expliqué le ministre Bacquelaine, il sera recouru à une seule et même application informatique quel que soit le régime de pension, ce qui permettra d'harmoniser les modalités de paiement des pensions, et chaque pensionné(e) recevra à une même date l'ensemble des pensions auxquelles il ou elle a droit, alors que précédemment, si il ou elle bénéficiait de pensions de différents régimes, il pouvait y avoir des paiements fractionnés.

Le principe, c'est que le paiement se fera désormais en fin de mois. Le principe d'un paiement mensuel est généralisé. Certains bénéficiaires recevaient des montants de pension de façon trimestrielle. Les pensions seront payées au cours du mois auquel elles se rapportent et les pensions publiques seront payées de façon anticipative, c'est-à-dire en début de mois, ce qui permettra d'anticiper d'un mois, en cas de passage d'index, le paiement de la pension indexée.

L'ensemble des membres a réagi positivement à ce projet du gouvernement. Mme Temmerman a signalé qu'il s'agissait d'un projet qui va dans le sens d'une simplification. Elle a interrogé le ministre sur la subsistance de trois dates de paiement distinctes, l'interrogeant pour savoir s'il n'y avait pas lieu de prévoir une date de paiement unique.

J'ai également soutenu le projet en questionnant le ministre sur les économies d'échelle qui seront ainsi

réalisées, en m'inquiétant de l'information des ayants droit et du différentiel en termes de dates de paiement entre l'ancien système et le nouveau, ceci pour éviter des problèmes de trésorerie pour les bénéficiaires. J'ai interrogé le ministre sur les conséquences fiscales du dispositif puisque la première année, dès lors que la pension sera payée dans le cours du mois où elle est due, certains pensionnés bénéficieront de 13 mois de pension – en l'occurrence pour l'année 2018 ou pour l'année 2019, si l'application du système est reportée. J'ai également questionné le ministre sur la possibilité pour les ayants droit de continuer à bénéficier d'un paiement via assignation postale, quel que soit le nouveau système.

Mme Fonck s'est interrogée sur les conséquences fiscales de l'opération, voulant s'assurer qu'un accord avait bien été conclu avec le ministre des Finances et son administration.

Elle s'est étonnée de la possibilité de reporter d'un an l'entrée en vigueur de la loi et a insisté sur l'importance de bien informer les ayants droit de la subsistance de la possibilité de paiement par chèque circulaire.

Mme Thoron s'est réjouie de ce projet en soulignant les avantages en termes de simplification et de lisibilité. De même que M. Lachaert qui s'est interrogé sur les raisons pour lesquelles les pensions de la SNCB ne faisaient pas partie de la réforme.

Mme Becq, comme avant-dernière intervenante, s'est interrogée sur la possibilité de réaliser la réforme à partir du 1er juillet – vu son importance technique – et sur les conséquences fiscales pour les ayants droit. Enfin, M. Spooen a demandé une estimation des économies d'échelle.

Le ministre nous a répondu que le texte avait fait l'objet d'un avis et d'un accord unanime des organisations représentatives des travailleurs consultées. Il a bien précisé que la possibilité subsistera d'un paiement par assignation postale pour les ayants droit qui n'ont pas communiqué à l'administration leur numéro de compte bancaire. Il a également précisé que le Service fédéral ne produira pas de démarches proactives pour les rechercher. En conséquence, le droit de bénéficier d'un paiement par assignation postale sera maintenu.

Il a rassuré la commission quant à l'existence d'un accord avec le ministre des Finances et des modalités techniques pour éviter une surimposition de la 13e mensualité de pension qui serait perçue en 2018 ou 2019, suivant l'entrée en application de la réforme. Il nous a informés de la mise en place d'une campagne d'information des ayants droit et a précisé que la possibilité de report d'un an de la réforme était motivée par le fait qu'il s'agissait d'une opération à risque sur le plan technologique.

In fine, l'ensemble des articles et le texte lui-même ont été adoptés à l'unanimité par notre commission. Je vous remercie de votre attention.

De **voorzitter**: Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)
Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

De algemene bespreking is gesloten.
La discussion générale est close.

Bespreking van de artikelen ***Discussion des articles***

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3180/3)**
Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3180/3)**

Het wetsontwerp telt 10 artikelen.
Le projet de loi compte 10 articles.

Er werden geen amendementen ingediend.
Aucun amendement n'a été déposé.

De artikelen 1 tot 10 worden artikel per artikel aangenomen.
Les articles 1 à 10 sont adoptés article par article.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.
La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

16 **Wetsontwerp betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie (2839/1-22)**

- **Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie wat het gebruikspatroon betreft (2140/1-2)**

16 **Projet de loi relative à la relance économique et au renforcement de la cohésion sociale (2839/1-22)**

- **Proposition de loi modifiant, en ce qui concerne le profil d'utilisation, la loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques (2140/1-2)**

Voorstel ingediend door:
Proposition déposée par:
Roel Deseyn, Jef Van den Bergh.

Algemene bespreking
Discussion générale

De algemene bespreking is geopend.
La discussion générale est ouverte.

Les rapporteurs sont mevrouw Lijnen, Mme Fonck, de heer Van der Donckt, M. Daerden, de heer Van Biesen, M. Crusnière et M. Flahaux. Ils se réfèrent au rapport écrit.

16.01 **Wim Van der Donckt** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de besprekingen zijn zeer uitvoerig gevoerd in de commissie. Ik zal het dan ook kort houden, maar namens onze fractie wil ik toch graag meedelen dat onderhavig wetsontwerp voor bepaalde sectoren in onze samenleving bijzonder welkom is. Ik denk bijvoorbeeld aan de sportsector, die al jaren vragende partij is voor een tussenstatuut tussen het vrijwilligerswerk, enerzijds, en het arbeidscontract, anderzijds, om de vele inspanningen van de trainers en sportcoaches te belonen met een billijke financiële vergoeding. Wij zijn er dan ook over verheugd dat er in een flexibel statuut wordt voorzien via het verenigingswerk voor die noodhebbende sectoren.

Wij vinden het van zeer groot belang dat de nieuwe mogelijkheden inzake het onbelast bijverdienen niet kunnen, zullen of mogen leiden tot oneerlijke concurrentie of tot het verdwijnen van reguliere jobs. Het is dan ook een goede zaak dat een aantal beperkingen werd opgelegd aan het onbelast bijverdienen. Ik noem er maar enkele op, want het zijn er heel veel. Het systeem is alleen toegankelijk voor wie minstens vier vijfde werkt, zelfstandige in hoofdberoep is of gepensioneerd is. Een werkgever mag een arbeidsovereenkomst niet verbreken om die job vervolgens te laten invullen door een verenigingswerker. Er is nog een grendel ingevoerd, die ik als voorbeeld wil aanhalen. De persoon die occasionele diensten verleent, mag die klussen niet met vaste regelmaat uitvoeren, mag daarvoor geen reclame maken en mag desgevallend uiteraard ook niet in concurrentie gaan met zijn werkgever.

Anderzijds hebben wij natuurlijk wel enorm veel begrip voor de vele bekommernissen en vragen bij zowel de werkgevers- als de werknemersorganisaties over het ontwerp. Wij hopen dat de opgelegde beperkingen opgenomen in het wetsontwerp, ongewenste effecten zullen voorkomen, maar het is natuurlijk niet evident om zoiets op voorhand met zekerheid te voorspellen. Daarom merk ik toch graag op dat onze N-VA-fractie in de commissie voor de Sociale Zaken ter gelegenheid van de eerste lezing heeft aangedrongen op een amendement dat in een evaluatie voorziet. Die evaluatie dient na één jaar te worden besproken in de Ministerraad en in de Kamer.

Ik verwijs daarvoor naar het verslag van de eerste lezing, stuk nr. 2839/12. Ik citeer: "Voorts moet eraan worden herinnerd dat, mocht in bepaalde sectoren het beroep op verenigingswerk of occasionele diensten tussen burgers leiden tot oneerlijke concurrentie, de bevoegde minister zeker zou optreden".

In de memorie van toelichting staat trouwens uitdrukkelijk het volgende: "Er wordt voorzien in een snelle tussentijdse evaluatie van het stelsel. Daarmee zou men de vrees van de sociale partners moeten temperen en zo nodig gepaste corrigerende maatregelen moeten kunnen nemen. In dat verband kondigt de spreker de indiening aan van een amendement om te preciseren dat de evaluatie uiterlijk 1 jaar na de datum van

inwerkingtreding van de maatregel zal moeten plaatshebben". De spreker was ikzelf. Een amendement in die zin werd uiteindelijk bij de tweede lezing goedgekeurd.

De evaluatie na 1 jaar, naast de continue monitoring, waarnaar u verwees in de commissievergaderingen, mevrouw de minister, was en is voor ons nog steeds de *conditio sine qua non* om het ontwerp te steunen. Wij willen u dan ook uitdrukkelijk vragen maximaal gevolg te geven aan de inhoud van dit amendement.

Het ontwerp past in de verdere flexibilisering van het arbeidsrecht en het siert onze regering en de meerderheidscoalitie dat zij ter zake enkele ambitieuze hervormingen durven te doen. Het is vanzelfsprekend van cruciaal belang dat wij voldoende ruimte behouden om slimme, broodnodige aanpassingen te doen, teneinde te garanderen dat de flexibilisering geen reguliere jobs vernietigt of hardwerkende zelfstandigen afstraft.

Ik besluit, mevrouw de minister. Ondanks het feit dat alle actoren in het veld u een onvoldoende geven voor onderhavig wetgevend initiatief, lijkt ons de evaluatie van het middenveld *hic et nunc* te streng.

Het is de opdracht van de hele coalitie om bij een correcte en continue monitoring en een evaluatie na 1 jaar, met de constante zorg in het achterhoofd dat geen deloyale concurrentie en jobvernietiging mogen optreden, de wet op het terrein zo uit te voeren dat de huidige te begrijpen bezorgdheid van het middenveld ongegrond zal blijken te zijn.

Maar let op, indien blijkt dat de coalitie in haar opdracht faalt, zal onze fractie onmiddellijk aandringen op een gegronde en fundamentele bijsturing van de regeling.

Wij zullen met onze fractie, gelet op mijn betoog, het wetsontwerp steunen.

16.02 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, madame et messieurs les ministres, chers collègues, nous nous souvenons de la communication glorieuse du gouvernement lors de la conclusion de l'accord de l'été 2017. Il en avait ainsi annoncé le contenu: réforme de l'ISOC, taxation des comptes-titres et, enfin, les 6 000 euros défiscalisés. Tout le monde semblait en être satisfait. Comme le dit la chanson: "C'est un beau roman, c'est une belle histoire". Toutefois, celle-ci ne fut pas un long fleuve tranquille: textes tardifs, manque d'anticipation, amateurisme, absence de concertations, tentatives de passage en force et coriacité de l'opposition. Ainsi, le paquet-cadeau, le package, a dû être scindé, éclaté, saucissonné par simple réalisme politique.

Nous voilà donc à l'été 2018 pour l'atterrissage de la saison 3 d'un long périple chaotique. Sur la forme, cette folle course d'obstacles me semble illustrative du fonctionnement de votre majorité. C'est un peu sa marque de fabrique: elle décide, elle annonce – selon la formule revisitée: "Heureux qui communique" – et, seulement ensuite, elle se rend compte qu'il aurait fallu consulter et négocier.

Fort heureusement, à la demande du groupe socialiste, une seconde lecture fut organisée en commission des Affaires sociales. Bien entendu, la majorité n'en a, hélas, pas profité pour améliorer le texte initial et le rendre moins préjudiciable aux secteurs économique et associatif. En revanche, vous vous êtes aperçus que certains amendements étaient quand même nécessaires. Grâce à cette seconde lecture - tout n'ayant pas été voté en décembre -, vous avez pu en déposer.

Je dois exprimer une autre petite satisfaction. Sous la pression de l'opposition, qui a dû batailler ferme, des auditions relatives à ce projet de loi ont pu être organisées. Les conséquences de ce texte affecteront tout autant le monde économique et le secteur associatif.

Il est vrai que votre majorité a pour habitude d'essayer de passer en force. Toutefois, on se rend compte qu'une telle méthode implique souvent que des discussions avec l'opposition se révèlent nécessaires.

Ce qui est aussi un peu regrettable, c'est un certain mépris qui a été démontré par certains à l'égard des invités que nous avons entendus, même si ces invités ne venaient pas dire ce que vous aviez envie d'entendre. En effet, tous, sans exception, se sont exprimés contre ce projet de loi en démontrant les dangers que celui-ci contient notamment pour notre modèle de sécurité sociale.

Brièvement, je voudrais rappeler que la CSC a estimé que sabrer dans la sécurité sociale semblait être le fil rouge de votre projet de loi. Je parle ici du projet initial. Le représentant de la CSC souligne qu'on court un

réel danger de voir les emplois réguliers supplantés, danger accentué par le sous-financement du travail associatif. Il dit également craindre des licenciements de travailleurs ordinaires.

La CGSLB, le syndicat libéral, estime, lui aussi, que ce projet constitue clairement de la concurrence déloyale tant pour les travailleurs salariés et indépendants que pour les employeurs, car ils seront mis en concurrence avec des personnes qui ne doivent répondre à aucune norme. Le syndicat libéral considère également la pression qui peut être exercée sur les salaires. Une personne pourrait très bien se retrouver contrainte d'accepter un salaire bas, une rémunération de 4 à 5 euros par exemple.

Du côté de la FGTB, on estime également que c'est un facteur de concurrence déloyale. Je dirais d'ailleurs que le facteur de concurrence déloyale était le dénominateur commun de tous les partenaires sociaux. Selon la FGTB, ce projet risque de conduire à une déprofessionnalisation par rapport à l'emploi régulier.

Il n'y a pas que les travailleurs qui sont contre ce projet. Le patronat, la FEB, dont la majorité est pourtant très proche, - c'est assez notoire - nous a également dit qu'il n'y avait pas assez de garde-fous et que tout cela entraînait un risque très élevé de concurrence déloyale par rapport aux entreprises qui, elles, respectent les règles du jeu et paient des impôts et des cotisations de sécurité sociale.

L'UNIZO estime également qu'il y a un effet de concurrence déloyale qui va provenir de ce projet. Je la cite: "Les personnes qui paieront moins d'impôts et de cotisations sociales pourront appliquer des tarifs plus bas, ce qui constitue évidemment une forme de concurrence déloyale vis-à-vis des indépendants et des entreprises." Cette organisation professionnelle a, d'ores et déjà, annoncé qu'elle attaquerait ce texte de loi si celui-ci était voté.

L'UCM craint aussi une déprofessionnalisation, un manque à gagner pour la sécurité sociale, une concurrence déloyale et une insécurité juridique.

Le SNI nous disait que sa messagerie était inondée de messages d'indépendants qui étaient inquiets. Le SNI estime qu' "il est tout simplement invraisemblable que certains doivent payer des taxes et des cotisations sociales pour une activité spécifique tandis que d'autres en sont dispensés." Pour lui, "le projet prive les petits indépendants de leur gagne-pain et considère les indépendants comme des citoyens de seconde zone".

Je cite ici, sur le banc patronal, le SNI, l'UCM, l'UNIZO et la FEB qui rejoignent à cet égard les représentants des travailleurs.

Le secteur social et associatif s'est également exprimé contre ce projet. Ainsi, l'Union des entreprises à profit social, l'UNISOC, estime qu'il est clairement question de concurrence déloyale avec les bénévoles, qui sont relégués dans un coin. Mme Emmeline Orban de la plateforme francophone du volontariat, estime pour sa part que le projet dénature le volontariat. C'est aussi notre point de vue. "On assistera", dit-elle, "à la marchandisation d'un acte qui était, au départ, un acte de solidarité, par nature, gratuit.". Quant au Conseil supérieur des volontaires, il dit aussi qu'on a brouillé l'image du volontariat dans de nombreuses structures et que des personnes travaillant sous contrat vont se trouver en concurrence avec d'autres. Son message est en résumé: "Not in my name!"

Beaucoup se sont ensuite exprimés par courrier, dans la presse, par emails en vous interpellant, en nous interpellant en faveur d'une modification du projet et en vous exhortant à prendre le temps de la réflexion.

Vu l'absence de concertation préalable avec les entités fédérées, la Cocof a introduit une procédure en conflit d'intérêts pour tenter d'ouvrir un dialogue et démontrer combien votre projet est dangereux. Hélas, au réel dialogue constructif visant un consensus équilibré se substitua une confrontation de monologues.

Il faut que les membres de la majorité en aient conscience. Je m'adresserai particulièrement à mon collègue, M. Clarinval, en référence aux propos du SNI et les inquiétudes des petits indépendants qu'elle relaie. Ils se sentent abandonnés.

Ce projet met également à mal l'édifice sur lequel est construit notre sécurité sociale. Le SPF Finances a évalué que quelques 140 millions d'euros lui seraient soustraits ainsi qu'aux services publics. Le Conseil national du Travail a également estimé que ce projet porte atteinte à ce que les partenaires sociaux ont construit sur le plan de la protection sociale. Vous avez fait le choix d'une attaque frontale contre le droit au

travail et la solidarité.

Avec ce projet de loi, vous organisez finalement une nouvelle forme de *dumping* social intrabelge. Vous mettez les travailleurs en concurrence les uns avec les autres.

Demain, le plombier, l'électricien, l'horticulteur qui paient leurs cotisations et leurs impôts risquent de se faire voler leur boulot par un travailleur occasionnel qui est moins cher, car il ne contribue pas. Vous mettez ainsi en place un sous-statut. Ce travailleur occasionnel n'aura pas de droits sociaux. Il ne se constituera pas de droits à la pension. Il ne bénéficiera pas de la protection de son emploi, il n'aura pas de préavis en cas de licenciement, pas de protection de son salaire. Il pourra être payé de n'importe quelle manière. Avec ce projet idéologique, vous mettez à mal notre modèle social qui est pourtant reconnu dans le monde entier. Vous allez précariser l'emploi de nos concitoyens qui ont déjà pas mal souffert d'autres dispositions, d'autres mesures.

De plus, vous réduisez la qualité des services offerts. En effet, le législateur, les pouvoirs publics imposent aux professionnels une série de conditions: des qualifications, des normes de qualité et de sécurité pour protéger les consommateurs. Demain, les travailleurs occasionnels risquent d'échapper à ces exigences, ce qui réduira la qualité et la sécurité des services rendus.

Ce projet de loi causera un préjudice grave aux travailleurs, aux entreprises, aux indépendants et aux associations. Il s'agit d'une question sociétale majeure. Pour nous, ce projet est évidemment inacceptable. Nous continuerons à le combattre, même après son vote probable.

Madame et messieurs les ministres, ce texte n'est même pas encore voté que vous nous annoncez déjà une loi réparatrice que personne, en tout cas dans l'opposition, n'a vue et dont personne ne sait ce qu'elle contient. La boucle n'est pas encore bouclée! Une saison 4 est déjà annoncée pour corriger les erreurs, les oublis, les approximations. Je crois que le minimum de respect à avoir pour notre Parlement, notre démocratie, nos concitoyens est de pouvoir se prononcer sur un texte définitif. Je vous demande donc, madame la ministre, que vous puissiez mettre à notre disposition le contenu de cette loi réparatrice, afin que nous nous prononcions tout à l'heure en connaissance de cause. Il y va du respect de nos procédures démocratiques.

J'espère en tout cas que la Cour constitutionnelle ne sera pas dupe et qu'elle annulera votre texte en l'état. Vous l'avez compris, et nous l'avons dit et répété en commission: pour le groupe socialiste, c'est non. Nous voterons contre ce funeste projet de loi.

16.03 David Clarinval (MR): Madame et messieurs les ministres, *Le Manuel du petit flibustier*, voilà le titre du prochain ouvrage que l'on pourra écrire lorsqu'on analysera la manière dont l'opposition a traité le dossier en question. Ce ne sont pas des caricatures. J'énonce seulement des faits. Des deuxièmes lectures, des amendements transmis au Conseil d'État et des conflits d'intérêts - le quatrième en six mois, ce qui nous a permis de rappeler combien on instrumentalisait la COCOF ici, dans un débat fédéral. Toute cette flibuste a été mise en place mais un an après l'annonce de la décision, le projet aboutit sur la table du Parlement.

M. Delizée l'a dit: on annonce une loi réparatrice. En effet, nous aurions pu avoir un débat plus constructif et éventuellement modifier le texte, mais que se serait-il passé? Nous aurions eu un nouveau conflit d'intérêts et de nouveaux actes de flibuste, et nous aurions été repartis pour un tour. Il n'était pas raisonnable d'entamer un débat de cet ordre avec une opposition qui n'était pas dans un état d'esprit constructif.

En ce qui nous concerne, nous avons bien compris que vous étiez opposés avec acharnement à ce texte et nous en prenons acte. Cependant, nous avons, au sein de la majorité, la volonté d'avancer et de mettre en place ce nouveau système qui octroie de la liberté supplémentaire à nos concitoyens. En effet, nous souhaitons mettre en place un système qui permet à une personne de percevoir un revenu non imposé de 500 euros par mois pour un travail effectué pendant son temps libre dans le secteur non marchand. Ces 500 euros sont un maximum. Le plafond par année est fixé à 6 000 euros maximum.

Pourquoi faire cela? Pour offrir une réponse aux différents besoins observés au sein de la société, touchant plusieurs secteurs spécifiques. Nous voulons également donner suite à la volonté du Conseil supérieur des volontaires, qui partait du constat de l'existence d'une zone grise entre le travail et le volontariat, dans laquelle se situaient de nombreuses personnes et qui mettait ce système sous tension. Cette zone grise donnait malheureusement lieu à des abus et à des fraudes, avec des défraiements qui n'en étaient pas et

des paiements de la main à la main qui n'étaient ni légaux ni acceptables.

Enfin, il s'agissait aussi de donner davantage de protection aux travailleurs ou aux pensionnés. Désormais, les activités seront déclarées et ce, sans retenue fiscale ni cotisations sociales. Dès lors, on introduit tout simplement plus de transparence dans le mécanisme.

16.04 Laurette Onkelinx (PS): Monsieur Clarinval, par le passé, nous avons réglé ce problème du travail au noir par un autre biais, à savoir les titres-services.

16.05 David Clarinval (MR): Dans certains secteurs, oui.

16.06 Laurette Onkelinx (PS): À l'époque, j'ai lancé ce système, qui a été régulièrement amélioré, et c'est une bonne chose. Mais au moins, les travailleurs sont protégés.

Ici, vous organisez un système de concurrence sans protection des travailleurs et sans protection de celles et ceux qui vont bénéficier des services des mini-jobs que vous créez. Pourquoi n'avoir pas cherché un système qui aurait proposé en même temps une lutte contre le travail au noir et une protection des travailleurs, plutôt que, comme d'habitude, créer un système diminuant la qualité de l'emploi?

16.07 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je souhaitais réagir à deux éléments, à ce stade du discours de M. Clarinval. Déjà en commission, il a considéré que des pratiques de fraude étaient généralisées dans le secteur associatif. Je ne peux que me porter en faux par rapport à cette déconsidération tellement facile, depuis la tribune, d'un secteur qui réalise trop souvent avec des bouts de ficelle des missions d'utilité publique d'accueil et d'animation de la petite enfance, d'éducation permanente, d'activités culturelles. C'est tellement facile, quand on prive l'État, et toutes ses composantes, de moyens pour subventionner correctement ces secteurs, de venir ensuite à la tribune l'accuser de fraude.

Des fraudeurs, j'en connais, en matière financière notamment. Chaque année, il s'agit de milliards d'euros. Joignez votre énergie à la mienne pour empêcher ceux-là de nuire, plutôt que de dénoncer quelque peu facilement ceux qui doivent se débrouiller.

Le deuxième mot qui me fait réagir, comme Mme Onkelinx, c'est le mot "protection". Vous annoncez ici que vous allez apporter de la protection à ceux qui mettent en œuvre du bénévolat. Je me demande où est votre protection, dès lors que vous proposez un système où l'argent qui sera gagné ne fera l'objet d'une part d'aucun paiement d'impôt, mais d'autre part d'aucun paiement de cotisations sociales. Qui dit cotisations sociales dit droits dérivés du paiement de ces cotisations sociales.

Qu'en est-il du droit des travailleurs? Des assurances dont ils bénéficieront s'ils tombent malades? D'un accident du travail qui pourrait survenir? De la protection des bénéficiaires de leurs activités?

Vous êtes au contraire en train de créer un système qui est totalement dérégulé et qui, par ailleurs, va s'inscrire en concurrence de personnes qui, elles, paient correctement leurs cotisations sociales. L'UNIZO, l'UCM et le Conseil Supérieur des Indépendants et des PME disent la même chose: ils dénoncent cette situation de concurrence déloyale.

Personnellement, je ne vois pas, d'une part, où est la fraude dans le secteur associatif - peut-être êtes-vous bien informé sur le sujet - et, d'autre part, où est la protection des travailleurs dans votre système.

16.08 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik vind het ongelofelijk dat we na een jaar discussie nog altijd dergelijke onzin horen. We discussiëren een jaar en men komt nog altijd af met mini-jobs. Mevrouw Onkelinx, neem eerst en vooral de dienstencheques. We hebben die samen ingevoerd. Dat is een goed systeem, dat is juist, maar het kost de belastingbetaler meer dan een miljard euro aan subsidies. U moet toch wat opletten met wat u zegt.

Ten tweede. U zegt dat we hier mini-jobs organiseren. Dat is totaal fout, waar haalt u dat! U kent toch de regels en de voorwaarden onder dewelke men dit soort jobs mag uitvoeren? Men moet minstens een job van vier vijfde hebben of zelfstandig zijn in hoofdberoep, of gepensioneerd zijn. Met andere woorden, men moet al een volwaardig sociaal statuut hebben vooraleer hieraan te kunnen beginnen. U stelt dat men niets betaalt, maar men krijgt ook niets. Men bouwt hiermee geen sociale rechten op, omdat men die al geniet binnen zijn bestaande statuut. Ofwel verstaat u het niet, wat mij zou verwonderen na al uw ervaringen als

minister, ofwel bent u aan het liegen. Ik vrees dat het het tweede is. U probeert de mensen angst aan te jagen. Eerlijk gezegd, dat zal niet pakken.

Collega's, het gaat hier over een systeem niet om te verdienen, maar om bij te verdienen. Is daar vraag naar? Dat zal straks blijken uit mijn betoog.

16.09 Laurette Onkelinx (PS): Les organisations patronales mentent-elles? Les petits indépendants qui se sont exprimés mentent-ils? La FEB ment-elle? Les organisations syndicales mentent-elles? Les organisations qui s'occupent du bénévolat mentent-elles? Existe-t-il une coalition de menteurs contre vous? C'est quoi tout cela?

De plus, vous dites – c'est un peu n'importe quoi – que les titres-services coûtent et qu'au moins ici cela ne coûtera pas. Mais évidemment que si! Pourquoi cela va-t-il coûter à la collectivité? Parce qu'il n'y a pas de cotisations sociales. À quoi servent ces dernières? À mutualiser des moyens pour offrir des soins de santé à tout le monde, des pensions à tout le monde, pour avoir un système d'accidents du travail. Puisque nous n'aurons pas les moyens à travers ces petits jobs sans protection, c'est évidemment le contribuable qui, un jour ou l'autre, paiera. C'est donc un système qui coûte, qui pèsera sur la sécurité sociale, qui n'offre aucune protection aux travailleurs, ni aux bénéficiaires du travail. Par ailleurs, des questions sont restées sans réponse. Qu'allez-vous faire quand ces travailleurs seront, par exemple, victimes d'un accident du travail? Vous allez dire que c'est dommage, que c'est tant pis. Ce que vous nous proposez, c'est du n'importe quoi!

Je souligne encore une fois que toute la société civile, tous les interlocuteurs sociaux ont considéré que votre système est idiot et dangereux.

16.10 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je suis aussi étonné que M. Van Quickenborne de la non-évolution des esprits depuis un an. Mais je m'étonne aussi de la non-évolution de son esprit à lui et de celle de la ministre ici présente.

(...): (...)

16.11 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): On peut ne pas être d'accord avec les membres de l'opposition. Cela arrive tous les jours. Mais nous ne sommes pas les seuls à nous exprimer sur le sujet.

Je voudrais donner deux éléments de réponse précis suite à l'intervention de M. Van Quickenborne. Selon ce dernier, les travailleurs concernés sont déjà couverts en matière de sécurité sociale puisqu'ils doivent avoir, par ailleurs, un contrat portant au minimum sur un 4/5e temps.

Ignorez-vous, monsieur Van Quickenborne, que certaines prestations sociales sont proportionnelles aux revenus? Si on tombe malade, l'indemnité perçue est calculée, pour partie, en fonction du revenu dont on bénéficiait.

Vous avez été ministre des Pensions, vous savez que notre système de pension génère pour les travailleurs une pension qui est partiellement proportionnelle à leurs cotisations tout au long de leur carrière.

Faire travailler des personnes, pour partie, sans paiement de cotisations sociales, ne génère pas de droits sociaux supplémentaires notamment en matière de pension, là où les pensions sont dramatiquement basses encore dans notre pays.

Deuxième élément, sur la question de la destruction de l'emploi et des mini-jobs: à nouveau, vous essayer d'induire tout le monde en erreur. Le problème réside dans le fait que les personnes qui travailleront après heures pour réaliser des services en concurrence avec des entreprises et des indépendants, bénéficieront d'une situation de concurrence déloyale avec ces derniers, ces jardiniers, ces informaticiens. C'est leur situation qui sera fragilisée par votre système.

C'est exactement ce que nous a expliqué l'UNIZO. Je pensais que vous y étiez sensible mais sans doute que, en effet, ce sont les Verts, Ecolo et Groen, qui sont les plus proches de ce secteur d'activité et de cette catégorie socioprofessionnelle. Peut-être que c'est le Conseil Supérieur des Indépendants et des PME. Et cela vous ne voulez pas l'entendre. Vous instaurerez un principe de concurrence déloyale. C'est incompréhensible. Là où, certains ont des difficultés à boucler le mois et à obtenir un cahier de commandes suffisamment rempli, vous les mettez en plus en concurrence avec des personnes qui elles, ne payeront ni

impôt ni cotisation sociale. C'est juste incompréhensible!

16.12 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, j'aimerais revenir brièvement sur deux points de sorte que vous disposerez de l'ensemble des considérations.

Monsieur Clarinval, je reviens sur votre première expression mais aussi sur la procédure ainsi que sur la méthode. Vous avez parlé de flibuste et d'acharnement. Nous avons tenté de vous faire entendre que recevoir un document de 725 pages à traiter en quelques heures ou quelques jours n'était pas une bonne façon de travailler et que sur le fond, les sujets méritaient certainement réflexion, concertation et dialogue. Vous nous dites que l'opposition n'avait pas une approche constructive. C'est sidérant! C'est l'inverse de la réalité!

J'ai envie de vous dire que la majorité désirait voter très, très vite sans se fatiguer à auditionner ou à débattre. Nous avons, finalement, obtenu des consensus pour réaliser des auditions. Mais, en ce qui concerne ces textes, nous espérions que ces auditions ouvriraient les yeux et qu'elles engendreraient des réflexions pour améliorer le texte et qu'il soit ainsi plus équilibré.

Cela ne fut pas le cas, mais je pense qu'on ne peut pas dire que l'opposition ne fut pas constructive. Nous avons essayé de pousser plus loin la réflexion, tandis que la majorité est restée calée sur son package et a voulu passer en force, tout en sachant qu'un conflit d'intérêts allait être soulevé et que des procédures seraient enclenchées. Ce texte était tellement mauvais que nous nous sommes servis de tous les leviers démocratiques que nous détenons en tant que membres de l'opposition.

Ensuite, vous abordez la zone grise en expliquant qu'il faut régler ce problème. C'est sans doute exact, mais pas de cette manière. Comme je l'ai indiqué tout à l'heure à la tribune, relisez le rapport du Conseil supérieur des volontaires: il ne s'est pas montré favorable à votre projet tel qu'il nous est présenté et a même précisé: "Not in my name". Votre texte va bien au-delà de la zone grise. Vous parlez de travail collaboratif, associatif, entre voisins. Bref, vous en avez élargi l'objet. Vous auriez pu élaborer un projet susceptible de régler la question de la zone grise, qui est pendante depuis des années, mais vous en avez étendu le champ d'application. C'est, du reste, ce qu'ont dénoncé tous les partenaires qui sont venus en commission.

Par conséquent, cessez de prétendre que ce projet sert à résoudre le problème de la zone grise. Il est beaucoup trop vaste; et c'est bien ce que nous lui reprochons.

16.13 David Clarinval (MR): Monsieur le président, j'essayerai de répondre de manière exhaustive.

Tout d'abord, madame Onkelinx, vous vous trompez lorsque vous parlez de "travailleurs". Ici, ce n'est pas le cas: ce sont des travailleurs qui disposent déjà d'un contrat de travail à 4/5e temps au moins et qui, en outre, pratiquent le volontariat. Ils le font sur une base volontaire, par définition. Donc, ils n'y sont pas contraints. S'ils s'y adonnent, c'est dans ces conditions-là. Autrement dit, ils bénéficient déjà d'une sécurité sociale, de par leur contrat de travail officiel.

Bref, quand vous parlez de "travailleurs", vous vous trompez. Il est question de volontaires qui complètent leurs heures par une activité exercée dans le monde associatif.

Madame Onkelinx, cela fait une demi-heure que je vous écoute. Je voudrais seulement vous répondre et vous parler de certains problèmes. Nous avons installé quatre garde-fous, que je détaillerai tout à l'heure. Nous en avons prévu, parce que – et, sur ce point, M. Gilkinet a raison – nous sommes également attentifs à la concurrence déloyale. Nous ne souhaitons pas que ce système l'encourage. C'est pourquoi le mécanisme a prévu quatre garde-fous qu'il faudra évaluer par la suite. Si nécessaire, nous les remplacerons.

Monsieur Gilkinet, je n'ai pas dit que la fraude était généralisée dans le monde associatif. Ce n'est pas vrai; j'ai seulement affirmé qu'elle y était présente. En commission, rappelez-vous, j'ai cité le cas d'une piscine où des maîtres-nageurs étaient payés par le système des volontaires, alors qu'en réalité on sait très bien qu'ils étaient rémunérés pour dispenser des cours de natation. Je ne vais pas rentrer dans le détail, mais j'illustre de manière théorique ce qui existe.

Fermer les yeux et dire qu'il n'y a pas de noir dans le monde associatif, c'est faux. Vous le savez très bien. Mais je n'ai pas dit que c'était généralisé.

Monsieur Delizée, vous avez reconnu que vous aviez quand même fait usage de tous les mécanismes possibles et imaginables pour ralentir le processus. Vous avez donc pratiqué une forme de flibuste.

Pourquoi ai-je dit que vous n'étiez pas constructif? Je prends l'exemple de la COCOF. Lors des réunions de concertation, quand on a demandé à la COCOF les amendements qu'elle proposait et quels secteurs elle voulait supprimer de la liste, elle a quitté la salle. Elle n'a jamais proposé quoi que ce soit. Vous me direz que la COCOF n'est pas l'opposition mais son gouvernement est composé des mêmes partis que ceux qui composent l'opposition fédérale.

La ministre a clairement dit, et elle le répétera tout à l'heure, qu'elle était demandeuse d'amendements émanant de l'opposition. Il y a eu un amendement qui visait à supprimer tout le texte! C'est très constructif! Nous n'avons jamais reçu d'amendements techniques pour supprimer certains secteurs.

16.14 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Il est tellement facile d'amalgamer et de caricaturer. Pour le secteur associatif, le groupe Ecolo-Groen reconnaît une spécificité au secteur sportif et au secteur artistique, qui demandent une réponse adéquate. Nous vous avons proposé d'appliquer ce système à titre exploratoire pour un seul secteur et ensuite de l'évaluer avant de mettre en place, comme vous l'envisagez, un système très large, que vous évaluerez avant de le corriger. Il sera trop tard car les conséquences pour des secteurs économiques qui ont du mal à survivre aujourd'hui seront très lourdes.

Concernant les amendements, le dernier acte que nous avons posé via la séance plénière est effectivement d'envoyer une série d'amendements au Conseil d'État que, malheureusement, vous n'avez manifestement pas lus. Un travail préventif, qui ne se limite pas au groupe Ecolo-Groen, a été fait pour essayer de réduire l'impact négatif que nous pressentons et qui est annoncé par une série d'interlocuteurs.

Par ailleurs, le Conseil d'État valide très largement les propositions que nous avons faites, même s'il a dû réagir dans l'urgence. Et, là où il a fait des remarques, nous avons corrigé nos amendements et nous les redéposons. Il s'agit effectivement de répondre à des questions spécifiques, notamment aux besoins du secteur sportif ou de certains opérateurs culturels (troupes de théâtre, chorales, etc.) tout en évitant la concurrence avec des informaticiens, des jardiniers ou autres que vous allez mettre à mal, simplement parce que vous n'osez pas dire non à votre partenaire, le Vld.

16.15 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer Clarinval, ik heb uw uitleg goed beluisterd en ik zal straks nog mijn redevoeing houden, maar ik wens toch nu al te reageren.

U zegt aan mevrouw Onkelinx dat het om mini-jobs gaat. Zelf wil ik de term mini-jobs niet gebruiken.

Uw uitleg klopt ook niet. U zegt dat het gaat om mensen die vier vijfde werken en die dus alle verzekeringen en aanverwante zaken al hebben, en daar een job bij doen. Laat me een voorbeeld geven van een werkneemster die vier vijfde bij Colruyt werkt. Als die werkneemster na haar uren gaat bijklussen en een ongeval krijgt op het moment dat zij aan het bijklussen is, dan komt de verzekering van Colruyt voor dat ongeval toch niet tegemoet? Die werkneemster is voor dat ongeval dan niet verzekerd. De stelling dat alles gedekt is omdat de betrokkenen een vier vijfde job uitoefenen, klopt dus niet. Die vraag blijft nog altijd open. Momenteel is het nog altijd niet duidelijk hoe werknemers verzekerd zijn op het moment van bijklussen.

Ten tweede, u hebt gezegd dat de oppositie gefilibusterd heeft. Mijnheer Clarinval, u was toch aanwezig toen wij de tien organisaties uitgenodigd hebben? U bent, net als ik, al heel lang lid van het Parlement. Welnu, volgens mij was het echt ongezien dat de tien uitgenodigde instanties kritiek formuleerden.

Dat betekent nog niet dat wij tegen het idee in zijn geheel zijn. Wij zijn wel tegenstander van de erg uitgebreide invoering, zoals die nu voorligt. U hebt gelijk in uw voorbeeld van de sportwereld, maar het huidige wetsontwerp gaat veel breder. Het ontwerp raakt bijvoorbeeld heel veel kleine zelfstandigen, die het vaak van het bijklussen moeten hebben; zij zijn door dit wetsontwerp ook geïjnd. Voor dat probleem is er geen antwoord. Die kritiek sleept al meer dan een jaar aan, maar de meerderheid blijft daar al meer dan een jaar doof voor. Er worden klassieke argumenten aangehaald, als zou de oppositie filibusteren. Instanties zoals vrijwilligersorganisaties, werknemers- en werkgeversorganisaties hebben aan de bel getrokken, maar ook daarvoor blijven jullie doof. Het is al te gemakkelijk om te stellen dat wij tegenstander zijn, louter omdat wij in de oppositie zitten. Dat klopt niet, mijnheer Clarinval, wij zijn niet per definitie tegen. We hebben oor naar de problemen in de sportwereld, maar dat is geen reden voor de goedkeuring van een wet die zo uitgebreid is dat de arbeidsmarkt erdoor verstoord wordt. Daarmee kunnen wij niet instemmen.

16.16 David Clarinval (MR): Monsieur le président, je vais tenter de répondre, puis j'essaierai de terminer mon propos. Rapidement, monsieur Gilkinet, oui, en effet, peut-être y avait-il des propositions dans vos derniers amendements, mais en attendant, ceux-ci ont été déposés tardivement et n'ont pas été proposés dans le cadre de la négociation du comité. C'était lors des discussions avec la COCOF qu'il fallait venir avec des propositions! La ministre a tendu la main et cela n'a pas été fait. C'est vrai que vous ne siégez pas à la COCOF. C'est vrai aussi que la composition n'est pas tout à fait la même au niveau de l'opposition.

Madame Kitir, j'entends les remarques mais je rappelle que les mêmes remarques et les mêmes craintes étaient présentes quand on a parlé des flexi-jobs. Aujourd'hui, les flexi-jobs sont bel et bien concrets. On n'entend plus les critiques ni les remarques et on constate que les flexi-jobs fonctionnent.

Enfin, je vais vous présenter les quatre garde-fous, car je sens que vous trépignez d'impatience. Comme on l'a déjà dit, le premier garde-fou, c'est l'interdiction pour une personne qui a un contrat de moins de 80 % de pouvoir effectuer ce genre de travail volontaire. Cela veut donc dire qu'elle a un statut social et un contrat de travail par ailleurs.

Le deuxième garde-fou consiste en l'interdiction de convertir un contrat de travail en travail associatif. Ce n'est pas autorisé.

Le troisième garde-fou, c'est l'interdiction pour le travailleur associatif d'exercer en même temps une activité pour la même organisation dans le cadre de son contrat de travail. Il ne peut donc pas l'exercer dans le cadre de sa profession.

Le dernier garde-fou, c'est l'interdiction pour les anciens travailleurs d'une organisation de travailler comme volontaires dans l'organisation pour laquelle ils travaillaient, jusqu'à un an au préalable.

Il est clair que le Groupe des dix et de nombreuses personnes ont critiqué ce texte, en ce compris les organisations patronales. Je l'ai dit. Nous sommes sensibles à ces critiques et nous avons soumis un amendement en commission à la ministre. Il a été accepté. Par cet amendement, nous demandions qu'une évaluation soit faite très rapidement, un *monitoring* permanent du système. La ministre a accepté et va d'emblée mettre en place un *monitoring* qui permettra, le cas échéant, de corriger le tir. Je fais confiance au gouvernement. C'est ce qui nous différencie. Je fais confiance à la fois à la ministre et au gouvernement pour corriger le tir.

Reconnaissez, monsieur Cheron, vous qui êtes un éminent juriste, que la situation aurait été préférable s'il n'avait pas fallu tenir compte de l'avis du Conseil d'État! Rappelez-vous! Dans le texte de départ, la liste des fonctions n'était pas présente dans le projet de loi et il fallait un arrêté royal pour la mise en œuvre. Un arrêté royal est un outil plus souple pour pouvoir changer la liste des secteurs. Malheureusement, le Conseil d'État a exigé que cette liste soit présente dans le texte. Dès lors, afin de respecter le Conseil d'État, il a fallu corriger le texte. Reconnaissons que ce sera une lourdeur supplémentaire! Un arrêté royal aurait été plus souple.

Le président: Monsieur Clarinval, M. Gilkinet demande la parole.

16.17 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur Clarinval, excusez-moi mais parmi vos mauvais arguments, celui-ci est encore plus mauvais que les autres. Le Conseil d'État dit effectivement qu'on ne peut pas autoriser le gouvernement, par arrêté royal, à fixer ou élargir la liste. Il ne dit pas que la liste doit faire trois pages. Si votre liste identifie les secteurs sportif et culturel, cela répond à la remarque du Conseil d'État. Inférer qu'il faut être large, parce que le Conseil d'État vous demande d'être précis, c'est un sophisme qui ne tient pas la route. Il ne semble même pas logique.

16.18 Marcel Cheron (Ecolo-Groen): Il ne convient pas seulement de lire l'avis du Conseil d'État. Encore faut-il le comprendre!

16.19 David Clarinval (MR): Quoi qu'il en soit, j'ai l'impression que les critiques entendues ici sont exactement les mêmes que celles adressées au texte sur les flexi-jobs. Nous avons les mêmes oppositions, les mêmes remarques, les mêmes craintes, le texte est passé et, aujourd'hui, les flexi-jobs fonctionnent. Ils sont efficaces et très attendus dans le secteur, à la satisfaction de tous. Je ne doute donc pas un instant qu'un accueil semblable sera réservé dans les mois et les années qui viennent à ce système-ci. Si des

modifications se révèlent nécessaires grâce au suivi permanent, la liste des secteurs pourra être adaptée en conséquence.

16.20 Stefaan Vercamer (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, het ontwerp dat vandaag voorligt, zal er binnenkort voor zorgen dat heel wat verenigingsactiviteiten en klusjes tussen burgers correct kunnen worden geregeld en vergoed.

Er is hier al veel gesproken over het zwart en grijs circuit, maar ik denk dat men dikwijls niet wil weten hoe zaken moeten worden geregeld, ondanks het feit dat zowel wie iets wil doen als de vereniging waarvoor het wordt gedaan dat altijd te goeder trouw en op de best mogelijke manier willen regelen, maar dat men daarin vaak niet slaagt en het op een manier moet doen die misschien wat grijs is in plaats van wit. Wij zullen dat met dit ontwerp goed regelen zodat die zaken wit worden gemaakt. Dat kan alleen maar een goede zaak zijn.

Er werd hier al veel gezegd. Mevrouw Kitir, u zei daarnet dat mensen niet verzekerd zijn. Verenigingswerkers zijn wel verzekerd en iemand die wil bijklussen, moet zichzelf verzekeren. Dat is de logica der dingen.

16.21 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer Vercamer, kunt u mij dan zeggen hoe hij zich moet verzekeren? Welke verzekering moet een persoon afsluiten wanneer hij bij iemand gaat bijklussen? Welke verzekering moet hij nemen zodat hij gedekt is wanneer hij bijklust en een ongeluk krijgt? Hoe noemt de verzekering die hij moet nemen?

16.22 Stefaan Vercamer (CD&V): Dat is zoals voor elke verzekering die men vandaag wil afsluiten wanneer men iets wil doen. Veel mensen hebben nu ook al zo'n verzekering. Dat hangt af van waarvoor men zich wil verzekeren, welke waarborgen men wil en hoeveel premie men wil betalen. Zo werkt dat vandaag in de verzekeringswereld en zo zal dat morgen ook werken in de verzekeringswereld. Dat is de normale gang van zaken.

16.23 Meryame Kitir (sp.a): Een dergelijke verzekering bestaat niet. Ik zal daarop straks ingaan.

16.24 Stefaan Vercamer (CD&V): Wij hebben er altijd voor gepleit dat deze nieuwe regeling zo snel mogelijk zou doorgaan voor de sport- en cultuursector omdat zij daarop al het beste waren voorbereid.

Toen het ontwerp vorig jaar werd ingediend, heeft onze fractie gevraagd om voor de andere sectoren wat meer tijd te nemen omdat wij de kwaliteit wilden bewaken. Wij hebben ook gezegd dat er best een aantal voorwaarden wordt ingeschreven.

Ik denk dat wij het er allemaal over eens zijn dat sport en cultuur al langer nood hadden aan een dergelijke regeling. Denk maar aan dirigenten, jeugdtrainers, sporttrainers, enzovoort, waar men niet altijd goed wist hoe men dat moest regelen. Dat kan nu correct worden geregeld. Het is een goede zaak dat dit nu eenvoudig en correct kan worden geregeld.

Voor de andere sectoren hebben wij van in het begin van de bespreking aangedrongen om enkele aanpassingen te doen om de kwaliteit te bewaken.

Onze eerste bekommernis daarbij was dat voor het gebruiken van dit systeem in de zorgsector de kwaliteitsvereisten gegarandeerd moesten zijn en blijven. Wij wilden immers dat de kwaliteit in de zorgsector van het huidige niveau blijft.

Bram Devolder, een onderzoeker aan het Centrum voor Rechtsmethodiek van de KU Leuven, had daarover een werk gemaakt en een zeer degelijk onderbouwd advies geschreven, met name dat de kwaliteitsvereisten best in de drie pijlers worden ingeschreven: in het verenigingswerk, in de occasionele diensten aan de burgers en in de deelplatformen. Dat is ook zo gebeurd. Wij zijn heel tevreden dat dit advies werd gevolgd.

Er werd ook bepaald dat voor de dagoppas en de nachtoppas van hulpbehoevende personen en de opvang van kinderen de voorwaarden en kwaliteitscriteria van de Gemeenschappen moeten worden gerespecteerd. Dat is voor ons de waarborg dat de kwaliteit in de zorgsector gegarandeerd blijft.

Mevrouw de minister, met betrekking tot het bieden van ondersteuning in woonzorgcentra en voorzieningen voor personen met een handicap en zorgbehoevende personen heb ik nog een vraag waarover u straks misschien meer duidelijkheid kunt geven.

Er staat ingeschreven dat de regelgeving betreffende de kwaliteitsvereisten voor het beroepshalve uitoefenen van die activiteiten moet worden nageleefd. Met dit statuut heeft de uitvoerder van de activiteiten geen statuut als werknemer of zelfstandige en gaat het stricto sensu dus niet om een beroepsmatige activiteit. Klopt het dat deze bepaling als doelstelling heeft om een verschil te maken tussen het statuut als dusdanig en de activiteit die wordt uitgevoerd, en dat bijgevolg de activiteiten wel onder de toepassing van de gemeenschaps- en gewestregelgeving blijven inzake kwaliteits- en kwalificatievereisten. Het lijkt mij belangrijk om een onderscheid te maken tussen het statuut en de activiteiten en dat de activiteiten ook onder de gewest- en gemeenschapsregeling vallen inzake de kwaliteits- en kwalificatievereisten.

Onze tweede bekommernis was dat er best overleg met het werkveld zou zijn. Wij zijn dankbaar dat de minister ook daarop is ingegaan zodat de nodige tijd kon worden genomen om in dialoog te treden, niet alleen met het werkveld maar ook met de Gemeenschappen en Gewesten zodat zij zich aan de nieuwe realiteit kunnen aanpassen.

Op die manier hebben wij ook een aantal verbeteringen aan deze wetgeving kunnen aanbrengen. Zo werden er onder meer aanpassingen gedaan aan de activiteitenlijst, werden formuleringen verbeterd inzake toegelaten activiteiten, werden betere definities geformuleerd en dergelijke meer.

Tegelijkertijd was er ook overleg met de sectoren. Ook die hadden heel wat bekommernissen, waarmee ook werd rekening gehouden. Zo werd duidelijk uit het overleg dat de jeugdbewegingen, de jeugdsector en de speelpleinwerking geen voorstander waren om te worden opgenomen op de lijst van verenigingswerk. Wij zijn daarop ingegaan. Zoals reeds werd aangegeven, er wordt in die sector vooral met vrijwilligers gewerkt en het is de bedoeling dat dit ook in de toekomst zo blijft voor wat het jeugdwerk betreft.

De sportsector gaf aan dat voor hen het maandplafond van 500 euro onvoldoende was. Men heeft ons dat ook uitgelegd. Deze sector heeft immers af te rekenen met piekmomenten in de schoolvakanties, wanneer er veel sportkampen en dergelijke zijn. Zij vroegen een maandplafond van 1 000 euro, maar natuurlijk wel met een blijvend jaarplafond van 6 000 euro. Ook daarop zijn wij kunnen ingaan.

Dan kwam er ook nog een andere tegenstrijdigheid bovendrijven, want in de socioculturele sector bestaan er arbeidsovereenkomsten van beperkte duur, van 25 dagen, waarmee men met beperkte socialezekerheidsbijdragen en minder fiscale lasten toch reeds mensen kan tewerkstellen om onder meer de werking in de culturele sector te ondersteunen. Dat had echter tot gevolg dat men die mensen niet kan laten bijklussen omdat ze reeds een arbeidsovereenkomst hebben. Om dat te vermijden zijn wij daarop ingegaan en hebben wij ervoor gezorgd dat dit wel kan. Ook hiervoor hebben wij in een uitzondering voorzien op de regel die stelt dat de verenigingswerker en de organisatie 12 maanden voorafgaand aan de overeenkomst niet mogen gebonden zijn door een arbeidsovereenkomst.

Ten slotte kwamen er vanuit de socioculturele sector enkele voorstellen tot aanpassing van de beschrijving en van de activiteitenlijst. Ook daarop zijn wij ingegaan zodat de zaken duidelijker en scherper zijn afgelijnd.

Dat uitstel heeft geleid tot een zeer goed geslaagd overleg met de sectoren. Door middel van een reparatiewet, die eraan komt, zullen wij die bekommernissen nog beter kunnen invullen. Het is ook de bedoeling dat deze wet en de reparatiewet samen in werking treden zodat wij een goede regelgeving hebben.

Naast het verenigingswerk worden ook de diensten van burger tot burger in dit ontwerp geregeld. Naast de traditionele klusjes biedt dit ontwerp ook kansen en mogelijkheden om bijvoorbeeld gezinsondersteunende activiteiten correct te regelen en te vergoeden. Dat komt tegemoet aan de bekommernissen van collega Griet Smaers die een wetsvoorstel inzake gezinsondersteuning heeft ingediend. Hierdoor zullen kleine gezinsondersteunende activiteiten correct en eenvoudig geregeld kunnen worden.

De heer Clarinval heeft er al naar verwezen dat we een jaar na de inwerkingtreding een evaluatie zullen moeten maken die dan aan de Kamer zal worden voorgelegd. Ook dat werd ingeschreven. Het zal ons in staat stellen om de toepassing van deze wetgeving in de praktijk en de gevolgen ervan te monitoren. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de gevolgen voor de reguliere tewerkstelling, een terechte bekommernis. We zullen

moeten nagaan of dit daar effecten op heeft. Dat geldt ook voor de eventuele concurrentie voor de zelfstandigen. We menen dat we dit goed geregeld hebben met het ontwerp maar we zullen na een jaar bekijken of de vrees die sommigen hebben wat betreft die concurrentie voor de zelfstandigen, al dan niet in bijberoep, terecht is. Er zijn ook bekommernissen rond de sociale bescherming. Ook op dat vlak zal na een jaar blijken of er bijstellingen moeten komen.

Mevrouw de minister, ik wil nog even benadrukken dat wat ons betreft de ontwikkeling van de deelplatformeconomie goed in de gaten moet worden gehouden. Dat moet nauwlettend gevolgd worden want daar zijn veel minder beperkingen opgelegd. Er werd eigenlijk alleen een fiscale aanpassing gedaan. Er is geen vereiste van viervijfde tewerkstelling. De deelplatformen moeten wel erkend worden door de overheid maar er is geen aparte erkenning nodig per activiteit. Er bestaat ook geen limitatieve lijst van activiteiten waardoor het gevaar van verdringing van reguliere tewerkstelling en oneerlijke concurrentie wel reëler is. We gaan ervan uit dat dit niet het geval zal zijn maar we zullen ervoor moeten zorgen dat dit nauwlettend gevolgd wordt. Het moet beperkt blijven tot bijklussen en alles moet correct gebeuren.

Wat de deelplatformen betreft, hebben we dus nog wel wat werk voor de boeg, niet alleen omdat we hierdoor heel wat inkomsten voor de sociale zekerheid zouden kunnen mislopen maar vooral ook omdat de meest kwetsbare mensen op deze manier in een precaire job zonder bescherming en zonder opbouw van sociale rechten zouden kunnen worden geduwd. We gaan ervan uit dat dit niet zal gebeuren en onze fractie zal hier over blijven waken zodat we op tijd de nodig bijstellingen kunnen doen. Voor het overige zullen wij dit ontwerp steunen.

16.25 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, collega's, het is mij een genoegen hier vandaag op het spreekgestoelte voor u te staan tijdens de afronding van de bespreking van voorliggend wetsontwerp.

Wanneer ik het wetsontwerp vergelijk met alle andere ontwerpen en voorstellen die wij hebben besproken, kan ik vaststellen dat het waarschijnlijk een recordwetsontwerp betreft. Het ontwerp heeft immers waarschijnlijk het langste trackrecord van alle ontwerpen en teksten die wij hier hebben besproken.

Mevrouw de minister, uw kindje werd met het zomerakkoord in de zomer van 2017 geboren. Wij zijn nu bijna een jaar later. Straks zal het hopelijk levensvatbaar zijn.

Het is een lange bevalling geweest. Sommigen stellen zich de vraag hoe dat komt. Ik moet eerlijk bekennen dat de oppositie het spel goed heeft gespeeld. De oppositie heeft alle middelen uit de kast gehaald om het ontwerp te vertragen, met de wil het te doen sneuvelen.

Het is de innige hoop van vele leden hier dat het zou sneuvelen.

16.26 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, wij zijn niet uitgeput.

16.27 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer Calvo, u bent inderdaad niet uitgeput. Ik hoop dus dat het zal lukken vandaag.

Bent u nog andere zaken van plan misschien? Zult u nog iets anders doen? Zeg het maar.

16.28 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mijnheer Van Quickenborne, u bent nog maar dertig seconden aan het woord en u neemt al een loopje met de werkelijkheid. De oppositie heeft immers helemaal niet alle mogelijkheden uitgeput. Ze heeft wel heel wat opportuniteiten gezocht, om het inhoudelijke debat aan te gaan.

Uw uiteenzetting klinkt echter bijna als een uitnodiging – ik kijk nu ook naar de andere leden – om de bestaande bijkomende mogelijkheden nog uit te putten. Dat klinkt bijna zo.

Onze oppositie is echter een inhoudelijke oppositie geweest.

Het gaat trouwens niet alleen om oppositie hier in het Parlement. Mevrouw Kitir heeft er daarnet naar verwezen. Ik heb de verslagen van de commissie ook nagelezen. Er was ook sterke oppositie vanuit de samenleving, de werkgevers, de werknemers en de federaties waren ook bezorgd.

Het is dus jammer. Het is een druk besproken baby'tje van de Open Vld. Doe de besprekingen van het ontwerp echter niet af als gefilibuster en als procedurekwesties. Het was een ernstig inhoudelijk debat, dat niet alleen door de oppositie is gevoerd maar ook door anderen.

16.29 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Daarom, mijnheer Calvo, zijn de argumenten die vandaag worden ontwikkeld allemaal totaal nieuwe argumenten? Neen, die argumenten werden tot in den treure herhaald, herhaald en herhaald. Ik zal u helaas vandaag moeten teleurstellen, want ik zal waarschijnlijk alle punten die in de commissie al zijn besproken, nog eens moeten herhalen.

U spreekt over de technieken. Wat heeft het belangenconflict opgeleverd? Wat heeft de tweede lezing opgeleverd? Het zijn allemaal technieken die zijn gebruikt en tot niets hebben geleid.

Mijnheer Calvo, laat mij even uitspreken. Ik zal repliceren. Een debat gaat toch in twee richtingen.

De tweede lezing was de wens van de Groenen tijdens de staats hervorming. Als voorzitter van die commissie heb ik al veel tweede lezingen gezien. Wat heeft dat al opgeleverd, een tweede lezing? Op de duur wordt die tweede lezing erger dan de Senaat. Ik dacht dat we verlost waren van de Senaat, maar we importeren de miserie van de Senaat bij ons.

Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat u als voorzitter van deze Kamer initiatieven zult nemen om die procedure te herbekijken. Wie hier iets van kent, weet dat dit absoluut niet werkt zoals dat zou moeten.

De **voorzitter**: Mevrouw Temmerman krijgt het woord en daarna de heer Calvo. *Ladies first*, mijnheer Calvo.

16.30 Karin Temmerman (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik zal het zeer kort houden. Mijnheer Van Quickenborne, we hebben al tweede lezingen gehad bij de bespreking van wetsontwerpen en wetsvoorstellen, waarbij een aantal punten werd verbeterd en gecorrigeerd. De heer Vercamer heeft er net naar verwezen, zelfs in dit geval naar aanleiding van een tweede lezing. Ik wil er u aan herinneren: dit is gewoon de democratie. U hebt het daar wat lastig mee, dat begrijp ik, maar dit is gewoon de democratie.

Waarom is die tweede lezing er gekomen? Omdat men in het verleden hiermee naar de Senaat moest gaan, waar men de tijd nam om sommige zaken opnieuw te bekijken en, eventueel, te verbeteren. Daarvoor dient de tweede lezing. Nogmaals, mijnheer Van Quickenborne, dat heeft in verschillende wetsontwerpen en wetsvoorstellen tot een echte verbetering geleid, ook van voorstellen die van u afkomstig waren.

16.31 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Eigenlijk zou ik collega Van Hecke het woord moeten geven, want hij is de expert van de tweede lezing. Hij is immers de collega die, zoals anderen, regelmatig dankzij de tweede lezing stomiteiten van deze meerderheid weet recht te zetten. Als u zegt dat de tweede lezing geen betekenis heeft, wil dit zeggen dat u hier te weinig rondloopt. Het gebeurt immers regelmatig, mogelijk niet in de commissie voor de Sociale Zaken met de stormram Van Quickenborne, maar wel in andere commissies, dat in tweede lezing wetgevend werk wordt verbeterd. De tweede lezing heeft uiteraard haar beperkingen, zoals elke procedure, maar heeft ook haar verdiensten.

Mijnheer Van Quickenborne, u vraagt wat het belangenconflict heeft opgeleverd, wat de hoorzittingen hebben opgeleverd, wat de tweede lezing heeft opgeleverd. Het klopt dat dit te weinig heeft opgeleverd, maar dat is niet het probleem van de procedures, dat is niet het probleem van het belangenconflict, dat is niet het probleem van de hoorzittingen, dat is niet het probleem van de tweede lezing, dat is het probleem van de Open Vld die maar niet wil luisteren. Als er tien mensen langskomen in de commissie om te zeggen dat dit niet goed is, dat dit een zotternij is van Gwendolyn Rutten en Vincent Van Quickenborne, dan zeggen jullie: we zetten door. Als de Gemeenschappen terugkoppeling en advies geven, zegt de Open Vld: daarmee houden we geen rekening. Als er een tweede lezing is waarbij juridische argumenten van de Raad van State naar voren komen, zegt de Vld: wij zetten door, gewoon doen. Dat is het probleem, niet de procedures, maar de ideologische zotternij van de Open Vld waar de kleine zelfstandige de prijs voor betaalt. Dat is het probleem in dit debat.

16.32 Catherine Fonck (cdH): Il y avait déjà tout à l'heure M. Clarinval, mais comme vous en rajoutez une couche, monsieur Van Quickenborne, je trouve que ça commence à devenir *too much*!

Que faites-vous? Vous nous accusez de flibuste! Que vous accusez les politiques, passe encore, mais quand vous parlez de flibuste, qui accusez-vous? Vous accusez tous ceux qui se sont manifestés pendant

tous ces mois, auprès de vous, auprès de nous, qu'il s'agisse des employeurs, des syndicats, des indépendants ou des acteurs du non marchand. Tous nous ont sollicités, tous vous ont sollicité pour faire bouger les lignes. Ils mettaient en évidence une concurrence déloyale avec la création d'un véritable dumping intrabelge.

Les verrous que vous avez annoncés sont des verrous de façade. Si le gouvernement avait eu de l'audace, s'il avait eu du courage, vous auriez fondamentalement revu votre projet! Dénigrer l'opposition, c'est une chose; l'accuser de flibuste en est une autre. Par contre, accuser ainsi les acteurs de terrain qui ont espéré, à travers ces différentes étapes, pouvoir vous faire entendre raison et pouvoir faire évoluer ce projet, je trouve cela totalement inacceptable. Et c'est pourtant ce que vous faites!

16.33 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer Van Quickenborne, ik zou u normaal in het debat niet onderbreken, maar u gebruikt het een beetje om de tweede lezing aan te vallen. Ik begrijp dat het voor u te lang heeft geduurd, maar dat ligt niet aan de tweede lezing. De tweede lezing leidt hoogstens tot twee, drie weken extra werk en in geval van urgentie zijn de termijnen zelfs nog korter.

In de commissie voor de Justitie hebben wij de gewoonte om voor bijna alle teksten een tweede lezing te organiseren. Tachtig à negentig procent van de teksten in de commissie voor de Justitie krijgt een tweede lezing, met een advies van de juridisch-technische dienst. Ik wil herhalen dat die dienst schitterend werk doet. Ik kan u verzekeren dat er bij elke tweede lezing nog talrijke amendementen worden ingediend door de meerderheid om technische correcties en verbeteringen aan te brengen, dankzij dat werk, wat vroeger gebeurde door de Senaat. Dat neemt twee à drie weken in beslag.

Dus mijnheer Van Quickenborne, vooraleer u uw pijlen richt op de tweede lezing, spreek eens met uw collega's in de commissie voor de Justitie. De meerderheid kijkt op de duur zelfs naar de oppositie met de vraag of wij de tweede lezing zullen vragen, omdat die wel nodig zal zijn. De meerderheid beseft ook dat de tweede lezing nuttig is, dat het geen verdragingsmanoeuvre is en dat het de kwaliteit van ons werk vooruithelpt. Als u mij niet gelooft, kunnen wij altijd eens aan de diensten vragen hoeveel amendementen er gemiddeld in tweede lezing worden aangenomen ter correctie van de teksten. Ik kan u verzekeren dat dat er veel zijn. Dat wordt trouwens veel te weinig gebruikt in andere commissies. Overigens twijfel ik soms aan de juridische kwaliteit van teksten, als die er in eerste lezing doorgeraken. Ik heb daar serieuze vragen over. Zelfs na een tweede lezing in de commissie voor de Justitie zullen de teksten ongetwijfeld nog veel fouten bevatten, ook al kunnen wij er toch al veel corrigeren.

U mag gerust kritiek geven op de meerderheid, maar u valt onterecht de tweede lezing aan, want het is echt een nuttig instrument voor het Parlement.

16.34 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Collega's, desalniettemin... (*Protest van de heer Calvo*)

Dat heeft niets te maken met ideologie, mijnheer Calvo. Ik spreek vanuit mijn vier jaar lange ervaring als voorzitter van de commissie voor de Sociale Zaken. Ik kon daarbij vaststellen dat geen enkele tweede lezing in onze commissie tot iets heeft geleid. Dat is de realiteit.

Ik vraag vriendelijk met aandrang aan de voorzitter van de Kamer om initiatieven te nemen om de tweede lezing te herbekijken, te verfijnen en te verbeteren, want samen met vele collega's heb ik daar geen goede ervaringen mee. Ik hoop, mijnheer de voorzitter dat u daartoe initiatieven zult nemen.

De **voorzitter**: Ik neem daar akte van. (*Rumoer*)

16.35 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Welke vergelijking maakt u nu?

Mijnheer de voorzitter, wij hebben al een aantal collega's kunnen beluisteren. Ik voorspel dat de oppositie hier straks een waslijst van de problemen, gevaren, valkuilen en bedreigingen zal komen geven. Het is alsof met onderhavig wetsontwerp de wereld instort. Als men bepaalde collega's beluistert, dan hebben we het einde nog niet gezien.

Ik zal straks uiteraard uitvoerig ingaan op de negatieve elementen die men in het ontwerp ziet. Nu zou ik mij in het debat eerst willen focussen op de opportuniteiten, die het wetsontwerp met zich meebrengt. Buiten het Parlement gaat de economie door disrupties. Niets is nog zeker. Businessmodellen worden op hun kop gezet. Iedereen, elke zelfstandige of groot bedrijf, moet innoveren om te overleven.

Als politici krijgen wij vaak het verwijt dat wij achterophinken. Op het ogenblik dat wij erin slagen om onze wetgeving aan de realiteit aan te passen, is die intussen weer achterhaald. Dat is de kritiek, die wij vaak krijgen. Als ik de kritiek op het wetsontwerp beluister, dan begrijp ik waarom er zo veel kritiek is, mijnheer Calvo. Degenen die kritiek formuleren, houden vast aan wat we hebben, aan de statuten en aan de systemen van decennia geleden. Zij houden daar zo sterk aan vast dat zij zelfs niet meer durven vernieuwend te denken.

Het klinkt hard, maar een disruptieve samenleving vraagt nu eenmaal om disruptieve wetgeving. Dat is wat wij nodig hebben. Wij moeten eens out of the box durven te denken. Het is nu tijd, niet voor wetgeving die hier zo graag ter linkerzijde wordt opgevoerd om de vrijheid van mensen aan banden leggen – zeggen wat men niet mag doen, de mensen beperken, regeltjes opleggen – maar voor wetgeving die de vrijheid koestert en mensen vrijheid geeft, mevrouw de minister.

Al in 1830, uit de Grondwet van ons land, mijnheer Van der Donckt, bleek dat vrijheid een essentiële voorwaarde is. Uiteraard zijn er randvoorwaarden. Met onderhavig wetsontwerp, mijnheer Calvo, doen wij niet aan ideologisch fetisjisme. Als u onder het volk komt, dan zou u weten dat bij heel veel mensen thuis, bij sportclubs, bij ouders en gepensioneerden, in heel veel verenigingen en organisaties de vraag leeft hoe men een en ander kan organiseren en op een legale manier iets bijverdienen, hetgeen hier precies geregeld wordt.

Vele mensen verdienen graag iets bij om netto vooruit te gaan, mijnheer Calvo. Het beste bewijs daarvan zijn de flexi-jobs, waar u zo hard tegen gestreden hebt maar waarvan vandaag meer dan 30 000 mensen gebruikmaken en waarover de horecasector nu zo tevreden is. Dat is de realiteit. Waar u zich tegen verzette, is intussen werkelijkheid geworden.

16.36 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mijnheer van Quickenborne, wanneer u spreekt over conservatieve fracties, voel ik mij absoluut niet aangesproken. Het probleem van de wetgeving is niet dat zij disruptief is. Het probleem is dat zij destructief is. Eigenlijk haalt zij heel veel dingen die mensen belangrijk vinden, onderuit.

U beweert dat Ecolo-Groen niet willen bougeren, maar dan hebt u niet goed geluisterd naar collega Gilkinet. Hij heeft aangegeven dat wij wel openstaan voor die mogelijkheid in een beperkt aantal sectoren. Maar het huidige verhaal, waarin veel te veel mogelijk wordt, ja, daar verzetten wij ons tegen.

Mijnheer Van Quickenborne, ik stel steeds vaker vast dat Open Vld bezig is met een soort goedmaakoperatie. Uw partij maakt nu al meer dan 20 jaar deel uit van de regering. U bent zowat alles geweest in ons land. Maar nog altijd zijn de lasten op arbeid belachelijk hoog. Het verschil tussen bruto en netto is voor mensen die gewoon aan de slag zijn, belachelijk groot in dit land. Om dat povere palmares te compenseren, begint u nu allerlei nieuwe dingen te bedenken, zoals flexi-jobs en onbelast bijverdienen.

Welnu, ik kom ook heel dikwijls bij mensen. Wat mensen vragen, is geen tweede job, waarvan de inkomsten onbelast zijn, maar een eerste job die op een rechtvaardige manier belast wordt. Zij willen minder lasten op arbeid voor de eerste job, voor een job, waar sociale bescherming bijhoort, voor een job waarmee een gezin te combineren is. Zij willen geen tweede baan, met een nepstatuut.

Ik begrijp dat u na 20 jaar de aandrang voelt enigszins te compenseren en de belastingen op arbeid wat te verminderen, maar doe dat dan alstublieft via reguliere statuten, bij reguliere arbeid met een fatsoenlijke sociale bescherming. Dan bent u een echte hervormer. Dan hebt u als liberaal recht van spreken over rechtvaardige belastingen en niet wanneer u nepstatuten lanceert, die het leven van mensen de facto moeilijker maken in plaats van gemakkelijker.

16.37 Stefaan Vercamer (CD&V): Mijnheer Calvo, volgens u gaat de tekst te ver. Bepaalde activiteiten kunnen voor u niet. Noem mij eens de activiteiten op de lijst die volgens u niet in het wetsontwerp geregeld mogen worden.

16.38 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Collega Gilkinet heeft zopas bijvoorbeeld de sport genoemd.

16.39 Stefaan Vercamer (CD&V): Noem ze mij eens.

16.40 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Dat was ook onze positie in het Vlaams Parlement. Als u aan de slag was gegaan met de feedback van de Gemeenschappen, had het ontwerp er veel beter kunnen uitzien.

16.41 Stefaan Vercamer (CD&V): Noem mij eens activiteiten waarvan u vindt dat zij niet geregeld mochten worden met onderhavig wetsontwerp. Noem die eens.

16.42 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Dat zijn taken die collega Kitir daarnet genoemd heeft, zoals kleine onderhoudsopdrachten.

16.43 Stefaan Vercamer (CD&V): Noem ze eens.

16.44 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Wat wij hier meemaken, is eigenlijk heel straf. Wij zijn een jaar erover aan het debatteren en blijkbaar was u zo hardnekkig om het ontwerp goedgekeurd te zien dat u de voorbije maanden niet hebt geluisterd naar al de suggesties en amendementen van de oppositie.

In bepaalde sectoren, zoals de recreatieve en de sportieve sectoren, kan het bijverdienen voor ons wel, maar op het moment dat men in concurrentie treedt met de kleine zelfstandigen, zeggen wij dat het niet kan.

Meer en meer beschouw ik uw vraag als een uitnodiging om het debat nog langer te laten duren en zelfs nieuwe procedures te ontwikkelen, want blijkbaar hebt u niet geluisterd naar alle voorbeelden die collega's Gilkinet, Kitir en Onkelinx in het debat hebben gebracht.

16.45 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, je ne sais pas si M. Vercamer est bien placé pour nous donner des leçons. J'ai lu tout à l'heure le rapport de la commission et je me demandais s'il faisait partie de l'opposition ou de la majorité. Je l'aime bien et cela me peine quelque peu de devoir le souligner, mais malheureusement, il a changé d'avis alors que le texte n'avait pas été modifié. Peut-être d'autres éléments ont-ils été négociés entre-temps. Vous nous faites le reproche, monsieur Vercamer, de ne pas avoir formulé de contre-proposition. Une quinzaine d'amendements issus d'Ecolo-Groen seront mis au vote tout à l'heure. C'est un mauvais reproche.

Nous proposons clairement de limiter, à titre expérimental, la mise en oeuvre de ce nouveau dispositif pour ce qui concerne le secteur sportif et le secteur culturel, et de l'évaluer ensuite. C'est ce que propose M. Clarinval. Nous verrons ensuite s'il peut être appliqué à d'autres secteurs. Si vraiment vous voulez l'appliquer à l'économie classique, au-delà du secteur associatif, évitez au moins tout secteur dans lequel le dispositif créerait une concurrence déloyale. Visez plutôt des poches d'activité économique qui ne font pas l'objet de prestations d'indépendants, de PME, et qui répondent à des besoins qui ne sont pas satisfaits jusqu'ici.

Dans le secteur non marchand, le secteur de l'aide aux personnes pourrait tout à coup voir débouler une série de personnes sans diplôme, opérant sans accompagnement déontologique. Vous pourriez conditionner la mise en oeuvre de ce système à des accords pris, soit au sein des commissions paritaires, soit au niveau des entreprises, pour déterminer les fonctions qui pourraient, au pire, être exercées. Il pourrait s'agir de fonctions d'accueil mais pas de soins, comme les fonctions d'aide-soignant(e) dans ce secteur.

Nous avons formulé beaucoup de propositions déposées ici sous forme d'amendements. Je connais les méthodes matamoresques de M. Van Quickenborne qui pense qu'il peut avoir raison tout seul contre le monde entier, c'est-à-dire pas seulement contre l'opposition, mais aussi contre une série d'interlocuteurs socio-économiques que je pense tout à fait respectables. Dans votre chef, monsieur Vercamer, c'est assez malvenu, vu vos propres critiques de ce texte que vous avez dû, comme d'autres, avaler depuis le début de la législature.

16.46 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik vond de vraag van de heer Vercamer zeer pertinent en ik heb vastgesteld dat de heer Calvo een hulplijn heeft moeten inroepen na een jaar, om het antwoord te krijgen.

16.47 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): (...)

16.48 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Ja, wij kennen dat!

Mijnheer Calvo, ik ben blij dat u geïnteresseerd bent in de 500 euro, dat maakt het debat wat interessanter.

Ik zei daarnet dus dat, toen de flexi-jobs werden ingevoerd, er ook verzet tegen kwam ter linkerzijde. De oppositie was tegen en noemde het een slecht systeem. Welnu, vandaag maken meer dan 30 000 personen er gebruik van. In de sectoren van de horeca en van de kleinhandel is men tevreden. Het is een werkbaar systeem, tot scha en schande van sommigen. Velen zijn immers naar het Grondwettelijk Hof gestapt, maar kregen geen gelijk. Het systeem werkt.

Mijnheer Calvo, bent u er nu van overtuigd dat het systeem van de flexi-jobs werkt? Bent u nu voor of tegen?

16.49 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): (...)

16.50 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): U bent dus tegen. Het is goed dat wij dat weten.

16.51 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Ik ben energie-efficiënt, dus ik wil veel zaken uitbesteden, maar een programma ga ik niet aan u uitbesteden, dat zal ik wel zelf doen.

16.52 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Bent u voor of tegen?

16.53 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Ons standpunt is niet veranderd. Wij zeggen nog steeds, ook na het zogenaamde succes van de flexi-jobs, dat het veel interessanter zou zijn om in het normaal statuut de lasten op arbeid voor die looncategorieën verder te verlagen dan een nieuw nepstatuut te bedenken. Op dat vlak heb ik geen enkele schroom om ons standpunt uit te dragen. Wij zijn niet voor en dus tegen het stelsel van de flexi-jobs. Wij hebben andere alternatieven, die meer sociale bescherming bieden en die mensen echt perspectief bieden.

En wij gaan ons daarvoor niet excuseren. Integendeel, wij zullen blijven proberen om de oerconservatie liberalen te overtuigen. Wij willen de hoge belastingen in de eerste job, in de normale arbeidsomgeving, te lijf gaan. Maar wij zijn niet de grote fans van de nepstatuten en de tweede job en derde job, waarvan u blijkbaar wild bent.

16.54 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): U hebt veel tijd nodig om te antwoorden, maar u bent dus tegen, wat ik voorspeld had. Wij kunnen nu aan de horeca en de kleinhandel in Vlaanderen laten weten dat met Groen een systeem zoals dat van de flexi-jobs zal verdwijnen. Dat is ook weer duidelijk. Bedankt voor de helderheid.

Laat mij het volgende zeggen. Deze regering en de liberalen in het bijzonder houden rekening met de realiteit op het terrein, met wat er gebeurt op het terrein.

De theoretische economische modellen waarvoor u zich declareert, bekijken wij op een andere manier. Ik merk dat u niet luistert, dus ik ga voort met mijn betoog.

Het stelsel van de flexi-jobs is een oplossing maar het beperkt zich tot een aantal sectoren zoals de horeca en de kleinhandel. Wij willen mensen de mogelijkheid geven om op andere manieren bij te klussen, bijvoorbeeld door enkele uren in de week te werken voor een lokale vereniging. Ik denk bijvoorbeeld aan een sporttrainer in een voetbalclub, aan het geven van muziekles aan schoolkinderen tijdens de middagpauze, aan het opknappen van klusjes voor de burens, in ruil voor een kleine vergoeding.

De wens om iets bij te verdienen is niet nieuw; dat bestaat niet pas sinds 2017, mevrouw de minister. Dat mensen willen bijverdienen, is niet uw verdienste. Daar moeten wij eerlijk in zijn. Alleen heeft ons huidige systeem nooit plaats geboden voor dergelijke activiteiten, wegens ons strak keurslijf van bestaande statuten van werknemer en zelfstandige. Zij die zeggen dat men dat maar moet doen als zelfstandige in bijberoep, onderschatten de administratieve rompslomp en kostprijs van occasionele, niet-beroepsmatige activiteiten.

16.55 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): (...)

16.56 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Nee, mijnheer Calvo. Mocht u het debat gevolgd hebben — dit is allemaal nieuw voor u; vandaar dat het iets langer zal duren vandaag — dan zou u weten dat de minister gedurende een jaar heeft uitgelegd dat een zelfstandige in bijberoep geen occasionele activiteit

maar een beroepsmatige activiteit is. Hier gaat het over een occasionele activiteit. Ik zal u straks nog eens de definitie geven zodat u dat voor het slapengaan kent.

16.57 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Voor mij is het inderdaad wat nieuwer dan voor de collega's in de commissie voor de Sociale Zaken. Ik ontdek inderdaad nog nieuwe elementen. Wat ik vooral ontdek, mijnheer Van Quickenborne, is dat wij hierover moeten stemmen omdat u het nalaat, ondertussen al twintig jaar, om de echte problemen aan te pakken.

Omdat de Open Vld er niet in slaagt om de administratieve lasten voor zelfstandigen in bijberoep te verminderen, moet er nu een nieuw probleem met dit stelsel worden gecreëerd, in de plaats van de eigenlijke problemen aan te pakken. Wij moeten dus een nieuw probleem goedkeuren omdat de Open Vld er niet in slaagt om de bestaande problemen aan te pakken. Dat is droevig. Dat leest als een grote brief van onmacht van de Vlaamse liberaaldemocraten. Daarop komt het neer. Dat ontdek ik als nieuwkomer in dit debat. U laat na om aan te pakken wat echt moet worden aangepakt in dit land.

16.58 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer Calvo, u bent nieuw en dus een groentje in het debat. Dat is goed.

Het probleem is dat dergelijke activiteiten met het zelfstandigenstatuut in bijberoep niet kunnen worden opgelost. Dat kan niet, want zelfstandigen in bijberoep dat gaat over een professionele activiteit, terwijl het hier over een occasionele activiteit gaat. Aan een sportleraar in een club kan toch niet worden voorgesteld om zelfstandige in bijberoep te worden. Dat is idiotie. Dat getuigt ook dat u van het dossier niet veel kent.

16.59 Karin Temmerman (sp.a): (...)

16.60 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Toch wel. De heer Calvo stelt voor het probleem op te lossen met het zelfstandigenstatuut in bijberoep. Dat is wat hij hier zegt. Met andere woorden, dat zou betekenen dat elke sportleraar zelfstandige in bijberoep mag worden. Ik wens u veel succes! Na de horeca zullen wij aan de sportclubs dus vertellen wat Groen voor de sportleraars wil. Dat is ook weer duidelijk.

Collega's, het gaat dus over bijverdienen. Het gaat dus om mensen die al een hoofdactiviteit hebben of, mevrouw Onkelinx, om gepensioneerden die al hebben gewerkt. Het gaat dus om mensen die al werken. U weet wat werken is. Dat is duidelijk. Het betreft dus mensen die een sociaal statuut hebben, die verzekerd zijn en sociale bijdragen betalen. Zij mogen in het systeem bijverdienen, zonder dat zij meer dan de helft moeten afstaan — wat een mens normaal moet doen. Dat is de realiteit.

16.61 Laurette Onkelinx (PS): Prenons le cas d'un petit pensionné qui, alléché par votre nouveau système, vient peindre et tombe de l'escabeau. Que faites-vous? Il n'a pas d'assurance contre les accidents du travail. Que faites-vous? Vous le ramassez. Dans quel état?

S'il le fait, c'est qu'il remplace un travailleur régulier qui, lui, était protégé et qui, lui, participait à la sécurité sociale et au paiement, y compris de vos soins de santé. Nous aurons là des moyens en moins. Que répondez-vous? Nous attendons toujours la réponse à cela.

Tous les partenaires sociaux, qu'il s'agisse des représentants des employeurs ou des travailleurs, vous ont dit cela. Vous êtes complètement sourds, uniquement parce que vous voulez votre petit hochet! "Nous, Open Vld, nous existons. Nous voulions cela, nous l'avons eu"! C'est n'importe quoi! Et vous ne répondez jamais aux questions qui vous sont posées.

16.62 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Het is fantastisch, collega's, om te zien hoe in mevrouw Onkelinx de passionaria weer naar boven komt. Het doet dus pijn dat dit wetsontwerp... (*Luidkeels protest*)

We kunnen veel leren van de stijl van mevrouw Onkelinx, de passionaria. Geef mij de kans om hetzelfde te doen.

Ten eerste, het doet blijkbaar pijn dat dit wetsontwerp het zal halen. Goed. De verzekering. Heel eenvoudig, als het gaat over verenigingswerk, is de vereniging uiteraard verplicht een verzekering af te sluiten. Als het gaat over van burger tot burger of over het systeem van de platformen, moet men doen zoals elke zelfstandige, met name een verzekering afsluiten. Voor een activiteit als het maken van websites moet men natuurlijk een andere verzekering afsluiten dan wanneer men op een hoogtewerker staat. Dat is de realiteit

vandaag. Als men natuurlijk niet veel van zelfstandigen kent, dan weet men niet hoe het in elkaar steekt. Dit is het systeem zoals het moet zijn.

Collega's, dit wetsontwerp is blijkbaar een schok voor de oppositie. Ik denk dat ik ook weet waarom. Mevrouw de minister, het is de eerste keer in dit land dat we zullen toestaan dat mensen iets bijverdienen zonder een euro aan belastingen of een euro aan sociale bijdragen te betalen. Dat is revolutionair! De oppositie is tegen, maar waarom? Bent u zo verslaafd aan die belastingdruk, aan die belastingen en sociale bijdragen? U zou juist tevreden moeten zijn dat wat mensen bruto krijgen, ook netto is. Het is toch vooruitgang voor mensen als zij er met een bijverdienste netto op vooruitgaan? Dat is de koopkracht van de mensen verstevigen, dat is mensen meer geven. Is dat niet wat wij allemaal willen, dat mensen er netto op vooruitgaan? Waarom is de oppositie zo verslaafd aan belastingen en sociale bijdragen? Ik versta het niet. Legt u het mij eens uit, mevrouw Onkelinx.

16.63 Laurette Onkelinx (PS): C'est fou! Vous ne répondez pas. Si vous disiez à la population: "Vous ne payez pas de cotisations sociales, mais ce n'est pas grave. On va aller chercher dans une taxation du capital de quoi organiser les soins de santé, les pensions, etc." Mais ce n'est pas ce que vous leur dites! Vous leur dites: "Vous ne payez pas de cotisations mais s'il n'y a pas de moyens, que voulez-vous, vous payerez plus cher pour vous faire soigner; on ne pourra pas vous assurer une pension digne de ce nom, etc." Dites-leur toute la vérité! Dites-leur: "Vous ne payez pas de cotisations sociales et, tant pis, votre bien-être sera écorné." Dites-leur la vérité! C'est cela la vérité!

16.64 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): De waarheid is dat al de mensen die dat soort bijverdiensten hebben al verzekerd zijn en dat ze al sociale bijdragen betalen. Mevrouw Onkelinx, wanneer gaat u dat nu eens begrijpen? De mensen die dit soort bijverdiensten hebben zijn al verzekerd, ze betalen sociale bijdragen. Wat we hier doen is de bijverdienste vrijstellen van belastingen en sociale lasten. Met andere woorden, dat is een goede zaak.

Collega's, de vraag is of dergelijke bijverdiensten vandaag al bestaan. Mijnheer Calvo, bestaat dat al, een sportleraar die wat helpt in een sportclub, iemand die een bejaarde helpt, iemand die woensdagmiddag de kinderen van school gaat halen terwijl de ouders aan het werk zijn? Bestaat dat soort activiteiten al of niet? Ik meen dat dit zelfs in Mechelen al bestaat. Als u bij vrienden en kennissen komt, bij tweeverdieners, zult u dat af en toe wel horen. De vraag is natuurlijk wat daar vandaag mee gebeurt. De realiteit is dat dit allemaal onder de radar gebeurt, om het op zijn Vlaams te zeggen "in het zwart". Dat is de realiteit.

Wilt u dat oplossen of zegt u dat u liever de ogen gesloten houdt, dat u verder wil doen op zijn Belgisch en dus wil doen alsof het niet bestaat? Dat was het probleem in de horeca. Daarom hebben we een nieuw systeem van flexi-jobs, overuren en een witte kassa opgezet waardoor het zwart eruit zou gaan en het systeem moest verbeteren. Dat gebeurt nu in de horeca en hier doen we dat voor tal van andere sectoren. Met andere woorden, we zorgen ervoor dat er een duidelijk systeem komt met randvoorwaarden. Dat biedt mensen rechtszekerheid en het is dus een stap vooruit.

Er is trouwens een groep waaraan we heel weinig aandacht hebben besteed bij de bespreking, de gepensioneerden. Ik weet niet of u af en toe een mail krijgt van een gepensioneerde? Ik krijg er veel, dagelijks. Ik krijg dagelijks mails van gepensioneerden die dankzij deze regering onbeperkt kunnen bijverdienen na een carrière van 45 jaar of vanaf 65 jaar. Die mensen mailen mij dan dat ze alles wat ze hebben bijverdiend bij de belastingafrekening integraal aan sociale lasten en belastingen moeten besteden.

Vaak is er dan geen bedrijfsvoorheffing en is de verrassing voor die mensen compleet.

Dan stel ik vast dat die gepensioneerden heel hun leven hebben bijgedragen, een pensioen trekken, nu nog sociale bijdragen betalen, maar eigenlijk niet kunnen genieten. Waarom niet? Hun pensioen stijgt er niet door en ze kunnen niet genieten van een werkloosheidsuitkering.

U zult mij misschien zeggen dat zij toch gezondheidszorg krijgen. Welnu, een gepensioneerde die niet bijklust, geniet evenzeer van de gezondheidszorg als degene die dat wel doet.

Eigenlijk moet men zich zelfs afvragen waarom een gepensioneerde die bijverdient nog sociale bijdragen en belastingen zou moeten betalen. Hij heeft dat heel zijn leven gedaan.

Wel, vandaag kunnen wij dankzij dit systeem gepensioneerden de mogelijkheid geven om maandelijks hun

pensioenbedrag te verhogen met 500 euro netto, pure koopkracht, zonder belastingen en zonder sociale bijdragen.

Ik noem dat sociale vooruitgang, ook voor die mensen.

16.65 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Mijnheer Van Quickenborne, ik heb daar twee bedenkingen bij.

Ten eerste, ik droom niet per se van een samenleving waar gepensioneerden koste wat het kost nog moeten bijverdienen. Wat is er mis met grootouders die voor hun kleinkinderen zorgen of met een sportleraar die dat gewoon doet uit liefde voor de sport? Daarover is het vandaag nog niet veel gegaan.

Ik maak een tweede bedenking bij wat u net hebt gezegd. Ik ontdek heel veel. Uw maatschappijproject wordt nog duidelijker, uw perspectief voor de gepensioneerden wordt nog duidelijker.

Het verhaal van Open Vld voor gepensioneerden de komende 20, 30 jaar is dat wij hun wettelijk pensioen niet zullen verhogen, dat wij het laag zullen houden, zodat zij een goede stimulus hebben om na hun loopbaan nog te gaan bijverdienen.

Mijnheer Van Quickenborne, wij kiezen voor een ander model. Wij willen dat mensen een volwaardig pensioen hebben, waardoor zij niet moeten gaan bijklussen, waardoor zij zich na hun 67ste niet moeten afvragen wat ze zullen doen, of ze een tuin zullen herstellen of passen op kinderen die ze niet kennen of alsnog tennisleraar worden, terwijl ze niet kunnen tennissen.

In onze samenleving moeten gepensioneerden zich die zorgen niet maken, want dan zorgen wij voor een volwaardig pensioen en voor zekerheid na hun loopbaan, zonder dat ze moeten bijklussen.

16.66 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer Van Quickenborne, ik heb goed geluisterd naar uw betoog. U zegt dat mensen die met pensioen zijn heel hun leven hebben bijgedragen en dat het toch niet meer dan normaal is dat zij dan, als zij met pensioen zijn, 500 euro onbelast kunnen bijverdienen. Wat doet u dan voor de mensen die ook hun hele leven hebben bijgedragen, tegen een laag loon, en die fysiek niet meer in staat zijn om bij te klussen en een laag pensioen krijgen? Welk antwoord biedt u dan aan die mensen? Vindt u het oké dat u een systeem invoert waarin alleen de gezonde mensen die het geluk hebben om te kunnen bijverdienen, recht hebben op die 500 euro onbelast bijverdienen, terwijl andere mensen die dat wegens gezondheidsredenen niet kunnen doen, maar evengoed hun hele leven hebben bijgedragen, geen 500 euro onbelast kunnen bijverdienen?

16.67 Karin Temmerman (sp.a): En die u minder pensioen geeft door alle maatregelen die er genomen zijn.

16.68 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Ik ga eerst de heer Calvo antwoorden en daarna mevrouw Kitir.

Mijnheer Calvo, u spreekt over een maatschappijmodel. Ik heb u al twee vragen gesteld en twee keer hebt u gezegd dat u tegen bent. Dat is uw model: u bent tegen, tegen de verandering tegen flexi-jobs en blijkbaar nu ook tegen het systeem waarin gepensioneerden onbepaald kunnen bijverdienen na 65 jaar. Wij hebben daar inderdaad 20 jaar voor gestreden en met de huidige regering is het dan uiteindelijk gelukt. Stap voor stap zijn wij er geraakt. De PS heeft wat toegegeven, en dan hebben wij nog verder gewerkt en nu zijn wij er geraakt. Wij zeggen dus niet aan mensen dat zij dat moeten doen, wij geven ze de vrijheid.

Kent u dat concept, vrijheid? Vrijheid wil zeggen dat men kan kiezen: men moet niet, men mag. Dat is iets anders dan verbieden: dat is uw maatschappijmodel, met regeltjes, verbieden, tegen zijn. Ons model is vrijheid geven, mensen laten kiezen, mensen vertrouwen om keuzes te maken, ze niet betuttelen, mensen keuzes laten maken. Dat is vrijheid. Dat is een verschillend maatschappijmodel, vandaar dat Groen inderdaad niet de Open Vld is. Ik ben ook blij dat wij in twee verschillende partijen zitten. U waant zich soms een liberaal: u bent een beetje een ondernemersvriendelijke mens. Zo gedraagt u zich in het Parlement, maar als het erop aankomt, moet men de vrijheid consequent toepassen en dat doet u niet.

Mevrouw Kitir, u vraagt mij wat wij dan doen met mensen die dat niet kunnen en die een laag pensioen hebben. U weet dat de regering serieuze inspanningen heeft geleverd om de minimumpensioenen op te trekken. Voor het minimumpensioen van de zelfstandigen kwam er tot 150 euro per maand netto bij en voor de werknemers kwam er tot 100 euro per maand netto bij. Als het van ons afhangt, zal dat nog omhoog

gaan.

Wat de realiteit van de pensioenen betreft, verwijst ik naar het interview dat de heer Vandenbroucke deze week in *Knack* heeft gegeven.

Dat is een eyeopener. Als u het niet gelezen hebt, check dan een beetje de tweets, u zult het wel zien. Hij pleit ervoor om te werken tot 67. Dat is dus blijkbaar uw programma. Als men meer pensioen wil, dan moet men langer werken dan 67. Als men stopt voor 67, dan krijgt men minder pensioen. Dat staat letterlijk in het interview. Hij zegt ook dat hij bereid is 1 500 euro pensioen te beloven, als men werkt tot 67. Dat is exact hetgeen deze regering ook gezegd heeft. Wij kunnen de pensioenen optrekken, maar dan moet er langer gewerkt worden. De sp.a is de weg kwijtgeraakt sinds de partij Vandenbroucke verloren is. Vandenbroucke had het bij het rechte eind. Ik heb soms heimwee naar Frank Vandenbroucke, als ik dat artikel lees, want de man duidt het juist, absoluut.

16.69 Karin Temmerman (sp.a): The show must go on, mijnheer Van Quickenborne.

Ik heb u al honderden keren gezegd dat u het rapport van de heer Vandenbroucke volledig moet lezen. U moet nu ook het interview in *Knack* volledig lezen. Er staat zeer duidelijk in dat men het mogelijk moet maken voor mensen om langer te werken. Hoe kan men dat doen? Bijvoorbeeld door landingsbanen te stimuleren. Dat staat niet in het interview, dat klopt, maar hij heeft het al honderden keren gezegd. Wat heeft deze regering gedaan en wat doet zij nog altijd? De landingsbanen steeds moeilijker maken.

Wat verdedigt de heer Vandenbroucke nog? De pensioenbonus. Als men langer werkt, moet men de pensioenbonus handhaven. Een van de eerste maatregelen van deze regering was de afschaffing van de pensioenbonus. Zo is er nog een hele reeks zaken. U hebt zeker ook vergeten te lezen, mijnheer Van Quickenborne, dat in het interview in *Knack* staat dat men moet nadenken over een andere financiering, naast arbeid. Nu worden de pensioenen volledig betaald door arbeid. Er moet ook over worden nagedacht om de pensioenen en de sociale zekerheid te laten betalen door vermogen. Dat staat ook in het *Knack*-interview, mijnheer Van Quickenborne. U leest dus ook, net als het rapport, het *Knack*-interview heel selectief.

16.70 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat wij het debat over de pensioenen even verlaten.

Mevrouw Temmerman, ik wil het debat best opnieuw voeren. Ik heb daar geen problemen mee. Dat weet u toch. Voor mij is dat geen probleem. Ik stel echter voor dat wij naar de essentie terugkeren, met name naar het wetsontwerp.

Mijnheer de voorzitter, zal ik het toch maar doen?

Goed, in het hele interview staat een passage over de vermogensbelasting. De heer Vandenbroucke stelt dat wij een vermogensbelasting nodig hebben, om het systeem te kunnen financieren. Eerst en vooral wijs ik erop dat wij via de onroerende voorheffing al veel voor de sociale zekerheid financieren, wat ik u tijdens een vorig debat trouwens al heb opgemerkt.

Ten tweede, ik zal u iets vertellen wat u ongelooflijk zal vinden. Ik durf dit hier vandaag te vertellen. Indien u, de sp.a en de PS, bereid bent om alle andere elementen van de heer Vandenbroucke over te nemen, wil ik zelfs over de vermogensfiscaliteit spreken. U moet echter wel daartoe bereid zijn. Lees alle elementen eens goed na, maar volgens mij zult u nooit bereid zijn om ze over te nemen. Uw voorzitter belooft immers een pensioen van 1 500 euro voor 42 jaar werk. Zelfs de heer Vandenbroucke vindt dat krankzinnig. Toch zijn zij lid van dezelfde partij. Dat is toch ondenkbaar!

Ik stel echter voor dat wij een ander debat voeren daarover. Ik ben daar gerust toe bereid.

16.71 Karin Temmerman (sp.a): (...)

16.72 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Dat zijn uw woorden.

Collega's, ik had tijdens een van mijn toespraken beloofd iets te zeggen over de vermeende bedreigingen. Er is een aantal waarschuwingen van organisaties geweest, die ik graag punt voor punt zou willen

weerleggen. Er is onder meer het vraagstuk van de vermeende oneerlijke concurrentie. Ik moet, net zoals de heer Van der Donckt, eerlijk bekennen dat de bezorgdheid van oneerlijke concurrentie ook onze bezorgdheid is. Precies daarom hebben wij in het wetsontwerp tal van waarborgen ingebouwd, om te vermijden dat er oneerlijke concurrentie zou kunnen ontstaan.

De eerste waarborg is de plafonnering van het bedrag, namelijk maximum 500 euro per maand en dus maximum 6 000 euro per jaar. Laatstgenoemd bedrag geldt cumulatief voor de drie luiken: voor het verenigingswerk, voor burger tot burger en voor de deeleconomie. Bovendien — en dit is zeer gedurfd en heb ik tien jaar geleden al bepleit; de heer Calvo zat toen nog niet in de politiek — is men in de deeleconomie verplicht om alles digitaal te betalen. Alles moet elektronisch worden betaald.

Ik daag u uit om mij te zeggen welke sectoren in ons land bereid zijn om af te stappen van cash en over te gaan tot elektronisch betalen. Welke sectoren durven dat te bepleiten? Dat is de beste manier om het zwartwerk weg te krijgen. Stap dus mee in het systeem van de deeleconomie. Dat is wat wij nodig hebben.

De tweede voorwaarde is dat men minstens vier vijfde moet werken, zelfstandige in hoofdberoep moet zijn of gepensioneerd. Iemand die aan die voorwaarden voldoet, kan met andere woorden geen uren en dagen werken, want het is een bijactiviteit.

Ten derde, er zijn verschillende antimisbruikbepalingen. De heer Van der Donckt heeft ze opgesomd en ik zal ze niet herhalen.

Ik vind *Knack* tegenwoordig terug interessant om te lezen, in tegenstelling tot twee jaar geleden, mijnheer Van Rompuy. Vandaag las ik dus in *Knack* een interview met de heer Vandebroucke en een interview met mevrouw Kitir. De socialisten komen aan bod, wij vinden dat positief. Mevrouw Kitir vraagt zich in het interview af wat men gaat doen als een schilder, die voor een werkgever werkt, tijdens zijn uren van bijverdienste zijn baas gaat beconcurreren.

Mevrouw Kitir, in de arbeidswet staat zeer duidelijk — de heer Lachaert, de expert in deze assemblee zal dit bevestigen — dat iemand die werkt bij een werkgever zijn werkgever nooit deloyaal mag beconcurreren. Als die persoon zelfstandige in bijberoep wordt, wat hij vandaag kan, mag hij nooit zijn werkgever deloyaal beconcurreren. Doet hij dat toch, dan krijgt hij ontslag om dringende redenen. Dat is de realiteit. Dat was vroeger zo, dat is vandaag zo en dat zal morgen nog zo zijn. Er is dus geen deloyale concurrentie. De wet is daar duidelijk in. Dat staat ook in het wetsontwerp van de minister.

16.73 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer Van Quickenborne, fijn dat u dat voorbeeld aanhaalt en dat u aan het interview de nodige aandacht hebt besteed. Wij hebben dat debat ook in de commissie gevoerd. Ik heb de minister daarover ondervraagd en ik heb drie verschillende antwoorden gekregen. Het antwoord was dat als een leerling bijscholing nodig heeft, het evident is dat een leerkracht dat na de uren doet.

Als een elektricien dat doet, dan moeten we dat nog eens bekijken. Een elektricien mag bijvoorbeeld wel een ontplofte zekering vervangen, maar niet de hele elektrische installatie van de keuken.

Mijnheer Van Quickenborne, hoe zult u dat controleren? Dat is namelijk iets anders dan wat u aanhaalt. Hoe definieert u occasionele dienstverlening?

Ik merk dat u wenst te antwoorden. Ik ben zeer benieuwd.

16.74 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, collega's, opgelet, de vraag van mevrouw Kitir is zeer pertinent. Collega's die het debat niet gevolgd hebben, kan ik melden dat het nu zeer interessant wordt. Wat zijn occasionele activiteiten nu precies? Het lijkt zo onduidelijk, het lijkt op zand dat door de vingers glipt.

Welnu, het antwoord op die vraag kan gegeven worden door UNIZO. Op de website van UNIZO staat namelijk letterlijk wat we onder een occasionele activiteit verstaan. Ik kan dus antwoorden met dank aan UNIZO. Ik citeer: "Men moet hier het onderscheid maken tussen een winstgevende bezigheid met beroepskarakter en een occasionele of toevallige verrichting zonder beroepskarakter. Het is vooral de fiscus en de RSZ die dat beoordelen aan de hand van een aantal criteria. Er wordt onder andere rekening gehouden met de frequentie van de verrichtingen wanneer deze zich over verscheidene jaren uitstrekken, het aantal gestelde handelingen, de onderlinge verbondenheid, de aard en de snelle opeenvolging van de

gedane verrichtingen, de belangrijkheid van de verrichtingen en de organisatie die ze impliceren, de omstandigheid dat ertoe is overgegaan met behulp van ontleende gelden, een samenwerking tussen twee of meer personen en het feit dat een nevenactiviteit nauw verband houdt met de hoofdactiviteit van de betrokken belastingplichtige of in het verlengde van diens beroepsactiviteit ligt. Hoe meer van deze elementen aanwezig zijn, hoe groter de kans op het bestaan van een beroepsactiviteit in fiscale zin. In de praktijk zijn vooral de criteria regelmaat, frequentie en aantal handelingen belangrijk."

Bovendien, in artikel 9.90.1 van het Wetboek van Inkomstenbelastingen staat de definitie van diverse inkomsten uit occasionele activiteiten. Het zijn "winst of baten, hoe ook genaamd, die zelfs occasioneel of toevallig, buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid, voortkomen uit enige prestatie, verrichting of speculatie of uit diensten bewezen aan derden, daaronder niet begrepen normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen, portefeuillewaarden en roerende voorwerpen."

Collega's, we moeten met andere woorden die definitie niet nader definiëren omdat ze al bestaat in ons rechtsbestel. Zowel in de sociale als in de fiscale wetgeving heeft men duidelijk vastgelegd wat occasioneel betekent. Hoe kan men dat nu oplossen? U zult zeggen dat dit zeer theoretisch klinkt en dat is juist. Wetgeving is vaak theoretisch.

We hebben de minister dan ook gevraagd om mensen voorafgaandelijk in de mogelijkheid te stellen om via een tool de RSZ te vragen of het uitoefenen van een bepaalde activiteit al dan niet als occasioneel kan worden beschouwd. We willen mensen rechtszekerheid geven en hen duidelijk maken of iets al dan niet kan. Niet alleen de wetgeving is dus duidelijk, we gaan mensen ook helder laten inlichten voor ze de activiteit aanvaarden. Mevrouw de minister, ik heb begrepen dat die tool intussen klaar is. U hebt ook een jaar de tijd gehad om hem te maken, met dank aan de oppositie.

Voor de studenten werkt die goed, voor Student@work. Misschien is Groen ook tegen dat systeem omdat het ook flexibel is. We kennen dat ondertussen. Mijnheer Calvo, u bent waarschijnlijk ook tegen het studentenwerk? De uitbreiding nu wel? Toch een beetje progressief, goed.

Tot slot wil ik nog even ingaan op een aantal tegenargumenten. Ik mag hier immers net voor mevrouw Kitir spreken en ik wil haar straks niet voortdurend onderbreken omdat dat nogal onhebbelijk is. Ik ga even in op haar interview in *Knack*. U zegt daar dat vakbonden, werkgeversorganisaties, verenigingen en vrijwilligers hier allemaal tegen zijn. Ik moet bekennen dat vakbonden en werkgevers kritisch, zo niet zeer kritisch zijn voor deze nieuwe maatregel. Ik denk echter dat men van zuilen, belangenorganisaties en corporatisten niet veel vernieuwing moet verwachten. Die mensen willen immers vooral de bestaande structuren verdedigen. Dat is de realiteit. Als men in de politiek wil vernieuwen, dan moet men daar afstand van durven nemen.

We hebben dat gisteren nog gezien met die flexibiliteitsdeal die we gemaakt hebben, onder meer met die een tiende en die flexibiliteit.

Als wij het hadden laten afhangen van de sociale partners, waren wij er niet geraakt. De werkgevers waren tegen. Wij hebben gezegd dat wij het toch zouden doen en wij hebben het gedaan. In dat debat is er net hetzelfde probleem, namelijk dat die organisaties elkaar zo vasthouden dat er nooit echt iets nieuws kan komen. Dat is de kans die wij krijgen met dit wetsontwerp, omdat wij inderdaad out of the box hebben durven denken.

16.75 Nahima Lanjri (CD&V): Ik wil even corrigeren. Ik ben zeker en vast blij dat wij tot een akkoord gekomen zijn, maar het is niet zo dat de sociale partners tegen die eentienderegeling waren. Integendeel, zij hebben dat in december 2016 in een cao naar voren geschoven. Wij waren er reeds langer mee bezig. Zij hebben dat bevestigd. Zij vonden dat een goed voorstel. Ook de sociale partners stonden er volop achter, dus die sociale dialoog blijft van belang.

16.76 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mevrouw Lanjri, net als u heb ik de commentaar van het VBO gelezen in verband met de voorstellen van de heer Spooren. Men was daarover zeer kritisch. Mijnheer Spooren, trek u dat niet te veel aan. Het zijn gedurfde voorstellen. Wij moeten vernieuwen, wij moeten doorgaan. Onze partij laat haar lot niet afhangen van die organisaties. Soms zeggen ze nuttige dingen en soms niet. Het is niet omdat VOKA zo zegt, dat Open Vld zo zegt. Open Vld is een partij die consequent opkomt voor hetgeen waarvoor ze staat, namelijk de vrijheid en het verdedigen van de vrijheid.

De realiteit is dat men van dat soort organisaties met betrekking tot dat soort wetgeving nooit veel steun zal

krijgen. Dat past immers niet in hun kraam. Heel die structuur is gebaseerd op die oude statuten. Neem bijvoorbeeld het eenheidsstatuut. Waarom heeft dat zo lang geduurd? Dat heel allemaal te maken met dat corporatisme, dat ons land nog steeds te veel bezet. Maar stilaan stapt men ervan af en dit is een belangrijke stap.

Mevrouw Kitir, het tweede bezwaar is dat dit wetsontwerp de vrijwilligers onder druk zou zetten. U zei dat dit de druk zal opvoeren bij verenigingen, ze zullen nu het werk moeten betalen. De vrijwilliger zal nu centen vragen. Dat zijn twee totaal andere werelden. Er bestaat immers echt vrijwilligerswerk, en wij koesteren dat. Wij hebben dat statuut trouwens ook verbeterd, dankzij minister De Block. Dat zijn mensen die dat doen zonder betaald te willen worden.

Daarnaast zijn er occasionele activiteiten, bijvoorbeeld als voetbaltrainer, waarvoor men iets wil krijgen. Dat is geen schande, maar men kan dat niet oplossen met vrijwilligerswerk, want dat statuut maakt het niet mogelijk. Daarom maken we dat hier en nu met het voorgestelde systeem wel mogelijk.

Trouwens, met de opgesomde hele lijst van organisaties in het verzet is men iemand vergeten. De Hoge Raad voor Vrijwilligers was letterlijk vragende partij voor het systeem. Het is jammer dat men het daarmee niet eens is.

Het derde bezwaar is dat het systeem alweer de werkende bedient, terwijl de laaggeschoolde werkzoekenden er niet mee aan de bak komen. Dat is juist. Het bevestigt de stelling dat men enkel kan bijverdienen, als men een job heeft. Misschien moet men dat eens uitleggen aan mevrouw Onkelinx.

Voor de laaggeschoolde werkzoekenden nemen we trouwens andere maatregelen, zoals de lastenverlaging, waar de heer Calvo met Groen tegen heeft gestemd, want zijn motto is tegen. De lastenverlaging was het grootst voor de laagstgeschoolden, voor wie onderaan de arbeidsladder staat. Dat hebben wij gedaan.

Bovendien, wie echt iets wil doen voor de laaggeschoolden, moet durven te doen wat professor Ive Marx telkens bepleit: meer flexibiliteit, zeker aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Vooralsnog is dat totaal taboe in dit land, zeker bij sp.a. Dat is nochtans de enige manier om de laaggeschoolden ook aan de bak te krijgen.

Het vierde bezwaar betreft het gebrek aan kwaliteitsvoorwaarden. Ik citeer mevrouw Kitir letterlijk uit *Knack*: "Mensen hoeven aan geen enkele voorwaarde te voldoen om eender welk werk uit te voeren". Met alle respect, maar dat is klinkklare onzin. We kunnen van mening verschillen, maar wat zij zegt is compleet onjuist. Het wetsontwerp wijzigt geen enkele kwaliteits- of veiligheidsnorm. Trouwens, we zouden van de N-VA nog niet mogen, want dat is regionale materie en daar moeten we afblijven.

Of het nu gaat over elektriciens, loodgieters of dag- of nachtoppassers, alle mogelijke normen en regels blijven onverkort van toepassing. Men doet alsof iedereen zich nu plotseling mag gedragen als elektricien of verpleger. Wie dat zegt, heeft ofwel niet goed opgelet, ofwel verspreidt men foute informatie. Ik zal mij daartoe beperken om de gemoederen niet verder op te hitsen.

Ik rond af, collega's. Velen onder ons worden zenuwachtig, als men mensen vrijheid wil geven, als men mensen wil bevrijden uit het strakke keurslijf van statuten dat ze verhindert om elkaar te helpen, om bij te klussen, kortom, om de handen uit de mouwen te steken en om iets extra te verdienen. Werp die angst af. Geloof in de vrijheid, koester de vrijheid, vertrouw de mensen. Als men de vrijheid geeft, wordt het onmogelijke mogelijk.

De **voorzitter**: Collega's, mag ik voor de goede orde aankondigen dat ik een reset van het systeem zal moeten doen? Ik plan die tussen 19.30 uur en 20.00 uur. Dat hangt af van de duur van de spreektijd van elke spreker. (*Protest van de heer Calvo*)

Mijnheer Calvo, die reset moet. Wij zullen dan twintig minuten schorsen.

16.77 Meryame Kitir (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, beste collega's, ik dacht echt dat ik na de uiteenzetting van de heer Van Quickenborne de helft van mijn bladzijden van mijn uiteenzetting kon schrappen, omdat ik overtuigd zou worden door zijn kritische bemerkingen. Ik heb helaas veel show gezien, maar weinig inhoudelijke tegenargumenten gehoord. Ik zal mijn tekst dus behouden.

Beste collega's, over twee weken start Tomorrowland. Het is dus bijna een jaar geleden dat de regering haar zomerakkoord vierde. Het voorstel dat wij vandaag bespreken was daar een onderdeel van. Na een jaar kunnen wij dus gerust stellen dat deze wet al een lang, en vooral hobbelig, parcours achter de rug heeft. Waarover gaat het wetsontwerp? Als de maatregel die erin staat straks wordt goedgekeurd, dan zullen de gepensioneerden en mensen die vier vijfde werken voortaan voor 500 euro per maand, 6 000 euro op jaarbasis, onbelast kunnen bijverdienen.

De activiteiten die men mag uitvoeren zijn opgedeeld in drie categorieën: het verenigingswerk, de dienst tussen burgers en de deelplatformen. Collega's, op die drie precieze toegelaten diensten kom ik straks nog even terug, maar ik kan nu al zeggen dat de lijst die goedgekeurd zal worden ruim is, veel te ruim is. Dat is ook de belangrijkste reden waarom de tekst in november vorig jaar heel wat kritiek heeft gekregen. Er was een unaniem negatief advies van de sociale partners. Men probeert het hier als onzin weg te zetten. De Raad van State gaf een negatief advies. Een hele reeks middenveldorganisaties en professoren schreef een open brief, maar de regering heeft haar schouders opgehaald en heeft de wet begin december zonder wijzigingen toch in het Parlement ingediend.

Midden december hebben wij dan in de commissie voor de Sociale Zaken uitgebreide hoorzittingen georganiseerd met tien middenveldorganisaties ACV, ACLVB, ABVV, FeBIO, Unizo, USM, NSZ, Plateforme francophone, de Hoge Raad voor Vrijwilligers en Unisoc. Collega's, het waren heel diverse organisaties, zowel vakbonden als werkgevers, organisaties die zowel kleine als grote bedrijven vertegenwoordigen, werkgevers uit zowel de profit- als de non-profitsector, zowel vrijwilligers als professionals. Toch waren zij allemaal tegen het wetsontwerp.

Zij uitten hun kritiek en hebben vaak scherpe kritiek gehad. Zij deden ook heel wat suggesties ter verbetering. De meerderheid heeft echter ook nu de schouders opgehaald en de wet in de commissie toch ongewijzigd goedgekeurd.

Vervolgens is een belangenconflict ingeroepen en werd de federale regering gedwongen over de wet overleg te plegen met de deelstaten, omdat aan heel wat bevoegdheden werd geraakt: ouderenzorg, kinderopvang en jeugdwerk. Ook tijdens dat overleg werd kritiek geuit op de wet en werden suggesties ter aanpassing gedaan.

Minister De Block heeft opgemerkt dat zij begrip heeft voor de opmerkingen die werden gemaakt en zij heeft een herstelwet aangekondigd. Vandaag merken wij echter wel dat de herstelwet nog niet voorligt en ligt de wet, zoals wij hem hebben gekregen, ongewijzigd ter stemming voor. Dus was de oppositie ook nu verplicht de suggesties ter verbetering van de wet, die uit vele hoeken zijn geopperd, als amendement in te dienen en een advies van de Raad van State erop te vragen.

De regering heeft ook daarover opnieuw de schouders opgehaald. Ze heeft de amendementen van de oppositie en het advies van de Raad van State genegeerd. Opnieuw wordt de wet ongewijzigd ter stemming voorgelegd.

Collega's, de historicus zegt heel veel over deze wet. Niemand wil de wet. Iedereen waarschuwt voor de gevolgen ervan voor de arbeidsmarkt, voor het vrijwilligerswerk, voor de zorgsector en voor de kleine zelfstandigen. Ook binnen de meerderheid is er, zoals ik weet, weinig animo voor de wet. Alleen omdat de Open Vld ook een trofee wil, moet de wet echter toch per se worden goedgekeurd.

De ogen worden vandaag gesloten of, zoals de heer Lachaert onlangs op de aankondiging van Unizo – dat trouwens vandaag opnieuw aankondigt naar het Grondwettelijk Hof te zullen stappen – reageerde: Wij moeten nu echt wel de wet goedkeuren, want als wij de wet opnieuw amenderen, zijn wij opnieuw voor maanden vertrokken. Het is ook de overtuiging van de meerderheid dat er geen oneerlijke concurrentie is. Mocht dat toch blijken, dan zal ze de wet later wel bijsturen.

Ik maak mij dus weinig illusies. De meerderheid zal vandaag het wetsontwerp, ondanks het verzet van velen, zonder aanpassingen goedkeuren.

Niettemin heb ik de hoop niet opgegeven en zal ik onze belangrijkste opmerkingen bij de wettekst toelichten en onze twintig pragmatische amendementen uitleggen. Het gaat om amendementen waarin wij het idee niet van tafel gooien, maar waarin wij wel de scherpste kanten van de tekst willen wegvijlen en de open poort naar concurrentievervalsing en naar de deprofessionalisering van de zorg voor kinderen en bejaarden willen

sluiten.

Voor ik daarmee begin, wil ik hier toch ook eens mijn ontgoocheling uitspreken over de minister van Werk, Kris Peeters. Hij heeft immers van de lange periode van de bespreking van dit wetsontwerp geen gebruik gemaakt om ondertussen met de paritaire comités te overleggen, om met elk van die comités te onderzoeken voor welke activiteiten de voorgelegde maatregelen wel realistisch en wel haalbaar waren en om te onderzoeken voor welke activiteiten er geen risico van verdringing of deprofessionalisering was. De sociale partners hadden een dergelijk overleg nochtans precies gevraagd. Zij erkennen dat er in sommige sectoren, zoals in de sport – een al vaak aangehaald voorbeeld –, een behoefte bestond naar een meer soepele regeling voor de bestaande vrijwilligersvergoeding. Als zij de ontwerp teksten kregen, dan noemden zij die echter "te vaag, te ruim omschreven en onvoldoende omkaderd, waardoor het gevaar bestaat dat via dit kanaal toch beroepsactiviteiten zouden worden ontwikkeld die, doordat zij zich in de privésfeer afspelen" – dat ze zich in de privésfeer afspelen is precies het probleem – "nauwelijks te controleren zijn en de kwaliteitsnormen niet kunnen worden gegarandeerd." Daarmee citeer ik de fundamentele kritiek van de sociale partners en van vele anderen.

Dat is nog altijd onze fundamentele kritiek vandaag. Één algemene regeling voor sectoren en activiteiten met zulke grote verschillen, dreigt grote gevolgen te hebben. Kwaliteitsnormen, veiligheidsregels, de bescherming van de werknemers, consumenten en milieu staan op de helling. Precies daarom vroegen de sociale partners een overleg en een grondige impactanalyse, sector per sector, activiteit per activiteit en overheidsdienst per overheidsdienst. De wens van de sociale partners was duidelijk, maar de huidige regering heeft, zoals wel vaker, enkel met woorden respect voor de sociale partners, maar niet in daden. Het gevraagde overleg hebben zij dus niet gekregen.

Collega's, sta mij toe om nog wat dieper in te gaan op de drie categorieën. Op die manier zal ik tegelijkertijd mijn amendementen toelichten.

Eerst en vooral ga ik in op het verenigingswerk. Voor het verenigingswerk somt het ontwerp een waslijst op van maar liefst 17 activiteiten die zullen worden toegelaten onder het systeem van onbelast bijverdienen: van animatoren in de jeugdbeweging of speelpleinwerking tot sporttrainers, van coördinatoren in jeugdhuisen tot gidsen in cultuur of natuur, het maken van nieuwsbrieven op websites voor verenigingen maar ook bijvoorbeeld de begeleiding in de kinderopvang en ondersteuning in rusthuizen en voorzieningen voor personen met een handicap.

Een eerste belangrijke opmerking komt van de Hoge Raad voor Vrijwilligers, waarvan collega Van Quickenborne bang was dat ik hem zou vergeten, maar ook van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk. Ik citeer ze: "(...) dat de minister overijverig is geweest met de opsomming van de activiteiten die onder het nieuwe statuut vallen. Er staan namelijk heel wat activiteiten bij die nu gewoon door vrijwilligers worden uitgevoerd met hart en ziel en met passie." Die verenigingen zijn dus bang dat het vrijwilligerswerk onder druk zal komen te staan. Als men voortaan voor die taken 500 euro onbelast per maand kan krijgen, wie zal er dan nog die taken als vrijwilliger willen doen en hoe moeten verenigingen voortaan nog mensen vinden die dat onbetaald willen doen? Hoe moeten verenigingen aan middelen raken om aan de verwachtingen te voldoen die door deze wet worden gecreëerd?

Het Rode Kruis verwoordde het als volgt: "Er is eenvoudigweg bij onze vrijwilligers geen vraag naar een vergoeding, wel integendeel. Onze vrijwilligers ontvangen voor het werk dat zij vandaag verrichten, geen loon en dat maakt hen net vrijwilligers. Deze vrijwilligers krijgen nu door deze wet het gevoel dat hun inzet niet gewaardeerd wordt, terwijl hij onbetaalbaar is. Deze vrijwilligers zullen nu door deze wet onder druk worden gezet om diezelfde inzet toch tegen een vergoeding te doen. Dat de minister er dan nog in slaagt om tijdens de bespreking in de Senaat te zeggen dat er overigens geen enkele negatieve opmerking is gekomen van organisaties die hoofdzakelijk met vrijwilligers werken, zoals het Rode Kruis, is dan toch wel ongelooflijk."

Een tweede kritiek op de lijst met toegelaten activiteiten in het verenigingswerk komt van organisaties als Samenlevingsopbouw, Netwerk tegen Armoede, Caritas en Welzijnszorg. Zij zijn bezorgd over de effecten op de meest kwetsbare mensen in de samenleving. Amper de helft van de laaggeschoolde bevolking is vandaag aan het werk.

En wat doet de regering? Wat net voor die mensen interessant is, wordt nu reeds voor de derde keer gereserveerd voor andere mensen. Eerst was er de uitbreiding van de studentenarbeid. Dan was er de

uitbreiding van de flexi-jobs. Vandaag komt daar het onbelast bijverdienen met 500 euro per maand bij. Telkens gaat het over taken die vaak door laaggeschoolden kunnen uitgevoerd worden. Telkens gaat het over taken die de regering nu reserveert voor studenten, gepensioneerden of mensen die reeds een job hebben. De verenigingen omschreven het als volgt: "Onbelast en vlot toegankelijk vrijetijdswerk komt zo in rechtstreekse concurrentie met de taken van de wijkwerker of kortgeschoolde die stappen richting arbeidsmarkt willen zetten".

Wil men vandaag een beroep doen op een werkloze of een leefloner voor het verzorgen van de tuin of het opvangen van kinderen of bejaarden, dan moet men een heuse papierberg verwerken. Met onderhavige wettekst kan men voor die taken eenvoudig, mogelijk via een app, terecht bij gepensioneerden en mensen die reeds een job hebben. Zo worden opnieuw kansen ontnomen van werklozen of leefloners die stappen willen zetten naar de arbeidsmarkt. De regering heeft de mond vol van jobs, jobs, jobs, maar ze ontnemt wel kansen aan degenen die een job zoeken en geeft extra kansen aan mensen die vandaag reeds een job hebben.

Een derde en laatste kritiek bij het verenigingswerk kwam van de Vlaamse Jeugdraad. Die schreef op zijn website: "Vanuit het jeugdwerk komt reeds van bij het begin felle kritiek op deze vernieuwing. De Vlaamse Jeugdraad pleit al langer om vrijwilligers van jeugdbewegingen, jeugdhuizen en speelpleinen uit de lijst van toegelaten functies uit het verenigingswerk te schrappen. Het jeugdwerk gelooft rotsvast in de kracht van onbetaald vrijwilligersbeleid en wordt daarin gesteund, niet door de minsten".

Ze hebben inderdaad steun gekregen. Ze hebben ook steun gekregen van Vlaams minister Gatz en zelfs van onze minister, mevrouw De Block. Zij heeft in de Senaat aangekondigd dat er een reparatiewet komt, maar ondanks die aankondiging ligt er vandaag wel geen wijziging.

Dan kom ik bij de tweede categorie in de wettekst: de occasionele diensten tussen de burgers. Ook voor die categorie somt het ontwerp een lange lijst op van toegelaten activiteiten: kinderopvang, zorg voor zorgbehoevende personen, bijlessen in muziek, kunst of sport, kleine onderhoudswerken aan de woning, hulp bij computerproblemen, kleine huishoudelijke taken en zelfs het onderhoud van grafzerken.

Voor de zorgtaken is er in de eerste plaats de vrees van de sociale partners dat er geen enkele garantie op kwaliteit meer zal zijn, kwaliteit waarvoor de voorbije jaren hard is gestreden en die nu met een wettekst op de helling komt te staan.

Voor de onderhoudswerken aan de woning is er dan weer de grote en terechte vrees van de zelfstandigenorganisaties voor oneerlijke concurrentie. Kleine zelfstandigen dreigen concurrentie te krijgen van gepensioneerden of zelfs van de eigen werknemers.

Het is erg, maar de minister slaagt erin om zelfs in dit dossier geen duidelijkheid te creëren of om zekerheid te bieden. Op mijn eenvoudige vraag of iemand die als elektricien in een kmo werkt en na zijn uren elektrische installaties plaatst, ook kleine herstellingen en reparaties mag doen in het kader van onderhavig ontwerp, kreeg ik in de commissie drie verschillende antwoorden. Eerst antwoordde zij dat men in het kader van occasionele diensten tussen burgers de hoofdwerkgever geen concurrentie mag aandoen. Een elektricien van een bedrijf mag geen elektriciteitswerken uitvoeren van burger tot burger. Daarna zei ze dat de elektricien bij zijn burelen een gesprongen zekering mag vervangen, want dat dat kan worden beschouwd als een occasionele dienstverlening. Vragen zijn burelen hem echter om de elektrische installatie van hun woning volledig te vervangen, dan mag hij niet ingaan op die vraag. Ten slotte, na enig debat daarover zei de minister dat artikel 17 van de wet betreffende de arbeidsovereenkomst de werknemer nu al verbiedt om tijdens of na de beëindiging van de arbeidsovereenkomst aan oneerlijke concurrentie te doen of daaraan mee te werken. Ze merkte ook op dat de elektricien of de ICT-bediende ongetwijfeld oneerlijke concurrentie met zijn werkgever zou aangaan, als hij bijvoorbeeld occasionele diensten ten behoeve van een klant van zijn werkgever zou verlenen. Die werkgever zou doorgaans wel een einde kunnen maken aan de oneerlijke concurrentie door de werknemer aan te geven bij de sociale inspectie, aldus de minister.

De minister creëert dus heel wat onduidelijkheid en onzekerheid bij wie wil bijverdienen met diensten aan burgers. Hoe moeten zij nu weten wat de minister bedoelt met occasionele klusjes?

Volgens de minister zijn dat activiteiten die niet door de onderneming of de zelfstandige worden uitgevoerd. In het voorbeeld van daarnet noemde de minister de vervanging van een gesprongen zekering een occasionele klus, maar is dat een activiteit die niet door een onderneming of zelfstandige wordt gedaan? Ik

denk het niet, maar dat zijn ook activiteiten die ondernemers en zelfstandigen vandaag uitvoeren. De bijklusser mag volgens de minister ook geen activiteiten doen bij een klant van zijn werkgever, maar verwachten wij nu echt dat de werknemers alle klanten van hun werkgever kennen? Ik denk het niet. De bijklusser mag volgens de minister ook geen reclame maken, maar is het kenbaar maken van de bereidheid om dergelijke activiteiten te doen een vorm van reclame? Ik weet het niet.

Kortom, er is nog veel onduidelijkheid en onzekerheid voor de mensen die willen bijklussen, maar er is ook een gebrek aan bescherming. De klusser wordt bijvoorbeeld verplicht om een verzekering van burgerlijke aansprakelijkheid aan te gaan, maar hij geniet geen enkele dekking in het geval van een arbeidsongeval of een beroepsziekte. Bovendien wordt er in niets voorzien inzake welzijn op het werk. Bijvoorbeeld, als de klusser bij iemand de haag gaat snoeien en daarbij zijn vinger afsnijdt, dan moet hij dat zelf oplossen. De klusser is niet beschermd in het bijklussen. Dat zal ook gevolgen hebben voor het hoofdberoep waar men vier vijfde is tewerkgesteld; ook daar zal men niet vergoed worden.

Ook voor de klanten is het onzekerheid troef. Ook zij weten niet wat een occasionele klus is, wat onder deze wet valt en wat geen occasionele klus is en waarvoor zij een bedrijf of een zelfstandige moeten inschakelen. En dan heb ik het nog niet over het gebrek aan kwaliteitsgarantie. Hoe kan de klant weten of iemand in bijverdienste aan de verzekeringskast komt werken, daarvoor ook de nodige kennis heeft?

Tot slot is er de derde categorie, zijnde diensten via organisaties die erkend zijn als deelplatform. De bekendste voorbeelden zijn hier Deliveroo en Uber. Zij moeten aan nog minder voorwaarden voldoen dan de andere categorieën. De eerdere opmerkingen zijn hier dus des te meer van toepassing. Bovenal bewijzen de voorbeelden van Deliveroo en Uber dat dit echt problematisch is. De voorbije maanden woedt een debat over het statuut van de koeriers van Deliveroo. Zijn zij werknemers of zelfstandigen? Welk statuut hebben zij en welke bescherming genieten zij?

De minister schakelde de Inspectie in en ook het gerecht werkt aan de zaak. Net als in Spanje, waar onlangs een rechter nog oordeelde dat koeriers werknemers zijn, loopt die zaak hier ook nog. Met dit wetsontwerp wordt de hele discussie in de prullenmand gegooid. Doordat zij erkend zijn als deelplatform, vallen zij onder de wet inzake onbelast bijverdienen en daardoor hebben zij geen statuut. Alzo organiseert de regering gewoon de oneerlijke concurrentie.

Collega's, onze fractie heeft een reeks amendementen ingediend om voor al deze problemen en gevaren een oplossing te bieden. Zo zijn er amendementen om het jeugdwerk uit de wet te schrappen; amendementen om personen- en zorggebonden activiteiten uit de wet te schrappen, omdat anders de kwaliteit van de zorg op de helling komt; amendementen om klaarheid te scheppen over de soort activiteiten die een werknemer naast zijn beroepsactiviteiten mag uitoefenen; amendementen om de werknemer te beschermen tegen de zware gevolgen, ontslag om dringende redenen, financiële schadeclaims die hem boven het hoofd hangen voor zaken die hij te goeder trouw doet, maar die achteraf toch oneerlijke concurrentie met zijn werkgever blijken te zijn; amendementen ook om mogelijke verdringing van reguliere arbeid te vermijden, door het aantal prestaties door dezelfde gebruiker en de vergoeding daarvan, te begrenzen — waarom moet het 500 euro per maand zijn, terwijl 300 euro evengoed kan?

Onze fractie heeft er begrip voor dat mensen willen bijverdienen naast hun reguliere beroepsactiviteit. Onze fractie heeft er ook begrip voor dat er in sommige sectoren, zoals de sport, een behoefte is aan meer dan de bestaande vrijwilligersvergoeding en aan een soepelere regeling ervan.

Zonder de amendementen van onze fractie en van de collega's gaat dit wetsontwerp echter te ver. Echte jobs en echt vrijwilligerswerk worden bedreigd. Kwaliteitsverlies en afbouw van sociale rechten en arbeidsstatuten dreigen in verscheidene sectoren. Daarom wil ik de collega's van de meerderheid nogmaals oproepen om de amendementen ernstig te nemen. Een simpele, zelfde oplossing voor alle sectoren is ter zake ondenkbaar en, vooral, onwerkbaar. Er is nood aan een activiteitgerichte benadering, met niet alleen een opsomming van het type activiteiten, maar tevens wat er actief mag worden verricht per sector. Er moet per paritair comité en met de Gemeenschappen en de Gewesten worden overlegd om de werkelijk te vervullen behoeften en noden te kennen waarop men met dit wetsontwerp een antwoord beoogt.

Dat was de vraag van de sociale partners, maar de regering heeft dat niet gedaan. Het gevolg is een wet die een grote bedreiging vormt voor het vrijwilligerswerk, de zorgsector, de zelfstandigen en voor de arbeidsmarkt. Daarom zal mijn fractie tegen het wetsontwerp stemmen als de amendementen niet worden goedgekeurd.

16.78 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Ce texte dont le vote permettra le gain sans cotisation ni taxation de 500 euros par mois pour différentes catégories de travailleurs aura une bonne place dans la galerie des horreurs de cette législature. Bravo, monsieur Van Quickenborne! Proficiat, mevrouw de minister!

Vous êtes parvenus à faire l'unanimité, une fois n'est pas coutume, mais c'était contre vous. Pas de chance! On peut citer un certain nombre d'interlocuteurs tout à fait respectables. Il n'y a pas seulement les mauvais syndicats, les mauvais syndicats francophones. Il y a également le Conseil national du Travail qui, le 29 novembre 2017, remarque qu'il n'y a pas d'analyse d'impact secteur par secteur et se demande ce que vous allez faire. Il y a le Conseil Supérieur des Indépendants et des PME qui, le 30 novembre 2017, fait savoir son inquiétude quant à l'impact des mesures, l'Union des Classes Moyennes, le SNI, l'UNISOC, les commissions paritaires 332, 318.01, 319.02, 329, 330, le Conseil d'État que vous n'aimez pas, le Conseil supérieur des volontaires, l'ensemble de ceux et celles que nous avons auditionnés en commission des Affaires sociales au mois de décembre. Vous avez fait l'unanimité contre vous. Je citerai également le dernier à s'être exprimé. Ainsi, cet après-midi, à 18 h, l'UNIZO faisait un communiqué de presse: "Stemming over bijkluswet straks in de Kamer. UNIZO-raad: wij stappen naar het Grondwettelijk Hof."

Si le texte est voté, l'UNIZO ira devant la Cour constitutionnelle, notamment pour contester la concurrence déloyale que vous allez introduire par ce texte.

Mijnheer Van Quickenborne, proficiat!

Vous pouvez être très fier!

Je continue à citer ce communiqué de l'UNIZO.

"Alles wijst erop dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers de wet op het onbelastbaar bijklossen vanmiddag alsnog zonder enige aanpassing zal goedkeuren, na eerder uitstel."

"Onbegrijpelijk en onverantwoord," herhaalt Danny Van Assche, gedelegeerd bestuurder van UNIZO. "Wij brengen alles in gereedheid om, zoals aangekondigd, effectief naar het Grondwettelijk Hof te stappen als de wet straks goedgekeurd wordt."

Je vous épargne la suite.

Monsieur Van Quickenborne, je ne pense pas que l'on puisse soupçonner l'UNIZO d'être ringard, conservatiste, de ne pas être attentif au développement de l'activité économique. Je ne pense pas qu'on l'on puisse davantage qualifier de la sorte l'Union des Classes Moyennes, un quelconque syndicat ou le Conseil national du Travail.

Ce texte regroupe l'ensemble des caractéristiques de l'action de ce gouvernement brutal, non respectueux de la concertation sociale ou de la concertation des autres entités, ce avec beaucoup de fierté. Monsieur Van Quickenborne, plus on vous explique en avançant des arguments que vous vous trompez et plus vous pensez avoir raison. Félicitations!

On a ici affaire à des textes mal fichus. Le Conseil d'État le dit, notamment parce qu'ils n'ont pas fait l'objet de concertation avec les Régions qui seront impactées. Je pense entre autres au volet associatif. Il s'agit de textes aventureux. Tant pis! Ce seront les suivants qui paieront l'addition. Cela doit plaire à certains groupes de cette majorité, peut-être moins à d'autres, mais ils n'ont pas la force de s'exprimer et d'arrêter le train en marche. Il s'agit de textes destructeurs, destructeurs de l'emploi, de la vie associative, destructeurs de notre système de sécurité sociale, avec une certaine forme de désunion au sein de la majorité, même si, à la fin, on sait qui a raison et qui se couche, en l'occurrence le CD&V et le MR. M. Clarinval n'est plus là pour m'entendre, mais je ne pense pas qu'il soit objectivement et au fond de lui très fier de ce texte.

Je voudrais répéter qu'il y a, sans aucun doute, quelque chose à faire pour régulariser la situation dans le secteur sportif et dans le secteur artistique. Il s'agit de secteurs spécifiques avec une forme de volontariat assez lourd qui demande la présence, plusieurs fois par semaine, de personnel qualifié (entraîneurs sportifs, personnes qui ont du talent artistique, chefs de chorale, metteurs en scène). Actuellement, le droit du travail et les subsides octroyés à ces secteurs ne permettent pas de rémunérer correctement ces personnes.

Comme le disait M. Clarinval, il y a une zone grise spécifiquement identifiée, y compris par les fédérations représentatives de ces secteurs, et une demande explicite à ce sujet qui aurait pu être rencontrée. Mais l'appétit est venu en mangeant et, comme nous vous l'avons dit, chers membres de la majorité, c'était une mauvaise idée d'avoir élargi à tant de secteurs et à l'activité économique pure cette possibilité de gagner chaque mois un salaire ne faisant pas l'objet de paiement de cotisations sociales ni de paiement d'impôts.

Monsieur Van Quickenborne, les réformes, c'est comme les dettes, il y a en des bonnes et des mauvaises. Une réforme n'est pas bonne parce qu'elle est une réforme. Chacune doit pouvoir être analysée. Le progrès, c'est aller vers l'avant, pas nous ramener au XIXe siècle où il n'y avait pas de système de sécurité sociale et où chacun était libre de faire ce qu'il souhaitait, mais en cas d'accident, libre de se retrouver sans ressources. Il y avait ceux qui possédaient et pouvaient s'en sortir et les autres, qui pouvaient crever dans le fossé. C'est, semble-t-il, le modèle que vous voulez recréer, un modèle d'avant Bismarck, d'avant Beveridge. C'est votre modèle de société, monsieur Van Quickenborne. Excusez-nous, ce n'est pas le nôtre!

Excusez-nous de défendre un système de sécurité sociale fort, un système de salariat, où un salaire est payé aux travailleurs pendant leur carrière, où il y a des cotisations sociales. Celles-ci peuvent être réduites demain et on peut avoir un financement alternatif de la sécurité sociale pour créer plus facilement de l'emploi, mais effectivement, on organise la solidarité entre les actifs en bonne santé et les pensionnés, ceux qui ont un accident de santé, un accident du travail.

Vous n'avez d'ailleurs pas répondu à la question fondamentale. Que fait-on des personnes qui vont travailler en plus de leur emploi ou qui sont pensionnées et qui sont victimes d'un accident dans ce cadre-là?

Vous apportez à différents secteurs et travailleurs des choses qu'ils ne vous ont pas demandées. Des secteurs nous ont dit: "On ne veut pas de cela. On ne veut pas de la dérégulation."

Trois secteurs ont été largement cités, entre autres le secteur de l'économie collaborative qu'en qualité d'écologistes, nous estimons intéressant. Je le répète en l'absence de mon excellent collègue, Gilles Vanden Burre, il faut aider l'économie collaborative à se développer. Cela ne doit évidemment pas se faire à n'importe quelle condition mais avec des formes de régulation, de cotisations. Toute entreprise qui réalise des bénéfices paie des cotisations sur ses bénéfices. C'est l'impôt des sociétés. S'il y a un échange de marchandises et une réalisation de plus-value, il y a paiement de TVA. Peut-être faut-il que ce soit dans des formes adaptées pour l'économie collaborative.

Un début de système fiscal et réglementaire avait été mis en place. Il est balayé, pour partie, par cette nouvelle législation et cela ne nous semble ni sage ni pertinent.

Pour ce qui concerne le secteur associatif, il nous a dit très clairement: "Ok pour le sport et la culture. Il y a des besoins mais laissez-nous continuer à développer nos activités de volontariat sans ce système! Vous allez remettre en question un équilibre fragile". Vous l'avez entendu pour un secteur spécifique: les mouvements de jeunesse au niveau flamand. Bravo pour votre écoute mais pourquoi, quand d'autres secteurs vous disent qu'ils ne veulent pas de ce système, vous n'intégrez pas, dans votre texte, les mêmes principes d'exception?

Ensuite, il y a ce fameux service entre voisins – et c'est la raison de la colère de l'UNIZO dans des termes très durs ainsi que de l'Union des classes moyennes – qui crée *de facto* une situation de concurrence déloyale entre des acteurs économiques comparables: les uns payant des cotisations, les autres ayant la possibilité chaque mois de bénéficier d'un revenu de 500 euros sans cotisation.

Et ce ne sont pas les quelques balises que vous avez prévues qui vont empêcher un jardinier, un informaticien ou quelque autre indépendant ou représentant de PME de se retrouver face à un même marché, un même appel d'offres, en situation de concurrence déloyale face à quelqu'un qui, lui, ne devra pas respecter les mêmes règles.

Quel est, madame la ministre, l'impact budgétaire de votre mesure en termes de paiement de cotisations sociales, d'impôts, en terme de droits sociaux? Combien d'emplois seront-ils dégradés ou perdus du fait de cette concurrence déloyale, sachant que le mauvais emploi chasse le bon? Quelle protection les travailleurs concernés vont-ils avoir?

Monsieur Van Quickenborne, monsieur Clarinval, j'ai entendu votre explication selon laquelle les personnes

concernées disposent déjà de droits sociaux. Je vous répète que, lorsqu'on travaille et qu'on paye des cotisations, on bénéficie de droits sociaux supplémentaires, qui interviennent tant pour le calcul de la pension qu'en cas de maladie.

Face à tellement de défauts qui ont été développés au cours de longs mois et au cours de ce long après-midi, il ne faut pas s'étonner de réactions et de procédures multiples. Il y a évidemment ce qui c'est passé au niveau de ce Parlement. Je me rappelle, vers le 20 décembre, avoir mis en évidence qu'il n'était pas raisonnable de vouloir voter avant le 31 décembre le projet dit de "relance économique", dans lequel figurait ce document.

Nous avons effectivement utilisé les possibilités que nous donne le Règlement de la Chambre pour avoir un débat de fond, demandé des auditions. Face au constat que celles-ci amenaient beaucoup de questions, appelaient à dissocier les textes, vous avez néanmoins voulu continuer à avancer. Il y a eu une procédure en conflit d'intérêts. Je pense que cette réaction est légitime et à la hauteur de l'émoi des différents acteurs.

Et contrairement à ce que vous essayez de faire croire, monsieur Van Quickenborne, je pense que la procédure en conflit d'intérêts, même si c'était la quatrième, a conduit à un débat intéressant entre les représentants du Parlement de la COCOF, qui étaient venus avec des arguments et des amendements, et les représentants de la commission des Affaires sociales, et aurait pu déboucher sur une amélioration du texte, sur une remise en question fondamentale du texte, si simplement, il y avait eu un peu d'écoute. Mais le dialogue entre l'État fédéral et les entités fédérées n'intéresse pas certains membres de la majorité, on le sait.

Vous aviez aveuglément décidé de continuer, quel qu'en soit le coût, même le coût d'une fâcherie avec l'UNIZO, parce que vous aviez votre trophée. Ce que vous aviez gagné à Tomorrowland sur le fil, en toute fin de négociation, vous ne vouliez évidemment pas le lâcher, même si vous vous rendiez compte que c'était une erreur. C'est un jusqu'au-boutisme de mauvais aloi.

Jusqu'au bout, nous allons essayer de vous convaincre de changer de cap. Nous avons effectivement déposé une vingtaine d'amendements, très bons, monsieur Cheron, et je ne doute pas que les autres collègues de l'opposition...

16.79 **Marcel Cheron** (Ecolo-Groen): (...)

16.80 **Georges Gilkinet** (Ecolo-Groen): Vous parlez comme juriste, un historien juriste!

Je ne doute pas que les amendements déposés par les autres collègues de l'opposition sont tout aussi bons.

Nous les avons soumis au Conseil d'État, qui les a largement validés d'un point de vue juridique, sous réserve du court délai que le président leur avait accordé. La politique, c'est notre travail, eux font du juridique. Le Conseil d'État a fait son travail. Là où il a fait des remarques, nous avons essayé de les rencontrer en amendant nos amendements.

Je vais vous présenter rapidement quelques-uns des amendements que nous avons déposés et que nous voulons défendre. Comme je l'ai dit, nous pensons qu'il faut limiter ce dispositif aux activités sportives et culturelles. Le Conseil d'État nous interroge pour connaître les raisons de la limitation à ces deux secteurs. Ils ont des spécificités qu'on ne rencontre pas dans d'autres secteurs associatifs.

C'est le caractère semi-professionnel des intervenants, qu'il s'agisse des entraîneurs sportifs ou des opérateurs culturels. C'est une forme de permanence pendant la saison de basket-ball, de football ou de handball, et la présence nécessaire, y compris le week-end, lors des matches, de ces intervenants. Le volume d'heures prestées justifie un défraiement un peu plus substantiel.

Les confédérations concernées, comme la confédération des employeurs du secteur socioculturel et sportif en Communauté française, qui regroupe l'ensemble des opérateurs socioculturels et sportifs, disent que cela se justifie pour le secteur sportif, mais pas pour les autres. C'est un avis qui me semble autorisé. Cette confédération est une organisation patronale reconnue dans le cadre de la commission paritaire socioculturelle 329. Au-delà du fond, il se justifie donc totalement, en droit, de réserver ce système à ces acteurs.

Si vous voulez vraiment autoriser une forme de service entre voisins – je vous ai dit notre scepticisme et nos critiques quant à la dérégulation de l'emploi et au risque de concurrence déloyale –, réservez-la à des secteurs particuliers dans lesquels il n'y a pas de forme de concurrence, par exemple des cours de sport, des cours particuliers, le fait de s'occuper d'animaux, mais pas du jardinage, pas une fonction d'électricien ou d'informaticien. Ces derniers secteurs sont organisés et des indépendants et PME y travaillent.

Le troisième amendement que je présente pour l'exemple est celui relatif à l'aide aux personnes. Il y a une vraie préoccupation dans le secteur socio-sanitaire pour une forme de concurrence, qui au-delà d'être déloyale, est problématique quant à une qualité d'intervention au service des personnes fragiles concernées. Il y a une déontologie à respecter, il y a une formation de base à avoir. On ne s'improvise pas aide-soignant, intervenant dans une maison de repos ou une maison de repos et de soins. Il faut alors respecter une forme de dialogue social dans la commission paritaire concernée ou dans l'entreprise non marchande concernée.

Nous avons fait l'effort d'essayer d'améliorer ce mauvais projet. On aurait pu dire qu'il est inamendable, il n'en est effectivement pas loin. Monsieur Clarinval, il aurait été sage de le tester sur deux secteurs et d'éventuellement l'étendre. Vous faites ici l'inverse. Vous avez accepté, dans le cadre d'une négociation interne à la majorité, une approche très large et vous prévoyez d'évaluer dans un an. Dans un an, ce seront les élections et je crains que quand on aura constaté des dégâts énormes, il sera trop tard.

Rendre le travail au noir légal, organiser une concurrence déloyale entre travailleurs à l'encontre des indépendants et des PME, définancer l'État, définancer la sécurité sociale, diminuer les droits sociaux des travailleurs et leur protection, flexibiliser à tout crin, c'est tout sauf notre projet politique. C'est la raison pour laquelle, depuis le mois de décembre, nous contestons et combattons ce projet avec la dernière des énergies. Et nous continuerons à le faire.

De **voorzitter**: Collega's, zoals aangekondigd gaan we de vergadering schorsen. We hernemen om 20.00 uur.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 5 juli 2018 om 20.00 uur.
La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 5 juillet 2018 à 20.00 heures.

*De vergadering wordt gesloten om 19.38 uur.
La séance est levée à 19.38 heures.*

Dit verslag heeft geen bijlage.

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.